

**KØF 2020
KL****KØF 2020
KL**

Danmarks diskrete magthaver

KL handler bag linjerne og gør det effektivt uden at vække interesse hos forskere og offentlighed. Til gengæld er medlemmerne tilfredse, og formandens strategi ser ud til at virke, viser Kommunen.dk's rundspørge.

KL-tema side 4-11**KL's dødsliste skrottet:**

Nu står affald på usikker grund

klima side 12**Fredericia-affæren:**

Største skandale siden Brixtofte vurderer ekspert

politianmeldt side 20**Kvinder overset:**

Kommuner indretter byrum til mænd

redesign side 30

Leder

Redaktør Morten Guldberg

KL og korridor-lobbyismen

Vi bruger en stor del af martsudgaven på at kigge nærmere på KL. Det sker ikke så tit hverken hos os eller i andre medier. Faktisk påkalder den kommunale interesseorganisation sig forbavsende lidt opmærksomhed i offentligheden og blandt forskere. Og det til trods for, at KL blandt eksperter regnes for en af de - hvis ikke den - mest indflydelsesrige interesseorganisation i Danmark, hvor regering og folketing per tommelfingerregel clearer gennemgribende lovgivning med det kommunale formandskab, inden det stemmes igennem.

Alligevel får KL lov at praktisere sin korridor-lobbyisme i fred. Spørg en tilfældig, som ikke er ansat i eller agerer med det offentlige, om, hvad bogstavkombinationen KL står for, og forvent et træk på skulderen. Jo, mange har hørt Jacob Bundsgaard udtale sig på kommunernes vegne i nyhedsudsendelser, men hvor vigtig, interaktionen mellem lokalstyre og Christiansborg i virkeligheden er, går hen over hovedet på de fleste.

Og fred være med det, kunne man mene. Der er ikke noget lysky eller etisk uforsvarligt i, at folkevalgte på tværs af demokratisk valgte forsamlinger afstemmer forventningerne og lytter til hinanden - tværtimod, det må karakteriseres som et sundhedstegn.

Men størrelsen og omfanget af indflydelse alene bør tiltrække sig opmærksomhed, for hvordan kan offentligheden ignorere en institution, som mere end de fleste påvirker samfundsudviklingen?

For selvfølgelig er det både interessant og relevant at følge både beslutningsprocesser, økonomi og internt demokrati i samarbejdet mellem 98 kommuner af assorteret størrelse og med vidt forskellige, ofte modstridende interesser.

Når alt det er sagt, fungerer samarbejdet og medlemsdemokratiet tilsyneladende så godt, som man kan forlange af en størrelse som KL. Det viser Kommunen.dk's rundspørge blandt borgmestre og kommunaldirektører, som for totredjedeles vedkommende også er tilfredse med KL's arbejde.

Men det skal ikke forhindre os i fortsat at granske organisationen, selvom andre ikke vil.

Martsudgaven af Kommunen.dk markerer skift af trykkeri og en smule ændret format, som forhåbentlig gør magasinet både mere indbydende og overskueligt. Det indholdsmæssige fokus fortsætter som hidtil.

God læselyst!

“Polle fra Snave” skaber stadig problemer i Assens Kommune. Fans af den 20 år gamle Sonofon-reklame og film bliver ved med at stjæle Snaves byskilte. Nu søger borgmester Søren Steen Andersen (S) en løsning.
Foto: Sonny Munk Carlsen, Ritzau Scanpix

Forsker: Lokallisterne står på gravens rand

Engang var 75 pct. af kommunalpolitikere valgt på lokalister, i 2017 var det 4 pct., fortæller Roger Buch, forskningslektor på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole. Han giver fire grunde til lokallisternes fald.

For det første satser de store partier mere på byråd, fordi kommunernes betydning er vokset. For det andet er antallet af kommuner skrumpet ved to kommunalreformer, og nu er det mere overkommeligt for et parti at stille op overalt end tidligere.

For det tredje er regler for partistøtte ændret, så man favoriserer store partier. I 2021 gives der 34,50 kr. for hver stemme ved folketingsvalg mod kun 7,75 kr. pr. stemme ved kommunalvalg. For det fjerde har lokallisternes tilbagegang fjernet dem fra synlige borgmesterposter, og det gør det sværere at tiltrække vælgere. Hør hele Roger Buchs fortælling om lokallisterne i Kommunen.dk's podcast Vi nørder valg.

”Når jeg hører Astrid Krag som ældreminister henvise til Ankestyrelsen, når hun er presset i dag, kan jeg ikke lade være med at tænke, at hun ville have overfaldet mig og sagt, at ministeren vel selv kunne tage en beslutning, hvis jeg havde sagt det samme.”

Thyra Frank, tidligere ældreminister for LA, i et interview med TV2.

KL har fem forslag til at finde 1,1 mia. kr. til Arne

Med pensionsaftalen for Arne og de andre fra oktober vil aftalepartierne finde 1,1 mia. kr. på beskæftigelsesområdet. KL's fem forslag lyder i korte træk:

- 1: Fjern regler, der skaber bureaukrati uden at skabe værdi for borgere og virksomheder.
- 2: Ved forenkling af beskæftigelsesindsatsen udestår et stort potentiale blandt andet ved at forenkle proceskrav

til jobsamtaler, herunder krav om kun at holde fysiske jobsamtaler.

3: Markant forenkling af krav til rehabiliteringsteamet.

4: Reformer af seniorjobordningen.

5: Målretning af anvendelse af vejledning og opkvalificering. Den største post i beskæftigelsesindsatsen er udgifter til øvrig vejledning og opkvalificering på omkring 3,5 mia. kr. Der er et potentiale ved at målrette indsatsen for tilbud på dette område.

13,3 mio. kr.

KL's underskud for 2020, som skyldes færre indtægter fra salg af konsulent- og kursusvirksomhed under coronakrisen.

KL vil hæve kommuners kontingent med seks pct.

KL's bestyrelse foreslår at øge kommunernes medlemskontingent med seks pct. fra 2022. Forslaget tages op på Kommunalpolitisk Topmøde 18. marts.

De seks pct. lægges oven i den normale årlige stigning, som følger den kommunale pris- og lønudvikling. Hvis det vedtages, vil kommunernes samlede kontingent stige fra ca. 217 mio. kr. i år til ca. 232 mio. kr. næste år.

Ifølge KL bliver kontingentet ikke hævet for at få flere penge i kassen. I stedet håber man, at flere vil deltage i KL's konferencer og topmøder, fordi det samtidig bliver billigere at deltage. Her vil Kommunalpolitisk Topmøde blive gratis for kommunalpolitikere, mens prisen vil være 1.900 kr. for øvrige. Normalt var det ca. 2.800 kr. pr. person.

Derudover vil det koste 1.900 kr. at deltage i Børn & Unge topmødet, Kommunaløkonomisk Forum, Social- og Sundhedspolitisk Forum, JobCamp og Teknik & Miljø. Tidligere var det 4.000-5.000 kr. pr. person.

Kommunen.

Udgiver: Kommunen Aps

Ansv. redaktør: Claus G. Theilgaard
Administration, salg og abonnement:
Havnebyggen 5, 3740 Svaneke

Redaktion: red@kommunen.dk
Mejlgade 48 C, 8000 Aarhus C
Christiansborg, 1240 København K

Redaktør: Morten Guldberg
Redaktionschef: Iben Sørensen

Journalister: Christian Olesen, Bruno Ingemann, Knud Abildtrup, Michael Kjærgård, Emil Staulund Larsen, Anni Kristensen, Anders Munk Povlsen, Emma Oxenbøll, Hanne Korvig, Karin Svennevig Hyldig, Jeppe Emil Gurlev

Avislayout:
Rue Grafisk Design

Foto: Ritzau Scanpix

Forsidefoto: Henning Bagger, Ritzau Scanpix

Debat & Navne:
debatognavne@kommunen.dk

Salg & abonnement:
Lene Stenstrop, tlf. 4635 3343
lene@dknyt.dk

Lisbeth Moesgaard, tlf. 4635 3343
lisbeth@kommunen.dk

Årsabonnement: 3.281,25 kr.
www.kommunen.dk/abonnement

Annoncer:
Henrik Eskelund, tlf. 5192 2437
henrik@kommunen.dk

Læsertal: 41.000
(Index Danmark/Gallup 1. halvår 2018)

Tryk:
JYPA/OTM

Kommunen.dk udgives på et kritisk og uvildigt journalistisk grundlag. Målgruppe: politikere og embedsmænd i kommuner, regioner og staten samt den kommunale verdens mange interessenter og leverandører.

Udgivelsesdatoer i 2021

22. april
20. maj
24. juni
12. august
16. september
14. oktober
11. november
9. december

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt

PRESSE
NÆVNET

Udgives i samarbejde med dknyt.dk.

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Styrelsen for International
Rekruttering og Integration

Udforsk SIRI's kursuskatalog for
2021 og få overblik over vores
aktuelle og gratis arrangementer
på tværs af integrationsområdet.

Hent vores kursuskatalog for
2021 på uim.dk/publikationer.

Rundspørge:

De fleste kommunaldirektører og borgmestre er tilfredse med KL

41 kommunaldirektører og 27 borgmestre har svaret på Kommunen.dk's rundspørge om KL. Generelt er tilbagemeldingerne positive, men en række kritikpunkter går igen.

Af Morten Guldberg og Christian Olesen
morten@kommunen.dk,
christian@kommunen.dk

KL holder til i et stort glashus på Amager, hvor omkring 400 ansatte varetager kommunernes interesser. Generelt gør interesseorganisationen det godt. Det viser Kommunen.dk's rundspørge, som 41 kommunaldirektører og 27 borgmestre har besvaret.

Her tilkendegiver 20 borgmestre og 34 kommunaldirektører, at de er "tilfredse" eller "meget tilfredse" med KL i den indeværende valgperiode. Blot en enkelt borgmester og tre kommunaldirektører svarer, at de er "utilfredse".

"Kurser og konferencer er alt for dyre - det er sjældent, at betalingen står mål med indholdet, og det bliver efterhånden flere steder omtalt som en pengemaskine."

Anonym borgmester i rundspørgen

En af de meget tilfredse er Odders borgmester, Uffe Jensen (V). Han fremhæver formandskabet og økonomiforhandlinger som KL's største styrker i øjeblikket.

- Jeg har stort set kun ros, for helt grundlæggende gør KL det fint. De sætter en yderst relevant kommunal dagsorden og er gode til at bygge på konsensus fra kommunerne. Jeg tænker, vi er i en tid, der maner til sammenhold. Der gør KL det godt både i forhold til formandskabet og hele deres forvaltning, siger han.

I Vesthimmerland er borgmester Per Bach Laursen (V) særligt glad for, at KL kun er et opkald væk, når tvivlen melder sig. Særligt når man har spørgsmål til økonomisk forvaltning.

- Vi har jo ikke verdens største administration. Så hvis vi har nogle spørgsmål, hvor vi har brug for KL, så er det min oplevelse, at vi hurtigt er på bølglængde. Det er typisk spørgsmål i forhold til noget lovgivning og måske noget juridisk, siger Per Bach Laursen.

Savner indflydelse

Men mens tilfredsheden generelt er stor, kan der være plads til forbedring, når det kommer til KL's demokrati og beslutningsprocesser. 14 borgmestre og 14 kommunaldirektører svarer, at deres kommune har lille eller meget lille indflydelse i KL.

Per Bach Laursen er dog ikke decideret utilfreds med, at Vesthimmerland ikke har meget at sige i KL. I stedet søger han andre steder hen, når det kommer til udvikling i landdistrikter, færgefart og motorveje.

- KL er god til at varetage helhedens interesser. Og så kan vi borgmestre og kommuner have forskellige interesser, for der er forskel mellem Nordsjælland og det nordlige Jylland. Man søger at få varetaget sine interesser, der hvor det kan lade sig gøre, siger han.

Corona-mails

Hos kommunaldirektørerne høster KL's hjælp under coronakrisen ros. Blandt andet fra Vardes kommunaldirektør Mogens Pedersen.

- Coronainsatsen med daglige briefinger til alle kommuner, og hvor KL har taget kontakt og forhandlinger med staten, har været fremragende og en kæmpehjælp for os i administrationen. Men også i det daglige har vi stor glæde af KL både internt i samarbejdet mellem kommunerne og i den måde, man varetager vores interesser i forhold til staten. Dygtigt og professionelt, siger Mogens Pedersen.

Han har været kommunaldirektør siden 2014 og har ikke meget at udsætte på KL.

- Det er altid let at finde håret i suppen - beskæftigelsesområdet er et område, hvor vi får brug for en målrettet indsats fremover - men jeg synes faktisk, at KL gør et godt stykke arbejde, siger han.

Bagefter på innovation

Mogens Pedersens opfattelse står i kontrast til kollegaen Frank Andersen i Slagelses. Han er en af de få kommunaldirektører, som bestemt ikke er tilfreds med udviklingen i KL, som han finder alt for sendrægtig og stillestående i forhold til kommunernes behov.

"KL's viden indsigt i kommunal-økonomiske forhold er virkelig god og af høj kvalitet. Jeg er meget tilfreds på det område."

Anonym kommunaldirektør i rundspørgen

- Groft sagt er KL aldrig kommet over overgangen fra 270 til 98 kommuner. Laveste fællesnævner fylder alt for meget, og vi har brug for langt mere udvikling, siger Frank Andersen og fortsætter:

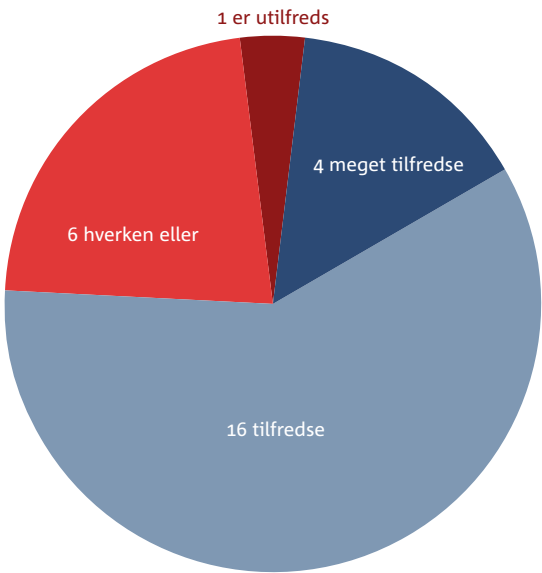
- KL burde stå i spidsen for nytænkning og innovation. Uligheden har eksempelvis aldrig været større indenfor skoleområdet, hvor flere og flere falder ud, området råber på reformer, men snarere end at turde udfordre vanetænkning er KL med til at holde fast i systemer, som forhindrer forandringer, siger han.

I modsætning til mange kolleger ser Slagelses kommunaldirektør ikke detailstyring som et plus hos KL. Tværtimod.

- Jeg taler hverken på vegne af store eller små kommuner, for mange klarer udviklingsarbejdet selv eller sammen med andre. Men det er ærgerligt, at det foregår udenom KL, som kunne være drivkraften for alle, siger Frank Andersen, der inden han kom til Slagelse i 2018, bestred en tilsvarende position i Frederiksberg Kommune.

Borgmestre: Hvor tilfreds/utilfreds er du med KL i indeværende valgperiode?

27 borgmestre svarede på rundspørgen.

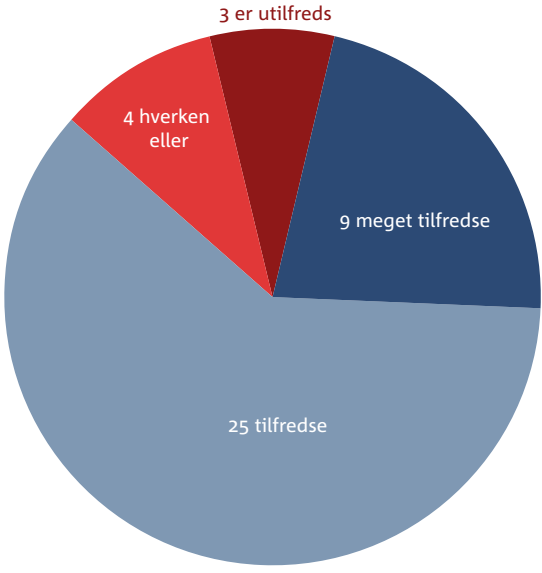

"Der har været flere eksempler, hvor KL siger ja til, at kommunerne kan løse en opgave, uden at sikre, at der følger penge med."

Anonym borgmester i rundspørgen

Kommunaldirektører: Hvor tilfreds/utilfreds er du med KL i indeværende valgperiode?

41 kommunaldirektører svarede på rundspørgen.

"KL er stadig en meget lukket organisation på trods af løfter om det modsatte. De store kommuners borgmestre, som sidder i bestyrelsen, regerer hen over hovedet på landets kommuner."

Anonym kommunaldirektør i rundspørgen

Kristian Wendelboe: Lige nu prøver vi bare at overleve corona

Kristian Wendelboe erkender, at 98 kommuner ikke kan være tilfredse på én gang - men KL-direktøren glæder sig over en fortsat udvikling i organisationen. Med corona som uventet katalysator.

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

KL er en mastodont. Ikke blot som en af Danmarks mest indflydelsesrige organisationer, men også som sammensat virksomhed med 98 individuelle interessehavere med ofte modstridende dagsordener.

I det lys noterer adm. direktør Kristian Wendelboe resultatet af Kommunen.dk's undersøgelse med pragmatisk begejstring. Når to tredjedele af både de deltagende kommunaldirektører og borgmestre er tilfredse med både KL's arbejde og de demokratiske processer i organisationen, kan man dårligt forvente mere.

- Naturligvis kan vi blive bedre på de fleste parametre, og vi når aldrig i mål, for sådan må det være for en størrelse som vores. Men jeg bliver glad, når så mange anerkender indsatsen. Ikke mindst for vores arbejde med at søge politisk indflydelse på kommunernes vegne, for her er vi ved hele vores reason d'être, siger KL's adm. direktør.

- Vi tænker skam hele tiden i nye strategier og måder til at udvikle KL. Vi ville gerne være nået længere, men det seneste år har det næsten udelukkende handlet om at overleve corona, erkender han.

Billigere kurser

I undersøgelsen er kurserne det, som et flertal udnævner til KL's svage punkt.

Kritikken kommer ikke bag på Kristian Wendelboe, men han gør opmærksom på, at den nylige etablering af KL's udviklingscenter Komponent netop er tænkt som en vej til at forbedre kursus- og konsulentvirksomheden.

Pudsigt nok er ideen hertil opstået på baggrund af KL's største succeshistorie det seneste år: Coronaberedskabet, som høster masser af anerkendelse i kommunerne, repræsenterer en strømlinet indsats med KL som koordinerende bindeled mellem stat og kommuner, og netop strømlining og forenkling er vigtige parametre i udviklingen af Komponent.

Udfordringerne vender tilbage

Kristian Wendelboe er godt tilfreds med resultatet, og ud over coronainsatsen glæder han sig over økonomiaftalen med staten og "fredsslutningen" med Danmarks Lærerforening.

- Men udfordringerne kommer ikke til at mangle, når vi når på den anden side af corona. Behovet for at adressere klimaforandringer og omstilling på hele sundhedsområdet er der stadigvæk, siger Kristian Wendelboe, som - alt andet lige - mener, at KL står godt rustet til håndtere opgaverne.

Et tilbagevendende kritikpunkt fra kommunerne har været KL's rekrutteringspolitik. At man bytter ledende medarbejdere fra staten snarere end at hente nyt blod blandt ansatte i kommunerne.

Kristian Wendelboe har selv en fortid i flere ministerier, men føler sig ikke mere inhabil, end at han slår fast:

- Først og fremmest går vi naturligvis efter at ansætte de bedst kvalificerede. Men det er vigtigt, at vi kender arbejdsgangene og har et kontaktnet, hvor vi skal øve indflydelse. KL er ikke at sammenligne med en kommune. Vores opgave er at sikre størst mulig indflydelse for kommunerne. ●

Jacob Bundsgaard: KL sikrer, at Christiansborg ikke mister jordforbindelsen

KL's formand kalder organisationens strategi en succes. Han er klar til fire år mere, hvis pilen igen peger på ham efter kommunalvalget.

Af Christian Olesen
christian@kommunen.dk

Der er bred tilfredshed med KL, viser Kommunen.dk's rundspørge, hvor 27 borgmestre og 41 kommunaldirektører har svaret. KL's formand Jacob Bundsgaard (S) er glad, men ikke overrasket over resultatet.

- Det er jo grundlæggende nogle flotte tal, som vidner om, at KL's linje er lykkedes, siger Jacob Bundsgaard (S).

Han blev udpeget som formand i 2018 og har siden udstukket en ny retning for interesseorganisationen sammen med bestyrelsen og næstformand Martin Damm (V).

- KL har forsøgt at komme tættere på medlemmerne. Både i forhold til at ramme de rigtige sager og også for at få en tættere dialog med kommunerne, siger Jacob Bundsgaard.

Det var der behov for, forklarer formanden.

For at lytte mere til kommunerne rejste Jacob Bundsgaard rundt i landet og besøgte samtlige borgmestre.

- KL er jo ene og alene sat i verden for at varetage kommunernes interesser. Derfor er det afgørende, at vi er i tæt dialog med medlemmerne. Og vi forsøger virkelig at levere åbenhed og transparens. Det har nogle medlemmer tidligere oplevet som fraværende, siger han.

Fortrolighed

Men det ikke altid, at KL er helt åben for borgmestre, byråd og kommunaldirektører. Særligt ikke, når formandskabet sidder midt i forhandlinger med regeringen.

- Nogle af de ting, vi laver, foregår dybt inde i maskinrummene rundt omkring og kræver en høj grad af fortrolighed. Så nogle gange kan man ikke blære sig med de gode resultater, for det ødelægger den næste forhandling, siger Jacob Bundsgaard.

Heller ikke alle respondenter mener, at KL forstår kommunernes forskelligeartede problemer. En borgmester skriver fx: "KL evner ikke at forholde sig til de åbenlyse skævheder blandt kommunerne."

- Vi er jo forskellige politiske partier, der sidder i KL's bestyrelse og rundt i kommunerne. Vores styrke ligger i at tage de sager, hvor vi kan opnå en høj grad af enighed. Det er svært at blive enige hele vejen rundt, og det behøver vi heller ikke at være. Men hvis det splitter for meget, risikerer vi at underminere vores egen forhandlingsposition, siger Jacob Bundsgaard.

En runde mere

I formandens øjne har KL meget at sige, når de store beslutninger i Danmark skal tages.

- Jeg oplever, at vi har enormt stor indflydelse på substansen. Det skal vi også, hvis Folketinget skal ramme nogle rigtige beslutninger, der kan omsættes til virkelighed, og som ikke bare er grebet ud af et eller andet øjebliksbillede af situationen på Christiansborg. Vi er nødt til at være dem, som sikrer jordforbindelsen til nogle af de beslutninger, der ellers risikerer at blive truffet på Christiansborg, siger Jacob Bundsgaard.

Hvis muligheden byder sig, bliver han gerne fire år mere for bordenden i KL.

- Jeg stiller mig gerne til rådighed. Men det er ikke noget, vi har drøftet nogen steder. Forhandlingerne foregår jo først, når vi er på den anden side af valget.

- Jeg har været glad og stolt over at være formand for KL og har også kastet mange kræfter ind i at få organisationen det rigtige sted hen sammen med den resterende del af bestyrelsen. Det synes jeg egentligt i al beskedenhed, at vi er lykkedes ganske godt med. ●

Regeringen og KL drøfter afbureaukratisering og kommunaløkonomi i 1989. KL's formand og borgmester i Århus Thorkild Simonsen (th) i samtale med Københavns overborgmester Egon Weidekamp (tv) og indenrigsminister Thor Pedersen. Foto: Jens Dige, Ritzau/Scanpix

Enighed gør stærk

Kommunernes Landsforening er en af samfundets mest magtfulde organisationer, og det smitter af på dens topfolk, som er centralt placeret i indflydelsesrige netværk og tilhører landets magtelite.

Af Bruno Ingemann
bruno@kommunen.dk

Det er bestemt i grundlovens paragraf 3, at magten skal deles i tre: den lovgivende magt (Folketinget og regeringen i forening) den udøvende magt (regeringen) den dømmende magt (domstolene). Men i sin bog fra 2001 kalder professor ved Aarhus Universitet Jens Blom-Hansen Kommunernes Landsforening, KL, for 'Den fjerde statsmagt'.

Blom-Hansen står bag den eneste videnskabelige undersøgelse af KL, men hans analyse bakkes op af to nyere forskningsprojekter, som har undersøgt henholdsvis interesseorganisationers og personers magt og indflydelse.

Og de bekræfter begge, at KL som organisation og dens topfolk er blandt samfundets mest magtfulde.

Magtudredningen

Da Jens Blom-Hansen gik i dybden med KL for 20 år siden, skete det i regi af Magtudredningen, et forskningsprojekt, der blev sat i gang på foranledning af Folketinget, og som havde til formål at analysere det danske folkestyres situation ved overgangen til det 21. århundrede.

Han kortlagde og dokumenterede, at KL indgår som aktør i et trekantsspil med regeringen og folketting. Hvis kommunerne står samlet og er enige, har KL stor indflydelse og kan gå sammen med enten regeringen eller oppositionen om at få gennem-

ført initiativer, som er vigtige for kommunerne.

Men han påviste også, at når kommunerne er indbyrdes uenige, har KL ingen magt. Det var allerede velkendt i forhold til den mellemkommunale udligning, hvor KL forholder sig passiv. Blom-Hansen kortlagde, at det samme gør sig gældende på flere andre områder, hvor kommunerne har modstridende interesser, og KL derfor må melde pas i landspolitiske spørgsmål, som er vigtige for kommunerne.

Det kan for eksempel være, når regeringen udflytter statslige arbejdspladser, og når Folketinget beslutter fordelingen af flygtninge.

Størrelsen

Da Jens Blom-Hansen kortlagte KL, var kommunerne samlet set

allerede en meget stor del af den offentlige sektor. Se figur 1.

Den position har kommunerne fastholdt og udbygget siden. Det fremgår af nye tal, som KL har beregnet for Kommunen.dk. Se figur 2.

Med over 400.000 ansatte har landets kommuner og dermed KL også udviklet sig til en vigtig spiller på arbejdsmarkedet. Flere eksperter fremhæver, at der skete et afgørende skred i 1989. Her sluttede de kommunale overenskomstforhandlinger for første gang før de statslige og satte dermed rammerne for de statslige forhandlinger. Arbejdsmarkedsforskere konkluderede efterfølgende, at dermed blev dominansforholdene i det offentlige aftalesystem forskudt fra stat til kommune og fra det private til det offentlige.

Mere magt

15 år efter, at Blom-Hansen udgav sin bog Den fjerde statsmagt, afsluttede en forskergruppe fra Aarhus Universitet under ledelse af professor Anne Binderkrantz en stor undersøgelse med titlen Interesseorganisationer i politiske arenaer. Indfly-

delse i forvaltning, parlament og medier.

Der er omtrent 2.000 forskellige interesseorganisationer i Danmark, og blandt dem stikker KL ud som en af de mest indflydelsesrige.

Som det fremgår af tabellen, placerer forskerne KL som den mest indflydelsesrige i forhold til centralforvaltningen og næstmest dominerende i forhold til taletid i medierne. Se figur 3 og 4.

Anne Binderkrantz konstaterer sammenfattende, at KL er en af de organisationer, som dukker rigtig meget op i forskernes data. Især i forhold til kontakt med centralforvaltningen, hvor KL er den organisation, der scorer højest. Når der skal fordeles pladser i offentlige råd og nævn, så er det KL, der inviteres mest.

På listen over relationer til Folketinget er Danmarks Naturfredningsforening helt i top, og KL er uden for top-ti. Anne Binderkrantz forklarer det med, at KL har en særlig politisk struktur, KLs bestyrelse er politikere, især fra Socialdemokratiet og Venstre. De har en direkte adgang til regering og ministre og bruger ikke de sædvanlige

kanaler for at få adgang til Folketinget. Derfor dukker KL ikke op, når forskerne ser på, hvilke organisationer der har skrevet til Folketinget eller har været til

KL er en meget, meget stærk aktør i dansk politik. KL kan indgå i et trekantsspil på den centralpolitiske arena i et spil mellem Folketinget og regering.

Jens Blom-Hansen, professor AU, forfatter til den eneste videnskabelige undersøgelse af KL

Kommunernes vægt i samfundsøkonomien	2000
► Kommunernes udgifter i procent af BNP	23
► Kommunernes udgifter i procent af de samlede offentlige udgifter	44
► Kommunernes personale i procent af samtlige lønmodtagere (offentlige og private)	18
► Kommunernes personale i procent af offentlige lønmodtagere	49

Figur 1

Kommunernes vægt i samfundsøkonomien	2018
► Kommunernes udgifter i procent af BNP	26
► Kommunernes udgifter i procent af de samlede offentlige udgifter	51
► Kommunernes personale i procent af samtlige lønmodtagere (offentlige og private)	18
► Kommunernes personale i procent af offentlige lønmodtagere	56

Figur 2

Finansminister Nicolai Wammen (th) og formanden for KL, Aarhus-borgmester Jacob Bundsgaard, i spidsen for en delegation af Martin Damm, Kalundborg-borgmester og næstformand i KL, og ministre-ne Astrid Krag og Magnus Heunicke, i 2020, da regeringen og KL præ-senterede aftalen om kommunernes økonomi.

Foto: Philip Davali, Ritzau/Scanpix

Top 10
– Forvaltning

- 1. KL
- 2. Landbrug & Fødevarer
- 3. LO (nu FH)
- 4. Danske Regioner
- 5. Dansk Industri
- 6. Forbrugerrådet
- 7. DA
- 8. Dansk Erhverv
- 9. 3F
- 10.AC

Figur 3

Top 10
– Medierne

- 1. Dansk Industri
- 2. KL
- 3. Dansk Erhverv
- 4. LO (nu FH)
- 5. 3F
- 6. Forbrugerrådet
- 7. Danske Regioner
- 8. Finansrådet
- 9. FOA
- 10.Danmarks Lærerforening

Figur 4

mestre ligger i top i opgørelsen over magteliten. Det er typisk borgmestre fra de store universitetsbyer og borgmestre, som har siddet på posten længe. Og på grund af deres placering i KL. Christoph Ellersgaard vurderer, at borgmesteren i Herlev, Thomas Gyldal Petersen (S), er ved at rykke op i toppen af magteliten, og det hænger ikke mindst sammen med, at han indtager en central position i KL's formandskab. Se figur 5.

Som nævnt er også KL's administrerende direktør Kristian Vendelboe en af landets mest indflydelsesrige personer. På listen over magteliten indtager han en plads som nummer 68, tæt på Jacob Bundsgaard og et stykke over de øvrige borgmestre.

Bortset fra den 10.-plads, som Frank Jensen indtog, da listen blev udarbejdet for et par år siden, er politikerne placeret et godt stykke nede på listen. De

øverste i magteliten er repræsentanter for de store fagforeninger og erhvervsorganisationer.

Dengang og nu

Som nævnt er den eneste tilbundsgående undersøgelse af en af landets mest magtfulde organisationer 20 år gammel. Men professor Jens Blom-Hansen vurderer, at hans analyse også holder i dag.

- KL er en meget, meget stærk aktør i dansk politik. KL kan indgå i et trekantsspil på den centralpolitiske arena i et spil mellem Folketinget og regering. Hvis regeringen kan gå i Folketinget på et vigtigt område og sige, "vi har en aftale med KL", så kan man sætte oppositionen skakmat. Både Venstre og Socialdemokratiet vil i opposition være store kommunalpartier, men hvis baglandet i kommunerne er enig med regeringen, kan det være svært for

oppositionen at gå kritisk til regeringen, siger Jens Blom-Hansen.

Hans vurdering af KL's magt og indflydelse bakkes op af professor Anne Binderkrantz.

- Ganske vist har KL fået sværere ved at navigere, fordi kommunerne er blevet større og stærkere, men KL er stadig en super central med- og modspiller. Strukturreformen har styrket kommunernes position i den offentlige sektor, mens det regionale niveau blev svækket ved skiftet fra amter til regioner, så kommunerne er blevet stærkere over en kam, siger Anne Binderkrantz.

Adjunkt ved CBS Christoph Houmann Ellersgaard, som står bag kortlægningen af samfundets magtelite, er heller ikke i tvivl:

-Det er ret tydeligt, at KL er en af nøgleorganisationerne i det danske samfund.

møder med udvalg og folketingsmedlemmer.

Magtens tråde

Også i en tredje undersøgelse af magt og indflydelse i det danske samfund dukker kommunernes interesseorganisation op i top. Under ledelse af adjunkt Christoph Ellersgaard, CBS, har forskerne to gange samlet data ind om mange tusinde personer, råd, nævn og foreninger og kortlagt deres indbyrdes forbindelser. De udgav i 2015 Magtens atlas og i 2019 rapporten 'Personer forgår - magten består'.

Forskerne undersøgte de netværk, som erhvervsledere, fagforeningsledere, politikere, topfolk fra erhvervsorganisationer og uddannelsesinstitutioner er med i.

Det handler ikke kun om, hvilken post en person bestrider, men i lige så høj grad også, hvem personen mødes med fysisk og samarbejder med. Kort

sagt, hvem personen er i netværk med. Og jo større netværk og rækkevidde, jo mere indflydelse og dermed mere magt.

I Magtens atlas kortlagde forskerne en magtelite bestående af 423 personer. Da de nogle år senere samlede data ind igen, konstaterede de, at selvom over halvdelen af personerne var skiftet ud, så består organisationernes magt.

Christoph Ellersgaard forklarer det med et eksempel: En af de mest magtfulde personer i undersøgelsen er KLs administrerende direktør Kristian Vendelboe. Han er for eksempel med i Det Økonomiske Råd, hvor vi finder de økonomiske vismænd. Når Kristian Wendelboe stopper i KL, vil hans afløser på posten i løbet af kort tid indtage nogle af de samme positioner i samfundet og dermed rykke helt i top i magteliten.

Det samme gælder nogle af landets borgmestre. Otte borg-

Her er de otte borgmestre i magteliten (data fra 2017)

► Frank Jensen (S). Han er nummer 10 på listen, den højst placerede politiker. Daværende overborgmester i København og medlem af KL's bestyrelse.

► Jacob Bundsgaard (S). Han er nummer 64 på listen. Borgmester i Aarhus, daværende medlem af KL's bestyrelse, nuværende formand for KL.

► Jens Ive (V). Han er nummer 135 på listen. Borgmester i Rudersdal og medlem af KL's bestyrelse.

► Anker Boye (S). Han er nummer 154 på listen. Forhenværende borgmester i Odense, tidligere formand og næstformand i KL.

► Michael Ziegler (K). Han er nummer 172 på listen. Borgmester i Højre-Taastrup, medlem af KL's bestyrelse.

► Lars Krarup (V). Han er nummer 215 på listen. Borgmester i Herning, tidligere medlem af KL's bestyrelse.

► Morten Andersen (V). Han er nummer 216 på listen. Borgmester i Nordfyns Kommune, medlem af KL's repræsentantskab, bestyrelsesmedlem i Pension Danmark.

► Martin Damm (V). Han er nummer 235 på listen. Borgmester i Kalundborg. Tidligere formand, nuværende næstformand i KL.

Figur 5

Kun én kommune har nogensinde meldt sig ud af KL

For 20 år siden sagde Farum farvel til KL. Den daværende borgmester Peter Brixtofte smækkede med døren, og ingen fulgte efter.

Af Christian Olesen
christian@kommunen.dk

Lige siden Kommunernes Landsforening blev til i 1970, har det været en selvfølge, at kommunerne var og forblev medlemmer. Derfor tog det overskrifter, da Farums venstreborgmester Peter Brixtofte i år 2000 erklærede, at han ville melde sin kommune ud.

- Vi (kommunerne, red.) betaler en halv milliard om året til en forening, som under Anker Boyes (KL's daværende formand, red.) tid er blevet reduceret til at være et forkontor for Finansministeriet. De penge sparer vi fra næste år, sagde Peter Brixtofte til Ritzau.

Han kritiserede udligningsordningen og var særligt irriteret over, at KL støttede et forslag om at ulovliggøre den såkaldte Farum-model, som han selv stod bag. Modellen handlede blandt andet om at sælge institutionsbygninger som skoler til private og bagefter leje dem tilbage af de ny ejere i håb om en rentegevinst.

- Finansminister Lykketoft bestemmer det hele, og kommunerne bestemmer ingenting. Med de økonomiske aftaler for næste år er en lang række kommuner særdeles hårdt pressede, sagde Peter Brixtofte til DR.

Ventetid

Den kontroversielle borgmester sad med et absolut flertal af ven-

strefolk i byrådet, så han behøvede kun opbakning fra sine partikolleger for at trumfe udmeldingen igennem. På et byrådsmøde i efteråret 2000, stemte et flertal i byrådet for udmeldingen.

”Finansminister Lykketoft bestemmer det hele, og kommunerne bestemmer ingenting. Med de økonomiske aftaler for næste år er en lang række kommuner særdeles hårdt pressede.”

Peter Brixtofte (V),
daværende borgmester i Farum

- Det er ærgerligt, fordi kommunernes gennemslagskraft er størst, når de er sammen, sagde KL's formand og daværende borgmester i Odense Anker Boye (S) til DR.

Ordningen blev sådan, at Farum ville træde helt ud af KL fra 1. januar 2002. Til den tid ville

kommunen stå uden den støtte og rådgivning, som landsforeningen tilbyder i økonomiforhandlinger og andre henseender.

Peter Brixtofte foreslog at lave en konkurrerende forening, men selvom enkelte borgmestre var enige i kritikken af KL, var der ikke opbakning til at følge hans eksempel og melde sig ud.

Farum nåede dog kun et par måneder uden et KL-medlemskab. I 2002 forlod Peter Brixtofte borgmesterkontoret og med ham uviljen mod landsforeningen.

Ud og hjem igen

Brixtoftesagen handlede blandt andet om misbrug af kommunens midler, dyre rødvine og middage samt kammeratlige tjenester. Da B.T. skrev om de første sager i februar 2002, sygemeldte Peter Brixtofte sig og rejste til Lanzarote. Senere forlod han byrådet.

Byrådsmedlem Henrik Jeger (V) overtog som fungerende borgmester, og på et hastemøde i februar 2002 besluttede Farums økonomiudvalg at genindmelde sig i KL for at trække på organisationens ekspertise, når der skulle ryddes op i kommunens økonomi efter Peter Brixtoftes “kreative” løsninger.

Siden Farum har ingen kommuner meldt sig ud af KL, selvom enkelte har truet med det.

I 2015 var Lyngby-Taarbæk utilfreds med KL i forbindelse med omprioriteringsbidraget. Lyngby-Taarbæk skulle nemlig spare omkring 167 mio. kr. på budgettet i løbet af fire år. Så borgmesteren og byrådet truede med at melde sig ud, men det blev ved ordene.

Brixtoftes politiske karriere

- ▶ Peter Brixtofte var medlem af Farums kommunalbestyrelse 1978-1992 og 1993-2002.
- ▶ Han sad som borgmester fra 1985 til 1992 og igen fra 1993 til 2002.
- ▶ Var medlem af Folketinget ad tre omgange: 1973-1977, 1979-1981 og 1990-2002.
- ▶ Var skatteminister i tre måneder i Schlüter-regeringen.
- ▶ Under Brixtoftes ledelse blev Farum kendt som en eksperimenterende og succesrig kommune.
- ▶ Peter Brixtofte mistede borgmesterposten i 2002 som følge af Brixtofte-sagen, hvor det viste sig, at mange af hans metoder var ulovlige. Han blev ekskluderet af Venstre i maj 2002.
- ▶ Han var i en kort periode medlem af partiet Centrumdemokraterne.
- ▶ Blev valgt igen til kommunalbestyrelsen i 2005 for sit eget parti Velfærdspartiet, mens sagerne mod ham stadig kørte i retten. I 2008 blev han erklæret uværdig til at være folkelig politiker som følge af sine fængselsdomme.
- ▶ Peter Brixtofte blev idømt samlet fire års fængsel i to retssager for blandt andet groft mandatsvig og embedsmisbrug.
- ▶ Peter Brixtofte blev Ridder af Dannebrog i 1995, men måtte tilbagelevere ridderkorset efter sine domme.
- ▶ Ved kommunalreformen blev Farum en del af den nye Furesø Kommune.
- ▶ Peter Brixtofte gik bort i 2016 i en alder af 66 år.

Peter Brixtofte her på vej væk efter domsafsigelse i Østre Landsret. Han blev kendt for at tænke i nye baner som borgmester, og senere blev han kendt for sine ulovlige handlinger. Én af hans kontroversielle beslutninger var at forlade KL.

Foto: Keld Navntoft, Ritzau Scanpix

KOMMUNALVALG

**Du har styrken.
Men er du synlig?**

**Kom ind i kampen. Allerede nu.
Vi bærer dit budskab igennem (on- og offline).
Vores forankring i mediebranchen
gør os til en anden slags reklamebureau.**

Niels-Henrik Iversen
Direktør
2482 0079
nhi@dkmedier.dk

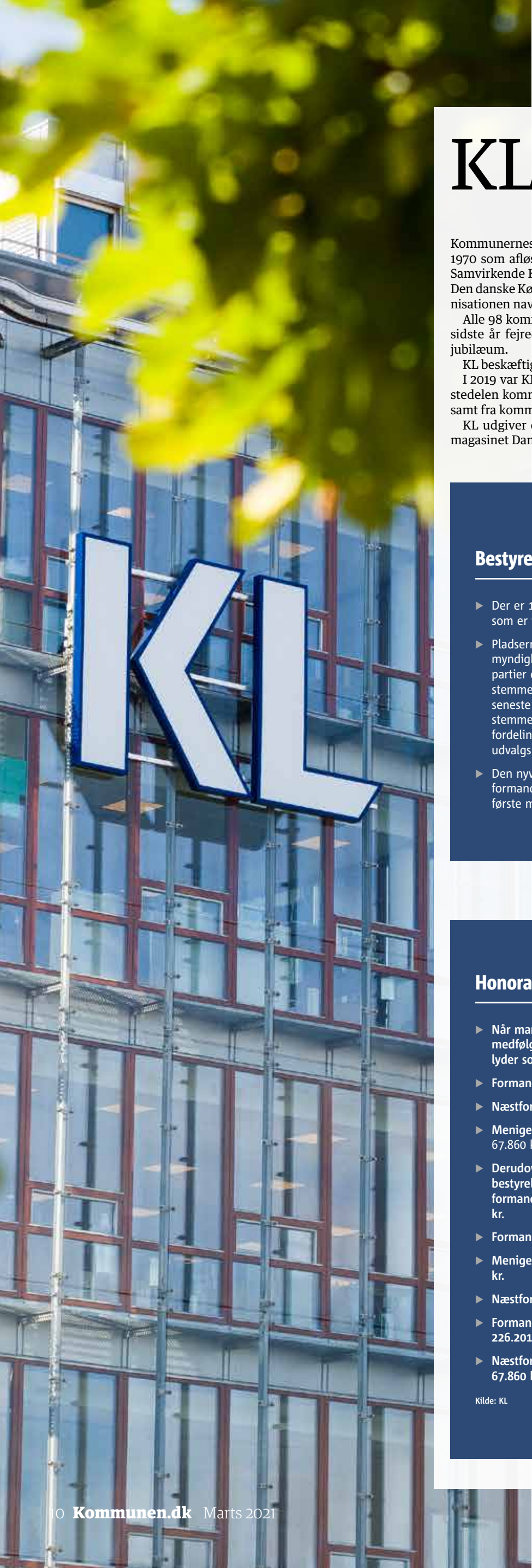
Christian Sennels
Kreativ chef

Martin Wegeberg
Teknisk Direktør /
Systemudvikler

DK Creative og DK Web servicerer virksomheder og organisationer med de klassiske discipliner indenfor kreativt og funktionelt kommunikationsdesign, kombineret med vigtig viden om salg, markedsføring og avancerede webløsninger. Book et møde på dkcreative.dk, eller tag direkte kontakt.

DK Creative.

KL i tal og fakta

Kommunernes Landsforening blev stiftet 1. april 1970 som afløser for Bymæssige Kommuner, De Samvirkende Kommunalforeninger i Danmark og Den danske Købstadforening. I 2001 skiftede organisationen navn til KL.

Alle 98 kommuner er medlem af KL, og 1. april sidste år fejrede interesseorganisationen 50 års jubilæum.

KL beskæftiger ca. 400 ansatte.

I 2019 var KL finansieret af 456,0 mio. kr. Størstedelen kommer fra konsulentytelser og kurser samt fra kommunernes medlemskontingenter.

KL udgiver også nyhedsbrevet Momentum og magasinet Danske Kommuner.

Formænd og bestyrelser

Formanden har altid været enten socialdemokrat eller venstremand, og KL har endnu ikke haft en kvindelig formand. Bestyrelsen har i alle år været domineret af S og V sammen med De Konservative.

1970 (overgangsordning)

Formand: Henning Rasmussen, Esbjerg (S).

Partifordeling (21 pladser): S: 8, V: 8, K: 5

1970-74:

Formand: Henning Rasmussen, Esbjerg (S) (afløst af Jens Mathiasen (V) 1973).

Partifordeling (11): S: 5, V: 3, K: 2

1974-78:

Formand: Jens Mathiasen, Herning (V).

Partifordeling (11): S: 5, V: 3, K: 1, R: 1, Z: 1

1978-82:

Formand: Henning Rasmussen, Esbjerg (S).

Partifordeling (11): S: 6, V: 2, C: 2, Z: 1

1982-86:

Formand: Evan Jensen, Lejre (V).

Partifordeling (11): S: 6, V: 2, C: 2, Z: 1

1986-90:

Formand: Thorkild Simonsen, Aarhus (S).

Partifordeling (17): S: 9, C: 4, SF: 2, V: 2

1990-94:

Formand: Thorkild Simonsen, Aarhus (S).

Partifordeling: S: 7, V: 4, K: 3 SF: 2, Z: 1

1994-98:

Formand: Evan Jensen, Lejre, (V).

Partifordeling: S: 7, V: 6, K: 2, SF: 1, Z: 1

1998-2002:

Formand: Anker Boye, Odense (S).

Partifordeling: S: 7, V: 5, K: 2, SF: 1, R: 1, DF: 1

2002-06:

Formand: Ejgil W. Rasmussen, Gedved (V).

Partifordeling: S: 6, V: 6, K: 2, SF: 1, R: 1, Lokallisterne: 1

2006-10:

Formand: Erik Fabrin, Rudersdal (V).

Partifordeling: S: 7, V: 5, K: 2, R: 1, SF: 1, DF: 1

2010-14:

Formand: Jan Trøjborg, Horsens (S) til hans død i 2012, derefter Erik Nielsen Rødovre (S).

Partifordeling: S: 6, V: 5, SF: 3, K: 2, DF: 1

2014-18:

Formand: Martin Damm, Kalundborg (V).

Partifordeling: S: 6, V: 5, DF: 2, K: 1, SF: 1, R: 1, EL: 1

2018-nu:

Formand: Jacob Bundsgaard (S)

Partifordeling: S: 7, V: 5, DF: 1, K: 1, SF: 1, R: 1,

Bestyrelsen

- Der er 17 medlemmer i KL's bestyrelse, som er valgt for en fireårig periode.
- Pladserne bliver fordelt på KL's øverste myndighed - delegeretmødet - mellem partier og lokallister efter stemmetallene på landsplan ved det seneste kommunalvalg. De stemmemæssige forholdstal afgør også fordelingen af formands- og udvalgsposter, bestyrelsespladser m.m.
- Den nyvalgte bestyrelse vælger en formand for en fireårig periode på sit første møde efter kommunalvalget.

Honorarer

- Når man bestrider en politisk post i KL, medfølger der årligt et honorar. De lyder som følgende:
- Formand: 565.502 kr.
- Næstformand: 282.751 kr.
- Menige bestyrelsesmedlemmer: 67.860 kr.
- Derudover sidder tre bestyrelsesmedlemmer også i formandskabet, hvilket udløser 39.585 kr.
- Formand for KL-udvalg: 226.201 kr.
- Menige medlemmer i KL-udvalg: 33.930 kr.
- Næstformand KL-udvalg: 67.860 kr.
- Formand for kommunekontaktråd: 226.201 kr.
- Næstformand for kommunekontaktråd: 67.860 kr.

Kilde: KL

Kilde: KL

Ny opgørelse: Så meget betaler hver kommune for at være medlem af KL

I år koster det sammenlagt kommunerne 217 mio. kr. at være medlem af KL. Derudover kommer udgifter til konferencer, kurser og konsulenter. Ordentlig indflydelse er dyr, siger forsker.

Af Christian Olesen
christian@kommunen.dk

Det koster knaster at drive en af Danmarks mest magtfulde interesseorganisationer. Nærmere bestemt omkring 441 mio. kr. om året, fremgår det af KL's regnskab for 2020. Millionerne bliver tjent på konsulenter, kurser og konferencer, og næsten halvdelen kommer ind via kommunernes medlemskontingent.

Alle kommuner er medlemmer af KL, og sidste år betalte de tilsammen 212 mio. kr. i kontingent. I år vil kommunerne komme til at betale omkring 217 mio. kr., viser Kommunen.dk's beregninger.

Det er i gennemsnit ca. 2,2 mio. kr. pr. kommune. Pengene er generelt godt givet ud, mener Peter Munk Christiansen, der er professor og institutleder på Institut for Statskundskab på Aarhus Universitet og har forsket i offentlig forvaltning og interesseorganisationer.

- Det er umuligt at sige, om KL burde være ti mio. kr. dyrere eller billigere at finansiere. For hvad koster indflydelse? Når man er oppe i den liga, som KL er i, er du helt oppe i det gode selskab, og det er dyrt, hvis man virkelig vil være med. Det kræver en økonomi, der sikrer et embedsværk, der kan tale med centraladministrationen, siger Peter Munk Christiansen.

Det er svært at sammenligne KL med andre organisationer, men i det private er det tætteste, man kommer, Dansk Industri, som også kræver et stort medlemskontingent af større virksomheder.

- De to organisationer er dyre, for de skal virkelig levere på alle mulige leder og kanter.

Faldende indflydelse

KL's kontingent bliver blandt andet udregnet på baggrund af befolkningsfordelingen pr. 1. januar hvert år.

Derfor topper København listen med 23,6 mio. kr. om året, mens Læsø betaler mindst med 65.000 kr. De fleste kommuner betaler mellem én og tre mio. kr. - Det er lidt sjovt at se forskellen på Københavns Kommune og Læsø. For borgerne på Læsø får noget mere value for money end borgerne i København, siger Peter Munk Christiansen.

Han forklarer, at de små kommuner får mest for pengene, for de får del i de kollektive goder, KL skaffer til alle kommuner, uden at betale helt så meget. Til gengæld har de mindre kommuner ofte mindre indflydelse på KL's beslutninger.

Generelt synes Peter Munk Christiansen dog, at KL fordeler kontingentet på en fair måde.

- Du kunne beregne det på 1.000 forskellige måder, men jeg tror, der er en bred forståelse af, at det er ok, at man betaler pr. borger. Og jeg kan sådan set godt forstå, at man landede på den model, for den er nem at forklare.

- Alternativt kunne man have et startgebyr og så bagefter betale pr. borger eller i forhold til skatteudskrivningsgrundlag.

Afhængig af startgebyret kunne det blive en meget dyr model for de små kommuner, som jo ikke har den økonomiske råstyrke.

I princippet behøver kommuner ikke være medlem af KL. De kan melde sig ud med et års varsel, og bagefter står de selv for at forhandle økonomiaftale med Finansministeriet og alskens andre ting, som KL normalt tager sig af. Den daværende Farum Kommune er den eneste, der har meldt sig ud, og de kom hurtigt tilbage. For det skaber stort set kun ulemper, fortæller Peter Munk Christiansen.

Har kommunerne et valg i forhold til at være medlem af KL?

- Man har ikke noget reelt valg. Det vil være meget besværligt, hvis man skulle til at have det. Det ville være ustyrligt for staten, og jeg tror, at hvis man som lille kommune stillede sig udenfor, så kunne man virkelig komme rigtigt galt afsted. Så i den virkelige verden er der ikke noget reelt valg, siger han.

KL mistede magt

Oprindelig var Frederiksberg og Københavns kommuner ikke med i KL. Det kom de først i 2007 i forbindelse med reformen.

- Man kan så sige, at det var måske de kommuner, der nemmest kunne stå udenfor, hvis det var. For de har noget råstyrke selv, og så havde de jo også en opgavemæssig særstatus. Men hverken den tidligere Farum Kommune eller Læsø Kommune ville komme særligt godt afsted med det, siger Peter Munk Christiansen

Han fortæller, at KL's indflydelse er skrumpet gennem årene. Det skyldes blandt andet centralisering og vedtagelsen af budgetloven.

- Indflydelsen pr. krone, kommunerne betaler til KL, er faldet. KL har ikke den samme politiske tyngde som for år tilbage. Det er der nok ikke så meget at gøre ved. For det er sådan, det er, siger Peter Munk Christiansen.

Senest har KL foreslået at hæve kommunernes kontingent med seks pct. fra 2022 for samtidigt at gøre det billigere at deltage i konferencer og topmøder.

Kommuners kontingent til KL i 2021

København	23.768.988 kr.
Aarhus	13.139.494 kr.
Aalborg	8.175.591 kr.
Odense	7.654.930 kr.
Vejle	4.357.792 kr.
Esbjerg	4.305.160 kr.
Frederiksberg	3.861.827 kr.
Randers	3.657.444 kr.
Viborg	3.601.161 kr.
Silkeborg	3.556.798 kr.
Kolding	3.470.120 kr.
Horsens	3.435.404 kr.
Herning	3.323.994 kr.
Roskilde	3.310.994 kr.
Næstved	3.098.379 kr.
Slagelse	2.947.187 kr.
Gentofte	2.776.886 kr.
Sønderborg	2.750.104 kr.
Holbæk	2.678.661 kr.
Gladsaxe	2.577.606 kr.
Hjørring	2.389.686 kr.
Skanderborg	2.361.191 kr.
Helsingør	2.346.664 kr.
Køge	2.289.860 kr.
Guldborgsund	2.247.136 kr.
Frederikshavn	2.199.122 kr.
Holstebro	2.185.079 kr.
Svendborg	2.182.323 kr.
Aabenraa	2.180.014 kr.
Rudersdal	2.124.066 kr.
Lyngby-Taarbæk	2.108.794 kr.
Ringkøbing-Skjern	2.092.703 kr.
Haderslev	2.062.680 kr.
Hvidovre	1.990.977 kr.
Høje-Taastrup	1.926.835 kr.
Faaborg-Midtfyn	1.925.121 kr.
Hillerød	1.919.348 kr.
Fredericia	1.909.924 kr.
Greve	1.881.578 kr.
Varde	1.848.575 kr.
Ballerup	1.836.730 kr.
Kalundborg	1.806.075 kr.
Favrskov	1.802.126 kr.
Hedensted	1.742.230 kr.
Frederikssund	1.692.541 kr.
Skive	1.692.019 kr.
Vordingborg	1.686.171 kr.
Egedal	1.627.616 kr.
Syddjurs	1.607.949 kr.
Thisted	1.607.651 kr.
Vejen	1.593.869 kr.
Tårnby	1.589.399 kr.
Mariagerford	1.547.159 kr.
Ikast-Brande	1.544.813 kr.
Rødovre	1.531.403 kr.
Furesø	1.527.231 kr.
Fredensborg	1.527.120 kr.
Gribskov	1.526.114 kr.
Assens	1.522.240 kr.
Lolland	1.510.022 kr.
Bornholm	1.477.281 kr.
Midelfart	1.457.018 kr.
Jammerbugt	1.421.967 kr.
Tønder	1.380.062 kr.
Norddjurs	1.376.076 kr.
Faxe	1.367.509 kr.
Vesthimmerland	1.354.435 kr.
Brønderslev	1.347.544 kr.
Brøndby	1.312.344 kr.
Ringsted	1.298.003 kr.
Odsherred	1.226.337 kr.
Nyborg	1.189.461 kr.
Halsnæs	1.170.352 kr.
Rebild	1.136.754 kr.
Sorø	1.117.198 kr.
Nordfyn	1.100.660 kr.
Herlev	1.076.970 kr.
Lejre	1.049.406 kr.
Albertslund	1.019.346 kr.
Billund	988.989 kr.
Allerød	964.479 kr.
Hørsholm	928.124 kr.
Kerteminde	888.268 kr.
Solrød	873.145 kr.
Glostrup	870.873 kr.
Ishøj	861.598 kr.
Stevns	857.985 kr.
Odder	855.936 kr.
Struer	775.070 kr.
Morsø	747.431 kr.
Lemvig	730.334 kr.
Vallensbæk	615.161 kr.
Dragør	542.675 kr.
Langeland	460.654 kr.
Ærø	222.002 kr.
Samsø	137.149 kr.
Fanø	128.731 kr.
Læsø	65.707 kr.

Sådan bliver kontingent udregnet

- KL fastlægger kontingents størrelse på delegeretmødet. Prisen afhænger blandt andet af pris- og lønudvikling i kommunerne og regnes derefter ud efter befolkningsfordelingen i kommunerne.
- I 2021 bliver det udregnet som 3.865,73 kr. pr. 100 indbyggere.
- KL betegner "indbyggere" som indbyggertallet pr. 1. januar 2014 fordelt i forhold til befolkningsfordelingen pr. 1. januar 2021.
- I alt bliver det 217.533.712 kr. i medlemskontingenter i 2021 ifølge Kommunen.dk's beregninger.

KL forsøgte, fejlede, og lukkelisten er droppet

Nu venter usikkerheden

KL's dødsliste blev dumpet af myndighederne. Næste mulighed er en liberalisering, men også denne løsning møder kritik. Grøn omstilling og kommunerne risikerer at ende som taberne.

Emil Staulund Larsen
emil@kommunen.dk

Det lignede en svær opgave lige fra begyndelsen. Det var ikke en umulig opgave, men det var næsten sikkert, at man ville blive upopulær.

Affaldssektoren skulle bidrage til den grønne omstilling ved at øge genanvendelse og mindske CO₂-udledningen, da et bredt flertal i Folketinget sidste sommer indgik en "klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi". Det vil føre til mindre afbrænding og mindre import af affald til forbrænding. Det betyder, at der ikke vil være nok affald til, at alle landets 23 forbrændingsanlæg kan køre effektivt.

- Det er klart, at det giver noget uro ude i kommunerne. Sådan er det, ligesom da det handlede om kommunesammenlægning eller reducere antallet af beredskaber, siger Birgit S. Hansen (S), borgmester i Frederikshavn og formand for KL's Miljø- og Forsyningsudvalg.

Regeringen gav KL serveretten: Vi skal mindske vores forbrændingskapacitet med 30 pct. Find de mindst effektive

anlæg, som skal lukkes. KL accepterede opgaven og kunne kort inde i det nye år præsentere den frygtede "lukkeliste", som i folkemunde hurtigt blev kendt som "dødslisten". Til ingens overraskelse blev listen modtaget både med lettelse og vrede.

Som det mest prominente anlæg var Roskildes Argo med på listen. Energitårnet, der er tegnet af den hollandske stjernearkitekt Erick Van Egeraat, blev indviet så sent som i 2014 med en pris på knap 1,3 mia. kr., men stod nu til at blive det store offer i affaldsaftalen. De ni sjællandske kommuner, som er repræsenteret i bestyrelsen, var ikke overraskende frustrerede og uforstående over for KL's udspil. De kunne dog snart ånde lettet op.

Last strikeout

I februar dumpede myndighederne KL's plan på fem ud af otte punkter. Kritikken er til at føle på:

Miljøstyrelsen skrev blandt andet, at KL "ikke i tilstrækkelig grad har sandsynliggjort, at de ti anlæg på lukkelisten er de ti miljømæssigt dårligste anlæg", og at de valgte indikatorer udgør

"et spinkelt grundlag at vurdere anlæggenes miljøperformance på". De største klimasyndere risikerede derfor at gå fri.

Energistyrelsen skrev i sin vurdering, "at det ikke er tilstrækkeligt dokumenteret, at de ti affaldsforbrændingsanlæg ... er de mindst effektive", "at datagrundlaget bag KL's plan ikke er tilstrækkeligt ensartet og retvisende opgjort", at "KL's plan ikke leverer en tilpasning, der svarer til kapacitetsloftet", at "KL's plan ikke forholder sig til elforsyningssikkerheden", og at "omkostninger ved transport ikke umiddelbart vurderes retvisende".

Kritikken var hård, men Birgit S. Hansen forsvarer KL's udspil.

- Vi kan sagtens stå på mål for det, vi har afleveret med de forklaringer og forudsætninger, der var givet. Det var det, der kunne leveres på den tid, der var givet, og med den data, der var tilgængelig, siger hun.

Birgit S. Hansen ønsker ikke at rette kritik mod styrelsens beslutning eller betingelserne for arbejdet, men hun gør det klart, at nu har Christiansborg serveretten.

- Vi har afleveret, forklaret og forsvaret listen. Vi bidrager ikke med flere lister, siger Birgit S. Hansen.

Urealistiske forventninger

Hvis ikke opgaven fra staten i forvejen var svær, gjorde tidsplanen den ikke nemmere. I september hyrede KL Ea Energianalyse til at lave analysearbejdet. Ea Energianalyse havde således godt tre måneder til at udføre arbejdet.

- Hvis man havde respekt for, at der skulle være en proces efterfølgende med validering og tilretning, så vil tre måneder være nok, men myndighederne har lidt krakilsk krævet, at listen skulle være endegyldig den 1. januar 2021 uden mulighed for tilretninger. Med sådan en tilgang vil tre, seks eller 12 måneder ikke være lang tid nok, siger projektleder Hans Henrik Lindboe fra Ea Energianalyse.

Alle affaldsforbrændingsanlæg blev bedt om at indrapportere data til Ea Energianalyse, men efterfølgende har nogle anlæg, der kom på listen, anfægtet, hvorvidt deres egen og andre anlægs data var retvisende. Det er der ikke noget mærkeligt i, det er store værdier og lokale arbejdspladser, der er tale

om, påpeger Hans Henrik Lindboe, men det er netop derfor vigtigt, at man har tid til at validere data efterfølgende.

- Når man sætter gang i sådan et arbejde, må man forvente, at politikere og myndigheder er indforståede med, at det er en proces, siger Hans Henrik Lindboe.

Den mulighed får Ea Energianalyse og KL dog ikke. Energistyrelsen skriver, at selvom det potentielt kunne være muligt at udbedre enkeltstående forhold, vurderer styrelsen, at kriterierne er indbyrdes afhængige, og at det vil forrykke det samlede grundlag, hvis man begynder at rette til.

- Som jeg ser det i bagklogskabets lys, så manglede der en afstemning mellem myndighe-

KL's dødsliste:

- ▶ ARGO, Roskilde
- ▶ MEC Bioheat & Power, Holstebro
- ▶ I/S Norfors, Hørsholm
- ▶ Affaldsselskabet Vendsyssel Vest, Hjørring
- ▶ AffaldPlus, Sagelse
- ▶ Sønderborg Kraftvarme I/S
- ▶ Aars Fjernvarme
- ▶ Svendborg Kraftvarme A/S
- ▶ Hammel Fjernvarme
- ▶ Bornholm Affaldsbehandling

Argo var nok det mest prominente navn på KL's udkast til en lukkeli-ste. Energitårnet blev indviet i 2014 til en pris på knap 1,3 mia. kr. Bestyrelsesformand Niels Hörup kalder det vanvittigt, at Argo var med på listen, men tager samtidig KL i forsvar, efter at myndighe-derne dumpede listen.

Foto: Ritzau Scanpix

derne og KL om evalueringskri-terier og om den efterfølgende proces. Hvis man har troet, at man på tre eller seks måneder kan lave en nagelfast liste med præcise årstal for, hvornår dette eller dette forbrændingsanlæg skal lukke over de næste ti år, uden at der kommer indsigelser eller rimelige ændringer, er man helt galt afmarcheret, siger Hans Henrik Lindboe.

Fra automatik til forhandling

Hvis KL's model ikke kan god-kendes, er aftalepartierne enige om, at der automatisk igangsæt-tes en liberalisering. Det står sort på hvidt i aftalen. Forbræn-dingsanlæggene skal konkurre-re om affaldet, så det behand-les, hvor det kan gøres mest mil-jørigtigt, bedst og billigst. Men det har vist sig at være mere kompliceret, end det har stået i aftalen.

Parterne skulle først mødes i slutningen af februar for at dis-kutere, hvordan den automati-ske liberalisering skal se ud. Det møde blev dog udskudt en uge, efter at Klimarådet dumpede regeringens klimastrategi. Ugen efter blev der aftalt et nyt møde, denne gang to uger senere.

Alt imens er kritikken mod liberalisering vokset. Enhedsli-sten er klar til at arbejde med aftalen, som den selv var med til at indgå, mens en række hovedstadsborgmestre, der er ejere af Amager Ressourcecen-ter, har skrevet et bekymrings-brev til Dan Jørgensen. De seks borgmestre - heriblandt tre socialdemokratiske - er "stærkt bekymrede" for, hvorvidt det er muligt at nå de nationale CO₂-

mål, hvis man ikke arbejder videre med en KL-lignende-mo-del.

"Vi har meget svært ved at se, at det i en markedsbaseret model vil være muligt at forhindre import og eksport af affald og indrette priskonkurrencen, så det er de anlæg, der har den bedste performance i forhold til miljø og klima, der står tilbage efter 2030," skri-ver de.

ARC-borgme-strene fremhæ-ver, at det er net-op de anlæg, der har foretaget de største investeringer i miljø- og klima, som har de største omkostninger i forbindelse med håndtering af affaldet, hvilket kan komme til at ramme dem i en konkurrencesitu-ation.

Håbet med aftalen var, at man kan reduce-re affaldsektorens CO₂-udled-ning med 0,7 mio. ton i 2030, men det er der en række usik-kerheder forbundet med, adva-rer Klimarådet i sin statusrap-port for regeringens grønne kurs. Ifølge Klimarådet afhæn-ger godt halvdelen af CO₂-re-duktionerne af, om man lykkes med at reducere kapaciteten - om det vil ske gennem en lukke-liste eller via konkurrenceud-sættelse.

De uafklarede forhold kan i sidste ende forhindre, at man

når det planlagte mål for sekto-ren i 2030, vurderer Klimarådet.

Regningen kan ende hos kommunerne

AffaldPlus på Sjælland havde selv udpeget et af sine anlæg, Slagelse Affaldsenergi, som et anlæg, der kunne lukke i forbin-delse med kapacitetstilpasnin-gen. Et andet af AffaldPlus'

"Det er frustrerende for os som sektor, at rammevilkårene hele tiden er til forhandling. Forsyningssektoren kræver store og langsigtede investeringer, og det bliver svært at foretage de investeringer, når rammerne hele tiden er til debat."

Niels Damgaard, kommuneservice- og kommunikationschef hos AffaldPlus.

anlæg, Næstved Affaldsenergi, gik fri. Men i og med at listen for nu er lagt i graven, er fremtiden for begge anlæg fortsat usikker.

- Det er frustrerende for os som sektor, at rammevilkårene hele tiden er til forhandling. Forsyningssektoren kræver store og langsigtede investeringer, og det bliver svært at foretage de investeringer, når rammerne hele tiden er til debat, siger Niels Damgaard, kommuneser-vice- og kommunikationschef hos AffaldPlus.

Liberaliseringen af sektoren er ikke nogen ny idé, siger Niels Damgaard, men - måske meget passende - en genbrugstanke fra den tidligere regering, men hvor man ikke kunne nå til enig-hed.

- Det kommer ikke som nogen stor overraskelse, at listen ikke godkendes. Der er ingen tvivl om, at man fra statsadministra-tionens side kæmper for en liberalisering af området, siger Niels Damgaard, hvilket er en overbevisning, flere i sektoren deler.

Dødsliste eller ej, så er det ikke til at komme udenom, at en række kommu-nale affaldsfor-brændingsanlæg må dreje nøglen og måske også før den planlagte lukketid. Dermed risikerer kommu-nerne at stå tilba-

ge med strandede omkostnin-ger. Det er der afsat en pulje på 200 mio. kr. til at kompensere for, men ifølge KL er det langt fra nok. KL vurderer, at der vil være strandede omkostninger i form af restgæld i størrelsesor-den på godt 1,5 mia. kr. i 2026 og godt en mia. kr. i 2030 for de anlæg, der stod til at lukke på KL's liste.

Argo overlever - for nu

Som bestyrelsesformand for Argo var Solrøds borgmester,

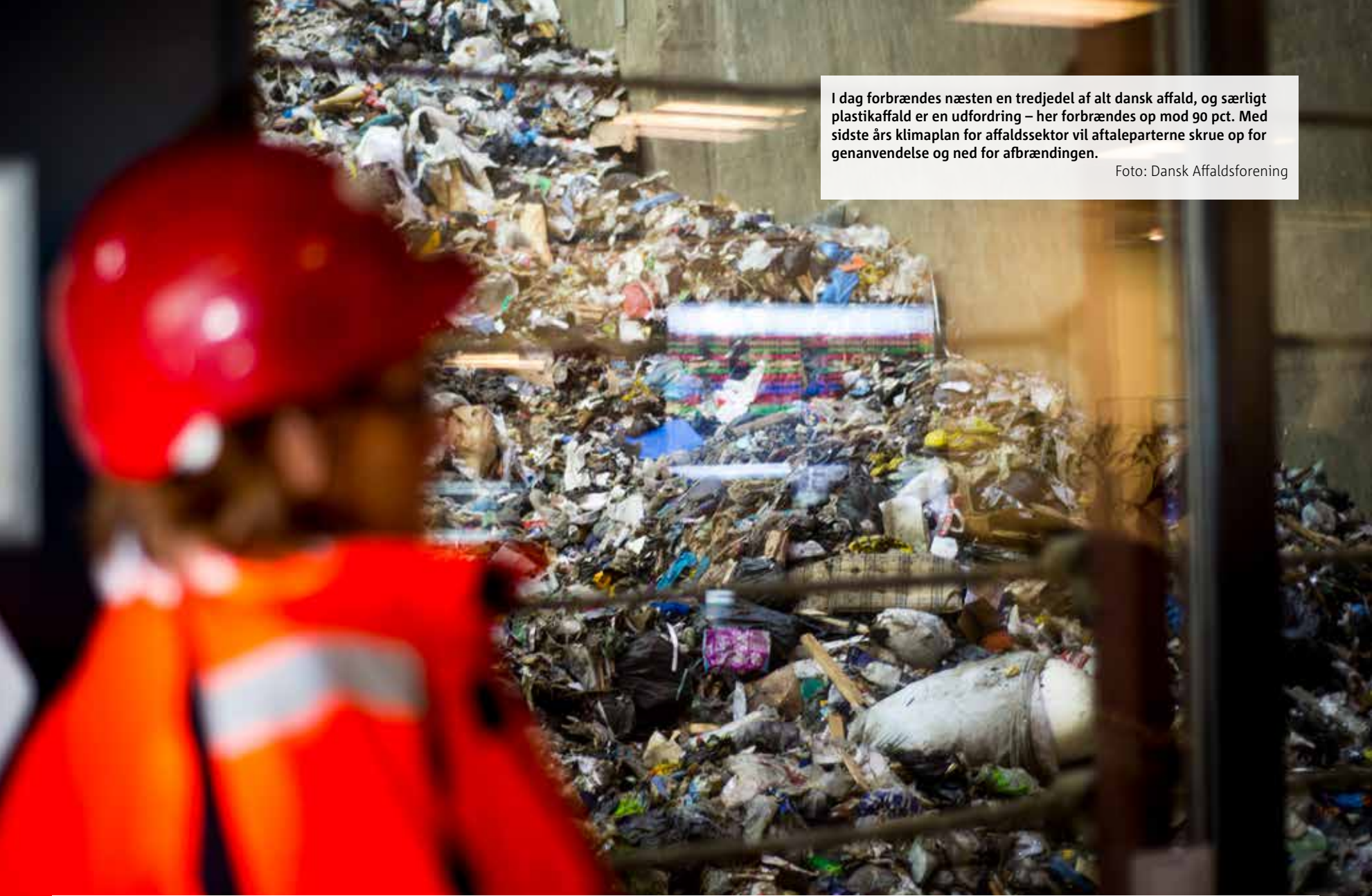
Niels Hörup (V), en af dem, der kunne ånde lettet op, da Energi-styrelsen dumpede KL's plan. Han kalder det "vanvittigt", at Argo overhovedet var endt på listen. Han frygter ikke udsigten til, at området nu skal i hænder-ne på markedskræfterne. Inge-niøren skrev, at sektoren risike-rer "et blodbad", men Niels Hörup er fortrøstningsfuld over for, at Argo vil kunne håndtere konkurrencen.

- Vi har et af de nyeste anlæg med de laveste omkostninger. Vi står godt rustet, siger Niels Hörup.

Selvom Niels Hörup er tilfreds med, at lukkelisten er blevet lagt i graven, vil han dog gerne tage KL i forsvar, selvom han i sin tid frarådede KL's bestyrelse at påtage sig opgaven. KL har fået alt for kort tid til at komme med et gennearbejdet svar, siger han.

I stedet retter Niels Hörup en stikpille mod Christiansborg for at have stillet det forkerte spørgsmål. I stedet for at spørge, hvordan man mindsker afbræn-dingskapaciteten med 30 pct., burde man i stedet have spurgt, hvad der er bedst for klimaet.

- Affald, der brændes af i Dan-mark, tæller med i det danske klimaregnskab, mens affald, vi eksporterer ud af landet, tæller i modtagerlandets regnskab. På den ene side vil man gerne stop-pe affaldsimport, fordi det ser godt ud i Danmark, og på den anden side vil man gerne fort-sætte med at eksportere affald, fordi det også ser godt ud for Danmarks klimaregnskab. Det er simpelthen dobbeltmoralisk, siger Niels Hörup.

I dag forbrændes næsten en tredjedel af alt dansk affald, og særligt plastikaffald er en udfordring – her forbrændes op mod 90 pct. Med sidste års klimaplan for affaldssektor vil aftaleparterne skrue op for genanvendelse og ned for afbrændingen.

Foto: Dansk Affaldsforening

Affaldsaftale gambler med CO₂-fangst

CO₂-fangst kan blive en gamechanger for den grønne omstilling, men en liberalisering kan bremse for nødvendige investeringer.

Emil Staulund Larsen
emil@kommunen.dk

Når regeringen har snakket om hockeystaven i den grønne omstilling, er CO₂-fangst bladet på hockeystaven. Med storskala CO₂-fangst kan det gå rigtig stærkt med at reducere Danmarks CO₂-udledning, fordi det vil være muligt at opfange drivhusgasserne i skorstenen, før de ender i atmosfæren.

Argo og ARC har sammen med blandt andre HOFOR, Copenhagen Malmö Port og Ørsted fundet sammen i en ny klynge, C4 - Carbon Capture Cluster Copenhagen. De ni virksomheder i C4-klyngen vurderer, at de vil kunne skære tre mio. ton CO₂ fra Danmarks samlede udledning med hjælp af CO₂-fangst, hvilket er

godt 15 pct. af det samlede 2030-reduktionsmål. Men blandt andre den grønne ngo Concito har advaret om, at en konkurrenceudsættelse

under de forkerte præmisser vil sætte pres på eksempelvis CO₂-fangst-projekter.

“Et ensidigt fokus på liberalisering (kan) risikere at underminere økonomien i en hurtig omstilling til en klimaneutral affaldssektor. Samtidig kan liberalisering på de forkerte præmisser udskyde eller helt forhindre de nødvendige investeringer i CO₂-fangst,” skriver Concito i

et indlæg om den kommende liberalisering.

“Hvilke affaldsenergianlæg tør og kan låne til at udbygge med et anlæg til CO₂-fangst, som skal afskrives over 15 år, når det øger prisen på bortskaffelsen af affaldet og dermed skaber risiko for, at affaldet sendes andre steder hen?”

Argo-bestyrelsesformand Niels Hörup (V) er dog ikke bekymret for, at en kontrolleret liberalisering vil ramme CO₂-fangst, men medgiver, at man som selskab ikke ser let på at påtage sig en risiko eller investering, som man ikke har visshed for at kunne afskrive over en lang årrække.

Hvor stammer affaldet fra?

Husholdninger:	28 pct.
Service:	14 pct
Industri:	9 pct.
Bygge og Anlæg:	40 pct.
Andet erhverv:	9 pct.

med et projekt, som skal fange ca. 500.000 ton CO₂ om året fra 2025, og har modtaget 30 mio. kr. fra Energistyrelsens udviklingsmidler. Senest har Vestforbrænding offentliggjort en ambition om at fange 450.000 ton CO₂ om året fra 2030. Forbrændingsanlæg og tung industri er netop særligt egnet til CO₂-fangst. De har mange årlige driftstimer, en høj CO₂-koncentration fra punktkilderne, lange levetider og en høj CO₂-udledning.

Men for at CO₂-fangst skal blive en succes, er det vigtigt, at der bliver skabt det rette økonomiske incitament, påpeger C4-klyngen. Det kan både være støtteordninger og/eller en høj CO₂-afgift, som vil gøre det for dyrt at slippe udenom CO₂-fangst.

Klimarådet har beregnet den samfundsøkonomiske pris for at udlede et ton CO₂ til 1.500 kr., som man derfor mener, at en afgift bør ligge på. ARC forventer, at det vil koste under 1.000 kr. per ton indfanget CO₂. Regeringen forventes at præsentere en konkret strategi for CO₂-fangst og lagring senere i år, og Skatteministeriet nedsatte for nylig en ekspertgruppe, der skal være med at udforme en ensartet CO₂-afgift.

Genanvendelsesprocent for alt affald i Danmark:

2011:	62 pct
2012:	65 pct
2013:	66,1 pct
2014:	67,6 pct
2015:	68,6 pct
2016:	69,2 pct
2017:	67,9 pct
2018:	72 pct
2019:	71,6 pct

Er du leverandør til offshoreindustrien, så læs dette:

Vær med i den samlede oversigt over firmaer, som er involveret i den danske offshoresektor. Magasinet og websitet DOI.dk er fast inventar hos alle, som arbejder med offshore og har været det siden 1982.

2021-udgaven kommer til at rumme beskrivelser af alle væsentlige leverandører til den danske offshoresektor. DOI-Magasinet bliver distribueret på væsentlige offshoremesser i Aberdeen, Stavanger, Amsterdam og Houston samt til det danske offshoremarked.

DOI-Magasinet 2021 skriver for, om og til offshorebranchen og dens udøvere. Det udgives af DK Medier, som bl.a. også udgiver DK Havenergi.dk og DK Vindkraft.dk. Se de seneste magasiner på DOI.dk.

Stå ikke udenfor

Hvis du ønsker at komme med i 2021 udgaven, kan du registrere dit firma online. Prisen er 3.700 kr. pr. selskab - beløbet dækker såvel den trykte udgave samt onlineversionen.

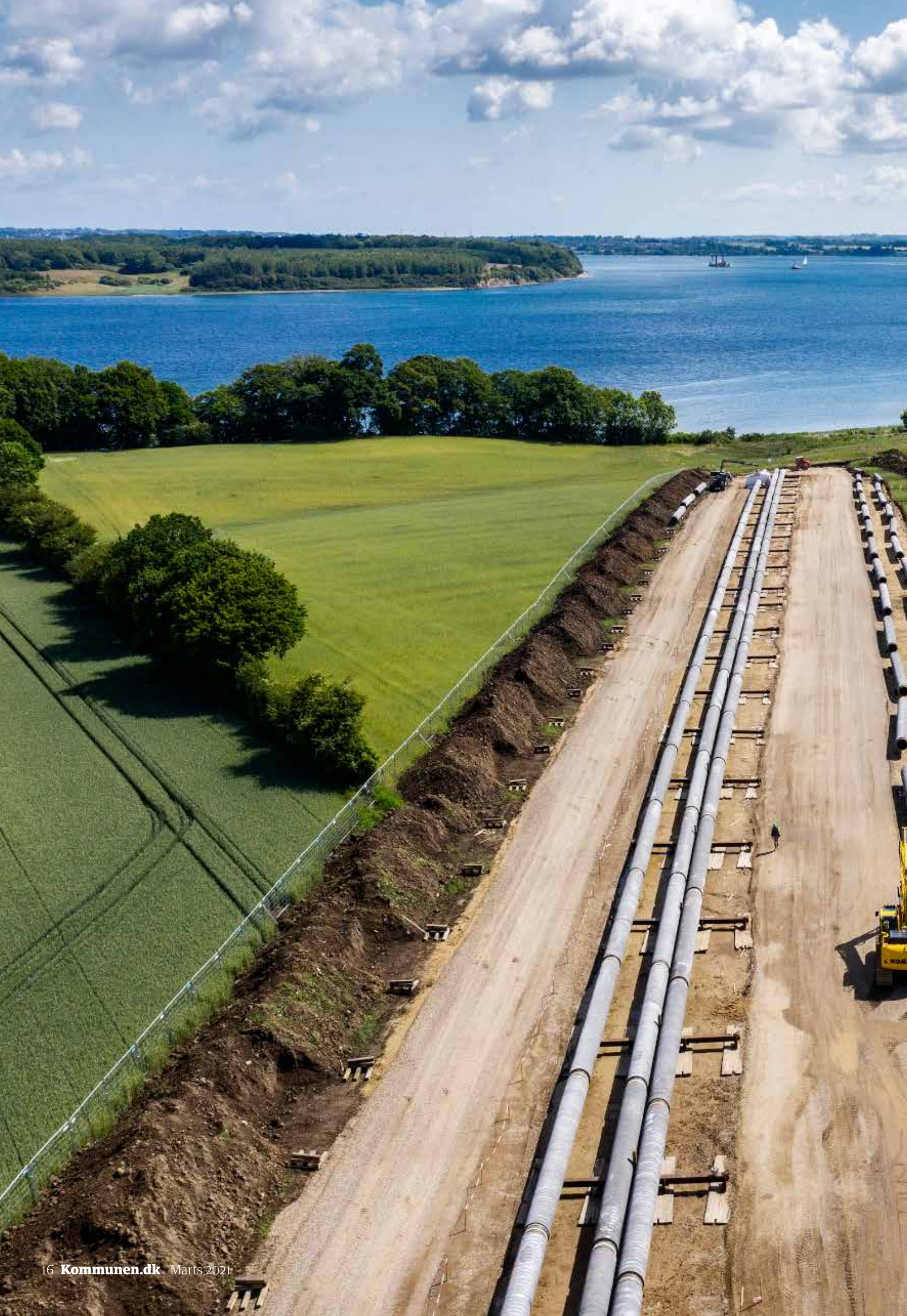
Registrer dig nu på DOI.dk

For yderligere oplysninger:
Henrik Eskelund, kommerciel direktør
henrik@dkmedier.dk
+45 51 92 24 37

DOI. **DK**
DANISH OFFSHORE INDUSTRY

Du kan
stadig nå at
blive omtalt
i 2021-
udgaven

Energinet og det polske gastransmissionsselskab Gaz-System bygger sammen gasrørledningen Baltic Pipe, som forbinder de norske, danske og polske gassystemer. Baltic Pipe bliver forbundet til den norske gasrørledning Europipe II og skal gå gennem Danmark og ud i Østersøen.

Foto: Maria Tuxen Hedegaard, Energinet

Sort makværk eller rødgrøn mirakelløsning?

Borgmester jubler over gasledning til næsten 800 mio. kr., mens energiekspert er i chok over projektet, som handler om energi, klima, arbejdspladser - og retfærdighed.

Af Emil Staulund Larsen
emil@kommunen.dk

Engang var Holger Schou Rasmussen (S) jord- og betonarbejder. Han var selv med til at lægge gasnettet på Sjælland. Han har dermed en del mere praktisk erfaring med rør og gas, end de fleste politikere kan prale af. Nu, som borgmester i Lolland Kommune, har han været en af de varmeste fortalere for at få gasnettet udvidet til øen.

- Jeg havde altid undret mig over, hvorfor man stoppede arbejdet ved Storstrømsbroen, siger Holger Schou Rasmussen, som kalder beslutningen for en uretfærdighed.

Lolland-Falster er sammen med Djursland og Bornholm de eneste større områder i Danmark, som ligger udenfor gasnet-

tet i dag. Det skal dog laves om. Klima-, energi- og forsyningsminister Dan Jørgensen (S) gav i sidste måned grønt lys til en ny gasledning, der skal forsyne Lolland og Falster med gas. Gasledningen skal kobles til Baltic Pipe-ledningen, som skal forbinde Norge og Polen. Udvidelsen til Lolland-Falster vil koste 792 mio. kr.

- Dette er en meget stor investering, som er nødvendig for at hjælpe Lolland-Falster, siger Dan Jørgensen ved præsentationen og tilføjer:

- Det handler om at beskytte truede arbejdspladser og om at sikre grøn omstilling i alle dele af Danmark.

Det er lidt af et kinderæg af fordele, som Dan Jørgensen præsenterede: CO₂-reduktioner, bedre vækstvilkår for erhvervs-

livet og fastholdelse af lokale arbejdspladser. Det er bare ikke alle, der er lige begejstrede for projektet.

- Jeg har aldrig set noget med så stort et samfundsøkonomisk underskud. Jeg er ret chokeret over, at Energistyrelsen, som er den myndighed, der skal forvalte vores energiinfrastruktur, og som har et ansvar for, at det er samfundsmæssigt en fornuftig investering, sender sådan en løsning til politikerne, siger ekspert i energisystemer Brian Vad Mathiesen fra Aalborg Universitet.

Vigtig, men energitug virksomhed

Nordic Sugar er i dag den næststørste CO₂-udleder i industrien i Danmark efter Aalborg Portland, som regeringen indgik en særskilt klimaaftale med sidste år. Produktionen af sukker kræver masser af energi. I dag bruger Nordic Sugar olie og kul, som på sigt skal udfases. Nordic Sugar skal derfor finde en ny, mere bæredygtig energikilde til sin produktion.

Nordic Sugar har oplyst, at virksomheden i stedet vil anvende flydende naturgas,

som skal leveres med tankbil fra Göteborg. Det er dog en dyr løsning, hvilket vil betyde, at dansk sukkerproduktion vil få nogle af de højeste energiomkostninger i Europa. Det kan i værste fald betyde, at Nordic Sugar, som er Lolland-Falsters største arbejdsplads, flytter produktionen udenlands.

- Det kan jo ikke passe, at der er en egn i Danmark, hvor man ikke kan få den energi, der skal til for at løfte produktionen. Hvad er det, vi skal leve af på Lolland? Det er jo ikke her, at vi har uddannelsesinstitutionerne og de statslige arbejdspladser. Nej, vi skal leve af noget andet, og det er blandt andet landbrug og industriproduktion, siger Holger Schou Rasmussen.

Sukkerproduktion på Lolland-Falster er en mere end 150 år gammel tradition. Hvis den tradition skal fortsætte, er det vigtigt at sikre den fortsatte konkurrenceevne internationalt - ligesom det er vigtigt at sikre mulighed for at udvikle erhvervslivet på Lolland-Falster. Her kan en gasledning altså være en slags rødgrøn læsning, der både mindsker CO₂-udled-

ningen i produktionen og sikrer arbejdspladser.

- Vi mangler energikilder til de her produktioner, så det betyder jo, at vi med denne gasledning kan tiltrække produktionsvirksomheder og fastholde dem, vi allerede har, siger Holger Schou Rasmussen.

Mens Dan Jørgensen præsenterede gasledningen som et kinderæg af fordele, er Holger Schou Rasmussen ikke bange for at påpege, hvad der betyder mest for ham. Det handler om arbejdspladser og om at have en fremtid for regionen. Borgmesteren kalder det en uretfærdighed, at man ikke kobledes Lolland-Falster til gasnettet i sin tid, og det er altså kun ret og rimeligt, at der nu bliver rådet bod på det.

- Det er regional ulighed, og det kan simpelthen ikke være rigtigt. Så er Danmark altså heller ikke større. Det kan godt være et spørgsmål, om vi har vores sukkerfabrikker om 10-20 år, men hvis de skal have en chance for at kunne eksistere, så skal de først og fremmest kunne

» Fortsættes på side 12

» Fortsat fra side 11

leve op til miljøkravene. Hvis vi som stat, region og myndighed ikke kan tilbyde dem den form for energi, så hører det jo ikke hjemme bare at sige “så må I lukke”. Det er ikke rimeligt.

Et spørgsmål om hvordan

Der var dog en anden mulighed, nemlig el. Nordic Sugar har selv tidligere afvist, at det var en mulighed, da produktionen kræver meget højintensiv energi så som olie, kul eller gas. Konsulentvirksomheden Weel & Sandvig har dog undersøgt elektrificeringspotentialet af Nordic Sugars sukkerfabrik og mener, at elektrificering både er mulig og kan være en billigere løsning end gasledningen. Det vil tilmed betyde, at man vil kunne bruge biogassen, som ikke er en ubegrænset ressource, til andre formål, hvor elektrificering ikke er mulig.

Man har dog ikke forsøgt sig med elektrificering i sådan en skala før, og der er en række usikre forhold omkring denne løsning. Energistyrelsen vurderer i et notat, at “elektrificering vurderes at være mere end dobbelt så dyr som anvendelse af gas for virksomheden”, “være forbundet med en række usikkerheder for produktionsstabilitet” og “i praksis vurderes en fuld elektrificering dermed ikke på kort sigt at være et realistisk alternativ”. Men eftersom virksomheden selv ikke har ønsket denne løsning, så har det ikke været behandlet som et seriøst alternativ hos styrelsen.

De samfundsøkonomiske omkostninger for både gasledning og elektrificering vurderes at være på godt 400 mio. kr.

Brian Vad Mathiesen kritiserer, at man i dette tilfælde har tilsidesat en positiv effekt på samfundsøkonomien, hvilket ellers er et krav, man normalt overholder ret nidkært, når det kommer til andre grønne investeringer.

- Hvis der går regionale hensyn i det, kan man jo med hvil-

”Man har forpasset en mulighed for at vise hele Danmark og Europa, at man kan elektrificere mere end vi tror”

Brian Vad Mathiesen, ekspert i energisystemer, Aalborg Universitet

ket som helst samfundsøkonomisk underskud argumentere for, at der skal være en bestemt energiinfrastruktur, hvad end det er el eller gas. Det er ret problematisk.

Lolland har allerede en stor grøn elproduktion, men i stedet for gasledningen kunne man have gjort Lolland-Falster til en grøn pionerregion.

- Man har forpasset en mulighed for at vise hele Danmark og

Europa, at man kan elektrificere mere, end vi tror. Jeg så gerne, at Nakskov kunne være et tilfølsstykke for den europæiske industrielle sektor, siger Brian Vad Mathiesen.

Grøn klassekamp

Reaktionerne i kølvandet på Dan Jørgensens beslutning tegner da også det samme billede. Klima- og miljøpolitisk leder hos Greenpeace Danmark Helene Hagel kaldte beslutningen for et “kæmpe globalt troværdighedstab”, mens Dansk Industri-formand Lars Sandahl Sørensen kaldte det for en “fremragende løsning for grøn omstilling, arbejdspladser på Lolland-Falster og den fortsatte sukkerproduktion i DK”.

Lolland-Falster har historisk haft mange udfordringer at kæmpe med. På en række forskellige parametre hører Lolland-Falster til en del af landet, som er blevet kaldt alt fra udkants- til vandkantsdanmark til at være en del af den rådne banan.

De unge flytter fra regionen, mens flere ældre og ressourcesvage borgere flytter til. Lolland-Falster er den region, hvor der er flest tvangsfjernede børn, og det er her, “underklassen” bor, viste en analyse af Arbejdernes Erhvervsråd, da rådet skulle lave en analyse af klasse-samfundet.

Da statsminister Mette Frederiksen udnævnte Kaare Dybvad Bek (S) som ny bolig- og indenrigsminister, var det blandt andet med ordene “Danmark er ganske enkelt for lille et land til store forskelle”.

- Lolland-Falsters udfordringer er et resultat af den centralisering af samfundet, som er sket de sidste 15-20 år, hvor der blev truffet nogle politiske beslutninger, som var meget hårde. Det skal vi have lavet om på, sagde den nye indenrigsminister,

Kaare Dybvad Bek (S), for nylig til det lokale Folketidende.

- Vi skylder befolkningen på Lolland-Falster, at vi tager deres udfordringer alvorligt og anerkender, at det kan være svært at få tingene til at hænge sammen.

Ny gasledning

- ▶ Gasledningen bliver ca. 115 km lang og vil gå fra Sydsjælland over Falster og ende i Nakskov.
- ▶ Fra 2020 til 2030 forventes andelen af bæredygtig biogas i det danske gasforbrug at stige fra ca. 20 pct. til ca. 50 pct. I 2040 er der potentiale for, at al dansk gasforbrug består af gas fra vedvarende energikilder.
- ▶ Nordic Sugar-fabrikkerne danner grundlag for Lolland-Falsters største arbejdspladser med ca. 350 ansatte i Nakskov og Nykøbing Falster. Derudover leverer ca. 750 lokale roedyrkere sukkerroer til fabrikkerne.
- ▶ Det nuværende forbrug af kul og olie medvirker til, at Nordic Sugar i dag er den næststørste CO₂-udleder i industrien i Danmark. I 2019 udledte de to sukkerfabrikker 162.000 tons CO₂.
- ▶ Ud over Nordic Sugar har 15-25 andre virksomheder på Lolland-Falster tilkendegivet, at de gerne vil kobles på gasledningen.
- ▶ PRIS: Anlægsomkostningerne til gasledningen er 792 mio. kr. Heraf finansierer energiselskabet Andel 84 mio. kr. ved en kontrakt om at aftage gas fra nettet i en 15-årig periode – gassen skal leveres videre til Nordic Sugar. De resterende anlægsomkostninger tariffinansieres. Både Andel og biogasproducenten Nature Energy har booket kapacitet i gasledningen i en 15-årig periode. De resterende 708 mio. kr. skal resten af landets gaskunder dække gennem tarifopkrævninger, skriver klima- og energiminister Dan Jørgensen i et svar til Folketinget.

Energinet har igangsat den første offentlige høring i forbindelse med anlæggelsen af gasledningen til Lolland-Falster. I alt 1.220 lodsejere har fået brev om den første offentlige høring – foruden lodsejere, der kan blive direkte berørt, også lodsejere inden for et bælte på 200 meter til hver side af den foreslåede linjeføring.

Foto: Maria Tuxen Hedegaard, Energinet

Når det handler om job og social ulighed, ender klima som taber

Velfærds- og konkurrencestaten har spillet fallit i den grønne omstilling, men byerne kan hjælpe Christiansborg med at gentænke statens rolle, mener en sociolog.

Af Emil Staulund Larsen
emil@kommunen.dk

Selvom statsminister Mette Frederiksen kaldte det seneste folketingsvalg for danmarkshistoriens første “klimavalg”, har budskabet i handling og i ord været et andet: Grøn omstilling må ikke koste arbejdspladser, og klimaomstilling må ikke føre til øget ulighed.

Regeringen har blandt andet indgået aftaler med Danmarks største CO₂-udleder Aalborg Portland og planlægger at bygge en gasledning, der skal forsyne Danmarks næststørste CO₂-udleder Nordic Sugar med gas. Begge dele bliver fejret som tiltag, der både holder hånden under danske arbejdspladser og er et skridt mod Danmarks klimamål.

Men det er et stort problem, at regeringen hænger fast i velfærds- og konkurrencestatens tankegang, hvis man vil gøre sig nogen forhåbninger om at afværge klima- og biodiversitetskriserne, mener Anders Blok, lektor i sociologi ved Københavns Universitet og medlem af Klima- og Omstillingsrådet.

Han har i en årrække forsket og undervist i de samfundsmæssige dimensioner af miljø-

og klimaforandringerne. Sammen med Rasmus Willig, lektor i sociologi ved Roskilde Universitet, har de to forfattet bogen *Den bæredygtige stat*. Den er et bud på, hvordan en stat netop kan facilitere den nødvendige omstilling til et bæredygtigt samfund.

- Vi er meget længere fra at være et bæredygtigt samfund, end vi går og tror. Vi har længe dyrket en fortælling om, at vi nok allerede lever bæredygtigt og er et grønt foregangsland, fortæller Anders Blok.

Den grønne omstilling bliver dog holdt tilbage af netop de blå og røde hensyn, som stammer fra velfærds- og konkurrencestaten, forklarer Anders Blok. Nye politiske tiltag må altså ikke øge den sociale ulighed, gøre det dyrere for danskerne, bremse væksten eller hindre virksomhedernes internationale konkurrenceevne.

- Mellem alle de hensyn er det den grønne omstilling, som ender som taberen, siger Anders Blok.

Nye konflikter i spil

Ifølge Anders Blok kan de danske byer og kommuner være en vigtig del af omstillingen fra velfærds- og konkurrencestaten til

en ny bæredygtig statsform. Kommunerne er tættere på borgerne, konsekvenserne og mulighederne i den grønne omstilling, ligesom byrådene er mindre ideologiske og mere pragmatiske og praktisk orienterede end Christiansborg.

Anders Blok nævner kommuner i flæng, som har set det grønne lys på hver sin måde. Samsø og Lemvig har begge satset stort på at producere vedvarende energi og have borgerne med på råd, Sønderborg har fået international anerkendelse for sin indarbejdelse af

omstillingen. Det er ikke længe en kamp mellem “røde” og “blå” hensyn, men mellem grøn og grøn. På den ene side kæmper de, der vil bevare Amager Fælled for biodiversitet og natur, mens de, der vil bygge på Amager Fælled, ønsker at bygge klimavenlige boliger og finansiere den grønne omstilling for hele København.

Når det kommer til opsætning af solceller eller vindmøller i landskabet, kan nogle af de samme dilemmaer komme i spil. Anders Blok understreger dog, at kommunerne også har

maborgerting med 99 tilfældigt og repræsentativt udvalgte borgere, der skulle præsenteres for dilemmaer i omstillingen og være med til at rådgive regeringen i dens beslutninger. Det burde alle kommunerne også, selvom Anders Blok hellere vil kalde kommunernes klimaborgerting for “et lokalt omstillingsråd”.

- Borgerne vil på den måde få en stærk stemme og indflydelse i den fælles omstilling, siger Anders Blok og fortsætter:

- Vi har stærke traditioner for at finde fælles løsninger og stå sammen i vindmøllelaug og andelsbevægelsen.

Selvom borgerne, byerne og kommunerne kan være bannerfører, kræver det dog, at staten træder i karakter og forsøger at gentænke sin rolle i et bæredygtigt samfund. Det vil også betyde, at en bæredygtig stat ikke blot lader kommunernes grønne omstilling være drevet af frivillighed.

- Staten bliver nødt til at sætte krav til kommunerne, hvis vi skal i mål med omstillingen, siger Anders Blok og tilføjer, at staten samtidig må stille den nødvendige økonomi til rådighed for kommunerne.

Det er statens opgave at tage sig af sine borgere. Tidligere har staten stillet sig i spidsen for et velfærdssamfund og spændt et sikkerhedsnet under arbejdsstyrken. Senere skabte staten de bedste forhold for virksomhederne, da globalisering øgede den internationale konkurrence. Nu er tiden kommet til den bæredygtige stat, der skal sikre en bæredygtig omstilling.

”Vi er meget længere fra at være et bæredygtigt samfund, end vi går og tror. Vi har længe dyrket en fortælling om, at vi nok allerede lever bæredygtigt og er et grønt foregangsland.

Anders Blok, lektor i sociologi

bæredygtighed og FN’s verdensmål, mens København har sat alle sejl ind på at blive verdens første CO₂-neutrale hovedstad.

Netop Københavns Kommune er dog et godt eksempel på en ny slags konflikt, der kan opstå i

mulighed for at håndtere udfordringerne på måder, der tilgodeser flere grønne hensyn.

Tag borgerne med på råd

Klima-, energi- og forsyningsminister Dan Jørgensen (S) nedsatte sidste år et nationalt kli-

Fredericia-affærens hovedpersoner: Annemarie Zacho-Broe og Jacob Bjerregaard og til højre Tommy Abildgaard. Alle er de nu snart tidlige-
re på Fredericias rådhus med de igangsatte afskedigelser.
Foto: Peter Leth-Larsen, Jysk Fynske Medier/Ritzau Scanpix

Politik og administration fik lov at flette fingre i Fredericia

Fredericia har fået sin anden politiske skandale på under et årti, og sagen om relationen mellem borgmester og kommunaldirektør har potentialet til at blive den største i nyere tid.

Af Iben Sørensen
iben@kommunen.dk

(In)habilitet, lovbrud og upassende relationer. Det kunne lyde som et afsnit af Glamour, men det har været virkeligheden de seneste år i Fredericia. Det kom frem på et pressemøde med Fredericias borgmester,

Steen Wrist (S), i sidste uge. Han overtog kæden fra Jacob Bjerregaard (S), der ganske uventet gav den fra sig i december. I første omgang på grund af et attraktivt kommunikationsjob, han siden også droppede. Men det var altså bare et påskud, har det vist sig.

Wrist ansigt lå i alvorlige folder. Han kom med alvorlige budskaber den fredag formiddag. Konklusionerne af ikke mindre end tre eksterne og interne undersøgelser var klar.

Den mest alvorlige: Fredericia Kommune har overdraget Bjerregaard-sagen til politiet.

Kort fortalt fik den tidligere borgmester fingrene i en attraktiv byggegrund uden om udbudsreglerne i 2016, og et lidt for tæt forhold til kommunaldirektøren skabte et dårligt arbejdsmiljø på rådhuset og fik ansatte til at sige op.

Derfor bad kommunen i december, kort efter Bjerregaards afgang, advokatfirmaet Horten kigge på sagen. Derudover har kommunen evalueret sin egen praksis omkring bl.a. udbud, så lignende ikke kan ske igen. Og det var konklusionerne af disse, Steen Wrist flankeret af viceborgmester Susanne Eilersen (DF) og fungerende kommunaldirektør Camilla Nowak kunne fortælle den fremmødte presse om.

Fungerende, fordi det førnævnte tætte forhold udløste en hjemsendelse af kommunaldirektør Annemarie Zacho-Broe i januar. Sidenhen også af økonomi- og personalechef Tommy Abildgaard i februar, fordi han ikke havde reageret på medarbejdernes henvendelser om det tætte forhold. Der er nu indledt afskedigelsessager mod dem begge, kunne Camilla Nowak fortælle.

Den mulige inhabilitet, forholdet har medført, er også overdraget til politiet. Afhængig af udfaldet kan inhabiliteten

betyde, at beslutninger truffet i denne periode kan være ugyldige, vurderer kommunalforsker Roger Buch.

- Alle beslutninger, som er truffet, mens det intime forhold findes, er muligvis ugyldige. Det skal dog formentlig vurderes konkret i hver enkelt sag efter forvaltningslovens § 3, jfr. stk. 2, siger han.

Umiddelbart er der ikke noget strafbart i inhabiliteten eller i, at de burde have vidst, at relationen kunne medføre inhabilitet. Men det kan tolkes som embedsmisbrug, hvis en medarbejder har gjort opmærksom på forholdet, og siden er afskediget, som Ekstra Bladet beskriver.

- Sagen sprænger rammerne for, hvad man nogensinde har set i kommunalpolitik, vurderer Roger Buch over for TV2.

The time of my life

- Vi kender til rygterne i byrådet. De har svirret længe, og jeg fortryder i dag, jeg ikke har reageret tidligere og tydeligere på rygterne, sagde Steen Wrist på pressemødet.

Her fortalte viceborgmester Susanne Eilersen, at hun blev bekendt med sagen via en anonym mail. Hun ved stadig ikke, hvem der sendte den, men postulerer i den, som at administrationen holdes i jerngreb af byrådet, og at borgmesteren ansætter chefer uden stillingsopslag og ser stort på inhabilitet, var alvorlige nok til at få hende til at reagere.

Hun fremlagde dem på det næste økonomiudvalgsmøde, hvor også kommunaldirektøren deltog. Men her italesatte hver-

ken Jacob Bjerregaard eller Annemarie Zacho-Broe beskyldningerne.

Og det er denne bevidste ignorering, der nu rammer dem.

- Det kan jeg meget meget klart afvise, sagde Bjerregaard om forholdet til Ekstra Bladet i december.

Siden har en video med det dansende par fundet vej til avisen. En dans, der foregår til Dirty Dancing-sangen The time of my life, og som man godt kan kalde tæt og, for deres relation, upassende, uden at blive for biased.

Godkendte regninger i blinde

Der er flere alvorlige konklusioner i den interne del af undersøgelsen. Kommunen har bl.a. indgået samarbejder med eksterne partnere uden nødvendig stillingtagen til køb af ydelser, og der er i flere tilfælde betalt regninger uden kendskab til den leverede ydelse.

På den baggrund har økonomiudvalget sat en række initiativer i gang, såsom at skærpe skillelinjen mellem politik og administration, så der ikke længere er tvivl om, hvad politikere kan beslutte, og hvad forvaltningen har mandat til.

- Mange af de beslutninger, vi træffer i disse dage, er ikke behagelige, bl.a. fordi de berører personer, vi har arbejdet tæt sammen med og i nogle tilfælde kender godt, siger borgmesteren.

Glamour har ifølge IMDb 8.174 afsnit. Om Fredericia-affæren får lige så mange, ved vi ikke, men vi har i hvert fald ikke set det sidste.

Tidslinje

- ▶ **2016:** Jacob Bjerregaard køber byggegrund udenom udbudsregler
- ▶ **2020:** Jacob Bjerregaard går af som borgmester
- ▶ **2020:** Fredericia bestiller en advokatundersøgelse af forløbet og igangsætter en intern undersøgelse. Ankestyrelsen går ind i sagen om borgmesterens grundkøb
- ▶ **2021, januar:** Kommunaldirektør Annemarie Zacho-Broe hjemsendes
- ▶ **2021, februar:** Økonomi- og personalechef Tommy Abildgaard hjemsendes
- ▶ **2021, marts:** Borgmester Steen Wrist fremlægger konklusioner af undersøgelserne.

Johannes Mikkelsen har fra sin terrasse udsigt til gården, som var i slægtens eje i 112 år. Han følger med i både politik og det lokale liv og har absolut ingen planer om at holde op med at stemme.

Foto: Anni Kristensen

Johannes stemmer, lige så længe rollatoren kan finde vej

Som tidligere gårdejer springer man hverken fra parti eller stemmeboks som 96-årig. Johannes Mikkelsen fra Sevel er ikke sidstegangsvælger endnu.

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

Johannes Mikkelsen fra Sevel mellem Holstebro og Skive fylder 97 år til juni, og han har stemt ved både lokal- og folketingsvalg lige så længe, han har kunnet.

Vanerne sidder fast, når man er gammel gårdejer af familieejendommen, som var i slægtens eje i 112 år.

Han flyttede fra gården til mere praktiske forhold for otte år siden, og for to år siden mistede Johannes sin hustru. Men han er stadig en del af sit aktive lokalsamfund, og dagens aviser - både de lokale og nationale - får han også læst.

Derfor kan Johannes Mikkelsen ikke forestille sig ikke at skulle stemme til kommunalvalget i november og til valgene, som følger efter. Og omtrent lige så sikker er han på, hvor krydset

skal sættes. Og så betyder det ikke noget, hvad dåbsattesten siger. Er han frisk nok om fire år, stemmer han også til den tid.

Regner du med at stemme til kommunalvalget til efteråret?

- Helt sikkert. Rollatoren hjælper mig ned til hallen, hvor vi stemmer, der er ikke længere, end jeg kan gå, og så længe jeg følger med i de lokale forhold og politik, vil jeg da stemme.

Hvad afgør, hvem du stemmer på?

- Jeg har altid stemt på Venstre - med en enkelt undtagelse engang, hvor jeg hjalp bekendt, som skulle vælges ind for De Konservative. Jeg har også selv været opstillet engang for mange år siden, hvor vi fik en forfærdelig masse stemmer, men heldigvis

var der lidt for få, så jeg slap for at komme ind - det ville have været noget bøvl at skulle passe ved siden af gården! Venstre har altid været et stort parti her, og jeg har altid været venstremand.

Lokal repræsentant

Hvilke emner har størst betydning for dig i forhold til lokalpolitik?

- Ham, jeg stemmer på, er herfra og en god repræsentant for egnen, og det betyder nok i virkeligheden mere for mig end partifarven. I min tid har vi været gennem to kommunesammenlægninger, først med Vinderup og senest med Holste-

”Jeg har også selv været opstillet engang for mange år siden, hvor vi fik en forfærdelig masse stemmer, men heldigvis var der lidt for få, så jeg slap for at komme ind - det ville have været noget bøvl at skulle passe ved siden af gården!”

Johannes Mikkelsen

bro, som jo er blevet en vældig stor kommune. Derfor er det vigtigt, at nogen kan tale vores sag, og det er han rigtig dygtig til,

vores mand herfra. Var han fra et andet parti, ville jeg nok alligevel stemme på ham. Undtagen hvis han var radikal!

Sidstegangsvælgeren

Dem som har mistet en partner, enkemænd og enkekoner, og som er godt oppe i årene. Det er en relativt stor gruppe, det er 85-årige og derover, som bor alene i eget hjem, typisk kvinder, fordi de lever længere end mændene. Generelt topper valgdeltagelsen ved 75-års alderen og falder derefter drastisk.

Kommunen.dk bad forskerne Kasper Møller Hansen og Ulrik Kjær om at udarbejde arketyper for vælgere. Kasper Møller Hansen er valgforsker og professor ved Institut for Statskundskab på Københavns Universitet. Ulrik Kjær er kommunalforsker og professor ved Institut for Statskundskab på Syddansk Universitet.

Kommunenutqinersineq*

Borgere i bygder og byer skal om lidt til kommunalvalg i Grønland. Men med et nyvalg i parlamentet samme dag risikerer landspolitikken at overtage dagsordenen og drukne kommunalpolitikken, lyder det.

Af **Jeppe Emil Gurlev**
jeppe@kommunen.dk

Frygten for radioaktive stoffer er sivet ind under kommunalbestyrelsen i Kujalleq, hvor planen om en ny mine bliver heftigt debatteret. Og i Sermersooq og Avannaata kommuner står en boligkrise og banker på døren.

Flere sager er skrevet på dagsordenen til verdens mindste kommunalvalg i verdens største kommuner, når grønlanderne går til valg 6. april. Men landspolitikken har kapret dagsorden fra de fem grønlandske kommuner, lyder det fra flere borgmestre.

“Kommunalvalget vil drukne”, valgdagen være en “pære vælling af valgstof”, og borgerne risikerer at blive “trætte af politik” under valgkampen, sagde de til grønlandske medier i sidste måned.

Problemer i regeringspartiet Siumut fik i sidste måned oppositionen til at trumfe et valg igennem. Og trods protester skal nyvalget i parlamentet ligge samme dag som kommunalvalget.

Birger Poppel, der er samfundsforsker på Grønlands Universitet,

- Byer og bygderne er øer i sig selv. Alt er isoleret. Det giver et specielt offentligt system, hvor mange er fysisk langt væk fra myndighederne, og derfor går der lang tid, før lokale problemer bliver løst, siger han og tilføjer:

- Vælgerne vil fokusere på problemerne i deres egen by. Folk i Nuuk har måske aldrig mødt problemerne på østkysten, selvom det er den samme kommune.

Problemerne med lokaldemokratiet har fået tre partier til at gå til valg på at ændre det nuværende kommunalstyre.

Grønlands næststørste parti Inuit Ataqatigiit (IA) har foreslået, at kommunerne skal overtage mere ansvar fra centraladministrationen. Partiet Naleraq

tvivl om, at projektet vil blive debatteret under kommunalvalget, siger hun.

For nylig blev en borger sigtet, efter at han afleverede en bombetrussel mod et af borgermøderne om projektet. Ifølge det grønlandske medie KNR sagde manden i spøg, at han ville fodre får med uran fra minen og placere dem under stolene til borgermøderne, så de ville springe i luften.

Truslen fik dog ikke politiet til at aflyse borgermøderne, men reageringen udeblev alligevel fra flere af borgermøderne om sagen, der er blevet et sprængfarligt politisk emne.

- Det er en sag, hvor politikere er meget påpasselige.

ønsker derimod at opdele de nuværende kommuner, så de kommer tættere på borgerne, og partiet Nunatta Qitornai overvejer helt at tilbagevælge kommunalreformen fra 2009.

Boligkriser og borgmesterrømme

Både Birger Poppel og Merete Lindstrøm spår, at der kan være et borgmesterskifte på vej i hovedstadskommunen, Sermersooq. Den nuværende borgmester, Charlotte Ludvigsen fra IA, er nemlig blevet valgt ved lodtrækning, da der skulle findes en erstatning for en borgmester, der gik i utide.

Charlotte Ludvigsen fik ikke mange personlige stemmer ved valget, og nu er

Det er en helt usædvanlig situation. Det er både spændende og uklart, hvad dobbeltvalget får af betydning på resultatet.

Birger Poppel, samfundsforsker på Grønlands Universitet

der dukket stor konkurrence op blandt andre kandidater, der tæller en folkekær musiker og mand til den tidligere borgmester og en minister fra parlamentet, der gerne vil være borgmester.

- Charlotte Ludvigsen har helt sikkert gjort sig positivt bemærket hos en del af borgerne i kommunen, men om det er nok til at slå kendte navne hos Siumut som for eksempel den nuværende minister for Sociale Anliggender, Martha Abel-sen, og spidskandidaten Inga Dora Markussen ved det kommende valg, er svært at vide, siger hun. Et af de store emner ved kommunalvalget i hovedstadskommunen er den massive mangel på boliger. I Nuuk er der lige nu 300 hjemløse blandt byens 17.000 borgere, fortæller Birger Poppel.

- Boligpolitikken er et helt afgørende spørgsmål i valgkampen. Kommunen er hårdt presset, og mangelen på boliger er stor. Det er nogle af de svageste grupper, der er ramt af krisen. Man kan risikere at stå på venteliste til en bolig i 10 til 15 år.

Fælles for de fem kommuner er, at de alle har områder, som vi i Danmark ville kalde for udkantsdanmark eller vandkantsdanmark.

- De fleste lokalpolitikere er ret enige om, at Nuuk altid bliver tilgodeset, og at det går ud over kysten. Mange mener, at det altid er folk udenfor Nuuk, der står bagerst i køen. Det har også fået Siumuts formand til at foreslå noget i stil med den danske udflytning af statslige arbejdspladser, siger Merete Lindstrøm.

Det lokale opgør

Meget af kommunalpolitikken er et opgør mellem en kommunalbestyrelse, der er enig om, at der er brug for bedre forhold i dens egen kommune, og parlamentet, der skal fordele ressourcerne mellem de fem kommuner, forklarer hun.

- Politikere i samme parti er ikke altid enige. De kan have vidt forskellige holdninger til en sag afhængig af, om de sidder i parlamentet eller en kommune.

Selvom mange af temaerne til valget er sager, hvor parlamentet har mere magt end den enkelte kommune, så mener Birger Poppel ikke, at kommunerne står uden indflydelse.

- Det er klart, at kommunernes indflydelse er større, end hvis der

husker ikke et lignende kommunalvalg i Grønland.

- Det er en helt usædvanlig situation. Det er både spændende og uklart, hvad det får af betydning på resultatet.
- Dobbelvalget giver udfordringer. Dagsordenen for de to valg overlapper utroligt meget. Man kan frygte, at det bliver uklart for borgerne, hvem der egentlig træffer beslutninger om sagerne, siger han.

Birger Poppel forventer dog, at dobbeltvalget vil have en positiv effekt på valgdeltagelsen, der gennemsnitligt ligger omkring 60 pct., mens parlamentsvalget typisk ligger 10-15 procentpoint højere.

I Danmark ville et dobbeltvalg til kommunalbestyrelser og Folketinget også vække opsigt. Det seneste tilfælde er for tyve år siden i 2001. Her slog valgdeltagelsen til kommunalvalget rekord med en stemmeprocent på 85 pct., som er det højeste, der nogensinde er målt.

En mine, en bombe og en række borgermøder

I Grønlands sydligste kommune, Kujalleq, er den helt store sag planen om en mine ved fjeldet Kuannersuit.

Siden 2007 har den australske virksomhed Greenland Minerals Limited undersøgt muligheden for at udvinde sjældne mineraler ved fjeldet. Men driften vil medføre store mængder radioaktivt thorium, der skal deponeres sikkert.

Og virksomhedens foreløbige plan vækker bekymring hos både borgerne og lokale politikere, fortæller Merete Lindstrøm, der er webredaktør hos avisen Sermitsiaq.

- Hele kommunalbestyrelsen har bedt parlamentet om at sænke farven på projektet. Siumut i Inatsisartut har overvejende været for, men formandsvalget i november og en ny hovedbestyrelse har givet anledning til gnidninger i partiet. Den nye formand Erik Jensen har meldt klart ud, at partiet fortsat er for projektet, så længe det overholder råstofloven. Siumut i Sydgrønland er mindre positiv, og der er ingen

Emnet kan koste mange stemmer til valgene, siger Merete Lindstrøm.

En meningsmåling fra Grønlands Universitet viser, at regeringspartiet Siumut, der historisk har været for projektet, står til at gå tilbage i Sydgrønland ved det kommende valg.

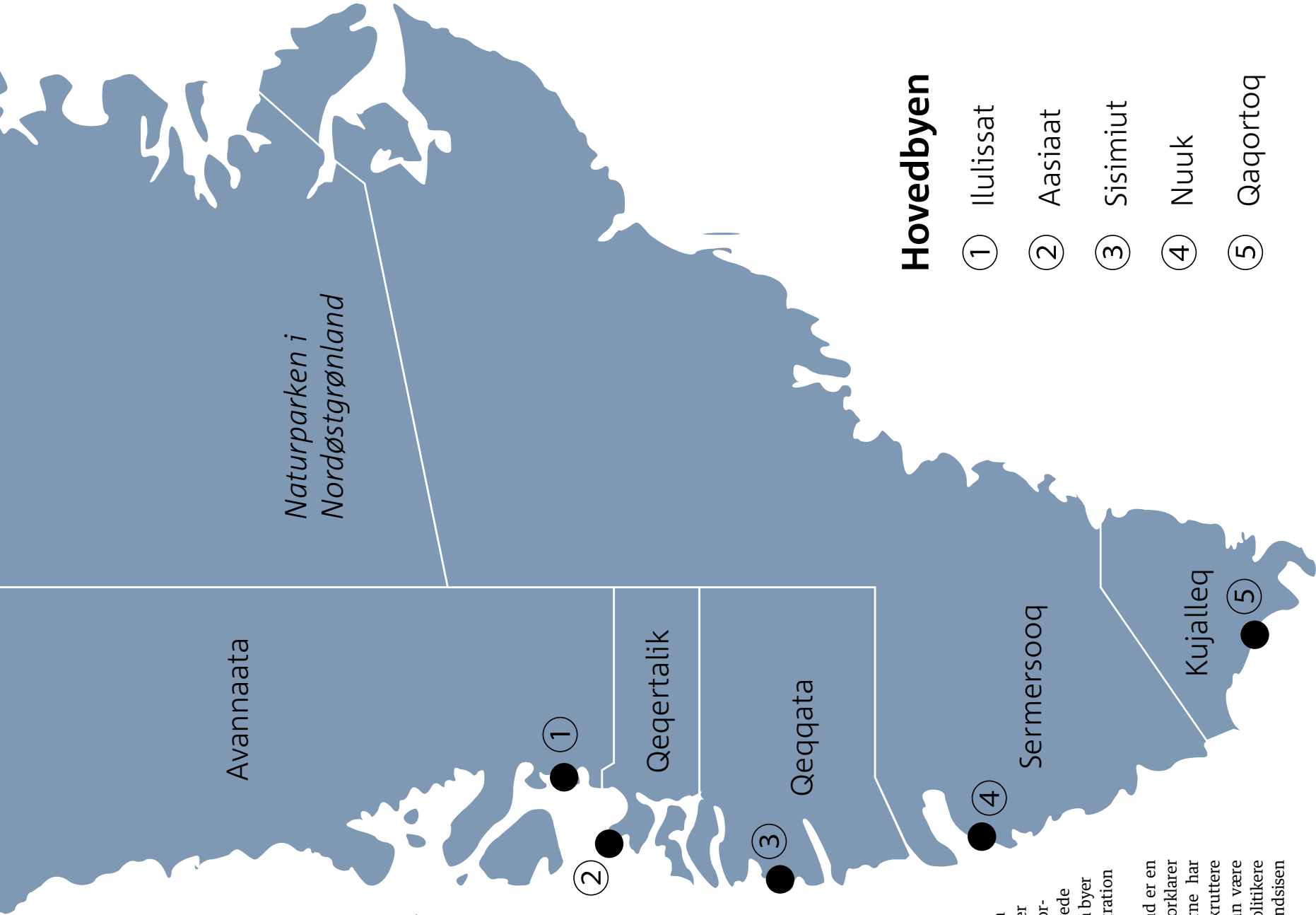
Guinnessrekord og det grønlandske øhav

To grønlandske kommuner skal ud over dobbeltvalget også holde valg for første gang.

I 2009 blev 18 kommuner samlet til fire, og den tidligere kommune Qaasuitsup blev geografisk verdens største. Men efter en folkeafstemning blev den i 2018 splittet i de to nuværende kommuner Avannaata og Qeqertalik.

- Den gamle kommune kunne komme med i Guinness Rekordbog. Men det var nok også den eneste fornøjelse, siger Birger Poppel.
- Ligesom flere tidligere danske hovedbyer blev ramt af centraliseringen, der fulgte med kommunalreformen i 2007, så kunne de grønlandske lokalsamfund også mærke skiftet fra 18 til fire kommuner, forklarer han.
- Borgerne var utilfredse. Regeringen solgte reformen med, at de nye kommuner ville komme tættere på borgerne, men i stedet oplevede man, at byggerne og de små byer blev drænet og administration samlet i hovedbyerne.

De isolerede lokalsamfund er en vedvarende politisk debat, forklarer Birger Poppel. Kommunerne har ikke megen held med at rekruttere personale dertil, og det kan være svært for en bygd at råbe politikere på den anden side af indlandsisen op.

Hovedbyen

- 1 Ilulissat
- 2 Aasiaat
- 3 Sisimiut
- 4 Nuuk
- 5 Qaqortoq

Grønlands kommuner

- ▲ I 2009 blev de hidtidige 18 grønlandske kommuner sammenlagt til fire.
- ▲ I 2018 kom der dog et nyt skud på stammen af grønlandske kommunalbestyrelser, da de fire kommuner blev til fem, fordi man valgte at splitte den hidtil største kommune i verden i to.
- ▲ I dag består det grønlandske kommunestyre af Kujalleq, Sermersooq, Qeqertalik, Qeqqata og Avannaata kommuner.

var 98. Der er en langt tættere relation mellem kommunerne og landspolitikken end i Danmark. Kommunerne har større mulighed for at præge landspolitikken, siger han.

Afsmitning i stemmeboksen

I sidste måned viste en meningsmåling fra Grønlands Universitet, at oppositionspartiet IA står til stor fremgang, mens regeringspartiet derimod vil gå lidt tilbage.

Merete Lindstrøm mener, at man godt kan drage paralleller mellem meningsmålingen og kommunalvalget.

- Uanset hvad vil det smitte af på kommunalvalget, hvad der sker på landspolitikken. Siumut er lige nu i uvejrt, og jeg tror også, at de står til problemer med valget, siger hun.

Birger Poppel er enig i, at dobbeltvalget kommer til at have en særlig indflydelse. Stemmeprocenten vil blive højere, men valget mere uklart, forklarer han.

- Sammenfletningen vil have en effekt i stemmeboksen. Den enkelte vælger ville have svært ved at stemme på forskellige partier til de to valg, selvom partierne måske har forskellige holdninger kommunalt og i inatsisartut.

De store demonstrationer i november 2019 trak mange småbørnsforældre ind i aktivistisk arbejde - der for nogle giver overvejelsen om også at søge ind i byråd.

Foto: Ólafur Steinar Rye Gestsson, Ritzau Scanpix

Aktivister dropper megafonen og søger direkte indflydelse og medansvar

Borgere, der har været på barrikaderne for lokale mærkesager, er et scoop for partierne at få i folden som kandidater.

Af Knud Abildtrup
knud@kommunen.dk

Hvem skal træffe de næste fire års kommunale beslutninger? De prøvede politiske kræfter eller nye aktører fra den lokale undergrund af lobbyorganisationer, protestbevægelser eller aktivistiske sammenslutninger med ønske om ændringer på særlige områder?

Kommunevalg tiltrækker både kandidater blandt de bredt samfundsinteresserede, der synes, det er deres tur til at tage en tørr, og som måske allerede er partimæssigt organiserede. Og også de nyvakte, hvor involveringen i en konkret sag har givet smag på mere.

Et af de klassiske eksempler på bevægelsen fra aktivist til politiker er fra 1980'erne, hvor den tidligere sygehus-aktivist Johannes Flensted-Jensen kæmpede for at bevare sygehuse i Skanderborg og Ebeltoft, der stod til nedlæggelse. Kampen førte til et amtspolitisk

engagement, og han endte selv i amtsrådet for Folkestyrelisten, skiftede senere til Socialdemokratiet og blev siden amtsborgmester i daværende Århus Amt.

At mærkesager bliver til selvstændige lister kender Region Midtjylland også til, ikke mindst da Fælleslisten Vest i protest mod vestjyske sygehuslukninger fik god vind i sejlene, høstede 32.435 stemmer ved KV09 og fik to pladser i regionsrådet. Ved KV13 var gassen gået af ballonen igen, og 5.189 stemmer rakte ikke til en plads.

At sundhedsspørgsmål kan blive drivkraft for mere bredt politisk engagement, viste sig, da Psykiatrilisten kom i det midtjyske regionsråd ved KV17 med en plads og bedre forhold i psykiatrien som første programpunkt. Det bliver spændende, om de kan beholde pladsen.

Ved KV13 fik lokallisten Grundejerne to pladser i Solrød byråd i protest mod høj grundskyld. Ved KV17 blev de to så til

én, og Jan Færch, der var den sidste, meldte sig siden ind hos De Konservative og er nu blevet spids dér.

I byrådene er der i det hele taget længere imellem deciderede enkeltsagslister. I Randers er der dog et aktuelt eksempel, som skal vurderes af vælgerne - en ny liste med navnet Østbroen stiller op med det primære formål, at en såkaldt klimabro, som et stort byrådsflertal står bag, bliver skrottet til fordel for en østbro over Randers Fjord.

Fra mærkesag til partiengagement

En anden vej er jo så at kanalisere sit engagement fra en enkeltsag ind i et af de eksisterende partier, hvor aktivisten stoler på, man bedst vil kunne udfolde sig - og søge både medindflydelse og medansvar.

De aktuelle opstillinger af kandidater til KV21 rummer flere eksempler på den slags. Og hvilken lokalformand vil ikke nyde at kunne præsentere navnene, der har stået forrest med megafonen, når de lokale slag er blevet slået ved demonstrationer foran rådhus og i parker?

I Allerød har Thomas Frisch gennem tre år stået i spidsen for massive borgerprotester imod at få en forurenende asfaltfabrik

placeret i et naturnært erhvervsområde, Farremosen. Nu vil han selv ind og være med til at træffe beslutningerne - og stiller op på De Konservatives liste med erhvervspolitikken som mærkesag.

”Den første periode vil blive afgørende for, om det lykkes at finde en rimelig balance mellem at kunne beskæftige sig med kæphestene og så alt det andet, et byråd også tager sig af.”

I Vejle var Anne Sofie Stjernholm i 2019 en af de mange forældre, der arrangerede demonstrationer for bedre normering i daginstitutionerne under

sloganet “Hvor er der en voksen?” At se 600 voksne og 200 børn møde frem i byparken skubbede for hende på valget om en politisk karriere - ikke mindst fordi der for hende at se ikke er sket ændringer på området i kommunen. Nu tilbyder hun sig som småbørnsforælder-kandidat hos Socialdemokraterne. Partimedlem var hun i forvejen.

I Faaborg-Midtfyn er det - ligesom i Randers - modstand mod en bestemt bro, der er blevet et lokalpolitisk tema. Her gælder det en bro mellem Als og Fyn, som har fået formanden for bromodstanderne i gruppen Sydfyns Fremtid til at søge ind i byrådet. 32-årige Vibeke Schafalitzky de Muckadell har sagt ja til at stille op for De Konservative, og det har vakt glæde i lokalforeningen. Hendes holdning er, at broen og den medfølgende motorvej vil gøre uoprettelig skade på naturen.

Og med Flensted-Jensen i baghovedet kan det, der bragte ildsjæle ind i lokalpolitik, føre i mange retninger. Her vil den første periode blive afgørende for, om det lykkes at finde en rimelig balance mellem at kunne beskæftige sig med kæphestene og så alt det andet, et byråd også tager sig af. ●

Coronarestriktioner - godt eller skidt for borgmestrene til november?

Næstved-borgmester Carsten Rasmussen (S) savner kontakten til vælgerne og tror, det kan blive en hæmsko til valget. En borgmesterkollega tror, det er ligegyldigt, mens en tredje øjner en lille fordel i situationen.

Af Anders Munk Povlsen
anders@dknyt.dk

Kaffekopperne klirrer lavt, når de rammer underkoppen, og der bliver skramlet let med kagegafler mod tallerkener. Opmærksomheden fra de over hundrede fremmødte i Ældre Sagens lokaler i Næstved er rettet fremad i rummet. Borgmester Carsten Rasmussen (S) er inviteret til at holde oplæg og svare på spørgsmål om alt fra byudvikling til anmodninger om hækklipning på stien bag svømmehallen.

- Ved sådan et arrangement er der ofte håndgribelige ting, jeg kan tage med hjem og skrive til de respektive afdelinger i kommunen om. Nogle gange bliver det så ordnet. Så føler borgerne måske næste gang, de går tur, at "det var også, fordi jeg sagde det til borgmesteren," siger Carsten Rasmussen.

For borgmesteren er der bare et problem:

Arrangementet blev afholdt d. 20. februar 2020.

Dermed er det nu på grund af coronapandemien over et år siden, at han har haft mulighed

for at møde borgerne til de store arrangementer, han ligesom mange andre borgmestre elsker ved jobbet. Han frygter, at borgmestereffekten kan forsvinde, hvor promovringen ved lejligheder som denne ellers kunne være med til at sikre ham en ny periode som borgmester.

-Jeg tror helt klart, coronasituationen kan få indflydelse på mine chancer. Jeg kan godt mærke, at når jeg har været ude til en 100-års fødselsdag, hvor man sidder og snakker med familien, så synes folk: "Jamen han er da meget hyggelig, den borgmester." Så tænker folk ikke altid på, om borgmesteren er socialdemokrat eller venstremand, siger han og fortsætter:

- Man snakker ofte om borgmestereffekten, og den er der jo, fordi borgmesteren er ude og

åbne de store ting, tage første spadestik og så videre.

Har givet mere eksponering

For Per Bach Laursen (V) i Vesthimmerland, der var en af blot 24 kandidater, der erobrede borgmesterkæden fra et konkurrerende parti ved valget i 2017, er der ikke samme bekymring for borgmestereffekten som hos kollegaen i Næstved. For ham har coronasituationen tværtimod givet ekstra eksponering.

- Jeg fandt hurtigt ud af, at det med at optræde i de landsdækkende medier rykker noget, og

ned her i Nordjylland, siger Per Bach Laursen.

Han påpeger dog, at det naturligvis kræver, at borgerne er enige i det, der bliver sagt, før det kan blive en fordel for ham og andre borgmestre.

- Det har været let indtil nu (at udtale sig om corona red.), men man kan også se i Folketinget, at der begynder at være splid mellem rød og blå blok. Det vil vi også opleve.

Udfordrer frygter folk vælger det sikre

Socialdemokratiets borgmestercandidat i Vejle Kommune, Martin Sikær, frygter, at netop den eksponering, som borgmestre får i en krisesituation, kan blive en udfordring for ham, hvis valgkampen ikke kommer til at minde om den, vi plejer at have. Opmærksomheden har ifølge ham ikke været rettet mod visioner for kommunen det seneste år, men mod krisekommunikation, og her er det sjældent borgmesterens modkandidat, der bliver hørt.

- Borgmesteren tiltrækker sig jo en del opmærksomhed, og hvis der ikke bliver nogen egentlig valgkamp, og man skal logge på virtuelt til debatter, så kunne man godt frygte, at folk går med det kendte og peger på ham, der er der i forvejen, siger Martin Sikær.

En bekymring, hans modkandidat i Vejle, borgmester Jens Ejner Christensen (V), godt forstår. Han tvivler dog på,

at det får nogen betydning i valget.

- Det er jo samme spillebane, vi er på. Med de samme præmisser, at vi ikke kan være i kontakt på samme måde med borgerne, siger han.

Ekspert: Effekten er tvivlsom

Ifølge kommunalvalgsekspert Ulrik Kjær er det sandsynligvis Jens Ejner Christensen, der kommer tættest på sandheden. Hvis samfundet med fremrykket vaccine bevæger sig mod en mere normal hverdag, tvivler han på, at coronasituationen kommer til at påvirke borgmestereffekten i hverken positiv eller negativ grad. Den typiske vælger tager nemlig først stilling til kommunalvalget efter sommerferien.

- Der er ikke nogen, der skal gå rundt og tro, at nu har vi vundet eller tabt på grund af coronasituationen. Der er vi nødt til at vide, hvilken situation vi har, når vi kommer hen i den rigtige valgkamp efter sommerferien. Det er ikke nu, der flyttes stemmer. Det er ikke vores normale opfattelse i hvert fald, siger Ulrik Kjær.

Han understreger dog, at den aktuelle situation er ukendt territorium.

Carsten Rasmussen, der sidder i en socialdemokratisk højborg i Næstved, tager ingenting for givet. Som konsekvens har han blandt andet oppejlet sin indsats på de sociale medier.

- Jeg vil ikke sidde som Uffe Ellemann-Jensen og sige, den er hjemme, og så er den ikke hjemme alligevel. Det, der gør mig usikker, er, at jeg ikke får den respons, jeg plejer. Det er svært for mig, siger Carsten Rasmussen. ●

"Man snakker ofte om borgmestereffekten, og den er der jo, fordi borgmesteren er ude og åbne de store ting, tage første spadestik og så videre."

Carsten Rasmussen (S), borgmester i Næstved

på den måde har det faktisk givet mere eksponering, især da de syv kommuner blev lukket

KOMMUNALE INDKØB OG UDBUD BØR VÆRE MOTOR FOR GRØN OMSTILLING

Med klimaloven har vi i Danmark sat ambitiøse mål om en akut grøn omstilling af vores samfund. Imidlertid går det dog ikke hurtigt nok, hvis vi skal indfri målet om 70 pct. CO₂-reduktion i 2030. I februar var Klimarådet ude med en alvorlig kritik af regeringens klimainsats, som lader vente på sig. Derfor bør kommuner og regioner sætte ambitionerne i vejret!

Virker også på sigt

De offentlige indkøb i kommuner og regioner alene beløb sig til 191 mia. kr. eller lidt mere end 8 pct. af Danmarks samlede BNP (2018). Ikke desto mindre er der i øjeblikket ingen krav til disse offentlige indkøb. Derfor vil det være enormt effektivt, hvis man tilføjer bæredygtighed som konkurrenceparameter på lige fod med pris og kvalitet.

”Fremfor blindt at fokusere på opførelsesomkostninger, bør man ved vurderingen af udbud se på totaløkonomien for bygningerne over en længere årrække.”

I erhvervslivet findes innovationsevne og vilje til at gøre tingene anderledes og bedre. Men grønne investeringer kræver tryghed. Derfor er det altafgørende med klare politiske signaler og tydelig efterspørgsel i markedet. Hvis man inddrager bæredygtige krav for indkøb, vil det give mulighed for, at tilbudsgivere konkurrerer på at levere bæredygtige løsninger. På kort sigt vil det selvfølgelig have den konsekvens, at man skifter til enkelte grønnere indkøb, men den største effekt vil utvivlsomt blive det langsigtede omstillingssignal. Det tydelige signal om brugen af klima- og miljøaftryk som konkurrenceparameter vil på tværs af brancher og industrier være en motor for, at virksomheder gennem innovation og investeringer kan levere grønne produkter. Ikke bare til det offentlige, men også til private. Det vigtige i dette perspektiv er, at storkunder som i dette tilfælde kommuner og regioner sender et klart signal til producenterne. Det signal skal være motor for den grønne omstilling.

Byggeriet er en god begyndelse

Bygninger står for 20 pct. af Danmarks CO₂-udledning og er dermed et afgørende sted at sætte ind. Konkret bør man fundamentalt ændre i måden, som vi har tænkt udbud på. Fremfor blindt at fokusere på opførelsesomkostninger bør man ved vurderingen af udbud se på totaløkonomien for bygningerne over en længere årrække. Dette er allerede et krav for større byggerier, men der er for vide rammer for udførelsen og brugen af disse vurderinger. Derfor bør der indføres krav om også at medregne bygningsdriften over en årrække. Det vil give en bedre løsning, idet moderne, intelligente bygninger med lavere ressourceforbrug ikke længere fravælges som følge af den relativt højere anskaffelssum. Det handler om at se helhedsbilledet, og med blik for bygningers totaløkonomi kan man sikre en billigere drift af den offentlige sektor samtidig med, at energieffektivisering og klimahensyn sættes i højsædet.

Så kære kommuner og regioner: I har flere helt oplagte muligheder for at være en afgørende motor i den grønne omstilling og på længere sigt skabe grobund for markant større CO₂-reduktioner. Udnyt den mulighed og skru op for de grønne ambitioner!

Kristian Lausten Madsen er landsformand for Venstres Ungdom

Kommunerne har fået en kedelig rolle i debatten om en hårdt presset handicapsektor. Pressefoto: #enmillionstemmer

For sent at sige nej til skurkerollen

strategi

Af Maria Steno, kommunikationsrådgiver og tidligere kommunalpolitiker

”Framing Britney Spears” er en vinterens mest sete dokumentarfilm og handler om, hvordan pop-sangeren gennem en årrække har været portrætteret som utilregnelig. Fortællingen om hendes psykiske ustabilitet hænger ved på mere end tiende år. Hun er udsat for det, man i fagsprog kalder framing.

Kommuner udråbt som ”onde”

Det samme er kommunerne udsat for i handicapdebatten. Bevægelsen ”En million stemmer” har med sit borgerforslag om at fratage kommunerne ansvaret for handicapområdet placeret kommunerne og KL i skurkerollen.

Og nu sidder kommunerne fast i den fortælling. På Facebook har bevægelsen indsamlet og formidlet en række vidnesbyrd fra borgere. Og medierne forstærker fortællingen med den ene case efter den anden, hvor borgere er ofre for kommunernes fejl, inkompetence, overvågning, mistillid osv.

KL og kommunerne er kommet i defensiven i handicappolitikken, og forsvaret er ikke kønt. Socialudvalgsformand i KL Ulrik Wilbek(V) ønsker i et interview i Politiken bedre borgerdialog, mens han er citeret for ”en vis form for ærgrelse over, at det ikke er lykkedes at finde løsninger, så man ikke kom i pressen”. Wilbek ærgrer sig over handicaporganisationers kritik af kommunernes forvaltning af ledsagerordningen. ”Det ærgrer mig, når kommunerne kritiseres for at overholde de love og regler, som Folketinget har vedtaget. Det er helt i orden at være uenig i den politik, som føres på Christiansborg. Men hvis den skal ændres, er det Folketinget, kritikken skal rettes mod, og ikke kommunerne,” udtaler han.

”Møgærgerligt”

Det er selvfølgelig ærgerligt og måske også uretfærdigt, at kommunerne er framet i skurkerollen.

”Kommunalpolitikere er ikke onde mennesker, der vil genere handicappede borgere”, som KL skriver i et andet debatindlæg på Altinget. Et ordvalg, der med al tydelighed understreger, hvor trængte kommunerne og KL er. Den form for forsvar virker ikke, og desuden stiger der sjældent røg op, uden der er brand et sted. Kommunerne skulle i bagklogskabens lys have slukket ilden tidligere. Lyttet til borgernes kritik eller endnu bedre se mønstret i de mange års borgerhenvendelser og klager på tværs af kommuner. Nu er det for sent. Framingen af kommunerne som skurken i handicappolitikken er så stærk, at regionerne nu åbent går på strandhugst i de kommunale opgaver i medierne. Regionerne er for en gangs skyld ikke selv framet som skurken, men som frelseren, og den position kan de udnytte. Herlevs borgmester Thomas Gyldal, som er formand for KLs Børne- og Undervisningsudvalg, har også set skriften på væggen og er i en anden artikel i Politiken klar til at flytte dele af handicapområdet væk fra kommunerne. Andre borgmestre kan blive fristet til at foreslå det samme i en valgkamp, hvor problemerne på handicapområdet vil blive tydeligere og tydeligere, mens de reelle løsninger ofte vil være for komplekse til et tweet og et vælgermøde. Som handicapdebatten er nu, vinder partierne ingenting hos vælgerne ved at forsvare kommunerne; hverken lokalt eller på Christiansborg. Der er kun én god grund til alligevel at gøre det.

”Den rigtige løsning” er kompleks

Ingen tror, det vil løse problemerne på handicapområdet at flytte opgaverne samlet fra kommunerne til regionerne. Problematikken er meget mere komplekst end som så. Derfor ender debatten heller ikke der. Det ved ministeren. Det ved de etablerede handicaporganisationer. Og det ved fagforeningerne. Derfor står de sammen med kommunerne i forsøget på at nuancere debatten og udvikle de rigtige løsninger. Men det er desværre en mindre detalje i den store fortælling og framing af kommunerne som skurken på handicapområdet. Kampen om dagsordenen er tabt. Det kommer til at tage mange år for kommunerne at genopbygge tilliden på handicapområdet.

Podcast for abonnenter: **Kasper Møller Hansen, Roger Buch og Ulrik Kjær**

NYHED:
Ugentlig podcastserie
bagom og op til
kommunalvalget

Frem mod kommunalvalget den 16. november vil Kommunen.dk hver uge gå i dybden med valgkampens vigtigste historier i en podcast, som sendes ud til abonnenterne på nyhedsbrevet.

Tre af landets førende eksperter i kommunalpolitik vil øse af deres store viden om valgkampagner, deres indhold og effekter, ulighed i valgdeltagelsen, den nationale valgvind og svare på spørgsmål som: Hvor lang er en

kommunal valgkamp, hvilke partier har mest på spil, personslagene – hvor tegner det til at blive mest interessant, bliver det et coronavalg eller et klimavalg – eller ingen af delene.

De tre eksperter i Kommunen.dk's podcastpanel er professor Kasper Møller Hansen, Københavns Universitet, forskningslektor og centerleder Roger Buch, Danmarks Medie og Journalisthøjskole og professor Ulrik Kjær, Syddansk Universitet.

Podcasten "Vi nørder valg" er den første fra Kommunen.dk, men der kommer flere. Vi vil tilbyde endnu mere indhold og ikke blot som tekst. Vi vil udnytte den store viden, der er i vores forskellige medier til at lave podcast med godt indhold. Bruno Ingemann, journalist,

er manden der håndterer eksperterne og fører dig igennem og bag om interessante kommunale historier.

Glæd dig til flere podcasts
fra Kommunen.dk

www.kommunen.dk

Vi Med Bruno
Ingemann
nørder
valg.

**Lyt til
Kommunen.dk
Podcast.**

DKP, Kosovo og fri pædagogik – den bløde mand fra Halsnæs rummer det hele

Steffen Jensen (S) er vokset op i et frit og halv-anarkistisk hjem med en pædagogisk mor og en far med en 'seksløber' i bæltet. Han har lært af det hele og er ikke i tvivl om, hvad der virker for ham.

Af Hanne Korvig
hanne@kommunen.dk

Det er kun i weekenderne et sted mellem klokken 8 og 10, at Steffen Jensen hidser sig op.

Det sker i køkkenet i Asserbo. Over dagens første kop kaffe og et kortspil. Det er hans og konen Marias faste weekend-rutine. Et slag 500 på morgenkvisten - uden børnene.

Steffen Jensen plejer for det meste at vinde, men de gange, hvor Maria får en joker eller lukker for snuden af ham og vinder, bliver han, ærligt talt, "skide sur" og får ondt af sig selv, fortæller han.

Og griner. Han ved, at det er latterligt.

Men ellers hidser Steffen Jensen sig aldrig op. Som i aldrig. Han har det ikke i sig. Han er en mester i ufrivilligt at hive luften ud af ethvert godt skænderi eller diskussion. Til stor frustration for andre. For kolleger og for Maria.

Hvad er også mere irriterende, end når man lige har sat sig op til at få godt gammeldaws afløb og få krydset klinger, og så siger Steffen Jensen: "Det er da også noget værre noget. Skulle vi nu ikke lige sætte os

ned og tale stille og roligt om det hele."

Han erkender det blankt og uden skam. Han er og bliver en blød fyr med hang til rundkreds-pædagogik og konsensus.

Han er manden, der altid vil kigge ud over sine tropper; samle dem og sikre sig, at alle har det godt.

Privat og politisk.

Arbejdet med mennesker og Maria

Steffen Jensen begyndte sin karrierevej med selv at være en del af tropperne som artillerist på Sjælsmark Kaserne.

I 2002 blev han kontraktansat og udsendt til Kosovo. Rollen som konstabel i det krigsramte land blev et vigtigt og lærerigt år for ham. Fyldt med sammenhold, sorg og savn. Han mistede en kollega i sin deling på samme tid, som han mistede sin fantastiske farmor derhjemme.

En dobbelt sorg, som var underlig for ham at tackle.

Efter endt tjeneste som overkonstabel i Kosovo kunne Steffen Jensen mærke, at han skulle fortsætte sin karriere med at arbejde med mennesker. Han besluttede sig for at blive skole-

lærer, hvor han også kunne bruge sine talenter inden for idræt og musik.

Mens han ventede på at kunne starte på Blaagaards Seminarium i Søborg, arbejdede han et halvt år som pædagogmedhjælper i en børnehave i Frederiksværk.

Det var her, han mødte Maria. Hun var også pædagogmedhjælper.

- Maria havde en virkelig dejlig udstråling, og så var hun stille og rolig og lidt ydmyg.

Det er et gemyt, Steffen Jensen godt kan lide, så han inviterede hende ud på en date. På en sms.

Maria også kunne lide Steffen Jensens gemyt, og det betød, at det meste af hans fritid under studierne, hvor han boede i Valby, blev tilbragt i Frederiksværk. Han fik aldrig Valby og København under huden.

Slet ikke, da han fik en fæl diskusprolaps i kølvandet på alt for mange tunge løft i militæret og boede et helt år i Marias lejlighed. Da året var gået, og ryggen var på plads, foreslog han, at de købte hus sammen. I Halsnæs.

- Jeg er født og opvokset her og har altid været glad for kommunen. Jeg kender rigtig mange her, og man kan altid få sig en sludder på gaden.

Det er sådan, han trives bedst.

Det frie hjem

Steffen Jensen er vokset op i et klassisk arbejderhjem med storebror Jakob og forældrene Verner og Marianne. Ikke far og mor.

Det var sådan, de ville have det. At deres sønner kaldte dem

ved deres fornavne. De var ikke medlemmer af DKP for ingenting, som Steffen Jensen forklarer med et smil.

Verner var arbejdsmand og fællestillidsmand på Stålvalseværket. Siden uddannede han sig til folkeskolelærer - et job, som "han ikke har tænkt sig at forlade, før han bliver hevet ud eller bliver stokdøv," siger Steffen Jensen.

Marianne uddannede sig til pædagog i en voksen alder og er leder af et krisecenter for kvinder.

For Steffen Jensen og hans bror var det et hjem med meget frie rammer. Friere og mere anarkistisk end de flestes, husker Steffen Jensen.

Der var ingen traditioner og rutiner. Ingen faste kom hjem-tidspunkter eller fælles måltider.

Når der var aftensmad, blev der råbt: "Så er der mad." Så kunne man hente sin portion i køkkenet og sætte sig, hvor man

ville; alene, sammen eller med sine venner. Der var altid tonsvis af unger hos dem, der kom og gik, som de ville. Og Verner kogte gerne ekstra pasta eller kartofler til dem.

Det var et nemt hjem at vokse op i som ungt menneske, fortæller Steffen Jensen. Men selv har han og Maria valgt et familieliv med lidt mere struktur og fælles måltider.

- Vi vil gerne høre, hvordan vores børns dag har været, siger han.

Blød og barsk

Det er fra Marianne, at han har det med at være omsorgsfuld, opmærksom og inkluderende i sin ledelsesstil.

- Marianne brænder 600 procent for det, hun laver, og for hvert enkelt menneske, hun har med at gøre. Hun ser alle.

Men Steffen Jensen kan godt blive lidt nervøs for, at hun glemmer at passe på sig selv, så det snakker de om.

Blå bog

- ▶ Steffen Jensen (S), 38 år.
- ▶ Borgmester i Halsnæs Kommune siden 2018.
- ▶ Uddannelse: Folkeskolelærer
- ▶ Tidligere overkonstabel i det danske forsvar
- ▶ Gift med Maria.
- ▶ Har sammen tre børn på 7, 9 og 12.

Den tidligere skolelærer Steffen Jensen (S) er ikke nogen bulderbasse, men omsorgsfuld og konsensussøgende af natur. Og så er han vild med at bruge humor til at løsne op for politiske hårdknuder og lande svære forhandlinger. Foto: Halsnæs Kommune

De har i det hele taget mange gode snakke om lederskab; om hvor vigtigt det er som leder, at man har gode folk til at hjælpe sig med at løfte opgaverne og løfte de mennesker, der har brug for hjælp. Ellers er der ikke tid til at lede og bevare overblikket.

Og faren for at brænde sammen, hvis man selv vil redde alle, er stor.

Udover Mariannes indflydelse på Steffen Jensens bløde ledelsesstil er det også en erhvervsskade fra hans tid som skolelærer.

Steffen Jensen er klasserumsledelse, inddragelse og temperaturmåler.

Han tøver ikke med at ringe op og lige høre, om en kollega er okay? Også selvom de ikke er partimedlemmer.

- Jeg ved, at der er nogle i politik, der ville ønske, at jeg var lidt mere hård i filten. Men altså, hvis man vil have meget bombastiske beslutninger og udmeldinger; ligesom de bruger hos Nye Borgerlige fx, så skal man pege på dem, ikke på mig.

- Jeg kan godt bide til bolle i direktionslokalet, men jeg vil altid søge kompromiser og samarbejde. Og give ud af mig selv.

Modsat Verner.

Der også har været politisk engageret. Siddet i byrådet i Halsnæs Kommune. Steffen Jensens diametrale modsætning.

Lige så casual en opdrager Verner var, lige så kompromisløs er han, når det gælder politik.

- Verner har en seksløber sidende i siden. Parat til at skyde

alt ned, som han er uenig i. Han er på ingen måder diplomat ligesom mig. Ikke engang tilnærmelsesvis. Det er enten sådan her. Eller sådan her. Man er aldrig i tvivl om, hvor Verner står.

Der er ikke antydningen af ærgrelse eller opgiveness i Steffen Jensens stemme. Det er bare sådan, hans far er.

”Jeg ved, at der er nogle i politik, der ville ønske, at jeg var lidt mere hård i filten generelt. ”

Den fede humor

Når nu Steffen Jensen ikke kan hidse sig op, så er det godt, at han kan grine. Og det kan han.

Humor betyder ufattelig meget for ham. Faktisk så meget, at han slet ikke kan holde ud at være steder, hvor der ikke er plads til det.

Han bliver tiltrukket af folk, der er gode til at grine. De får hans opmærksomhed, og han får energi.

- Livet må aldrig blive for alvorligt, der skal være plads til, at vi “kan være her”. Det er en tilgang, som jeg virkelig håber, at mine børn, der heldigvis er gode til at grine, tager med sig videre i resten af livet.

Som borgmester sørger Steffen Jensen også for at have humoren med.

- Humor kan så mange fedetinger. Hvis du vidste, hvor mange politiske hårdknuder og aftaler man kan lande ved at bruge humor.

Steffen Jensen er fan af både plat, sarkastisk, sort, syret og intellektuel humor. Casper og Mandrilaftalen, standup-komikeren Kasper Gross, Monty Python ...

Skud, skæg og selvironi

Han var kun 35 år, da han blev valgt som borgmester. Det er ungt.

- Super ungt, siger Steffen Jensen.

Han er selv overrasket over, hvor hurtigt det hele er gået. Og ydmyg. På den der ‘jeg var heldig at være på det rigtige sted på det rigtige tidspunkt’-måden.

Du er bookmakernes favorit til endnu en omgang på posten, har jeg læst mig til. Hvad siger din egen mavefølelse?

- Hvor finder man de der bookmakere? Det lyder interessant, griner han.

- Jamen, jeg synes, det er gået godt. Og det går også meget godt med socialdemokraterne på

Christiansborg, så jeg bilder mig ind, at mine chancer ser meget gode ud.

Steffen Jensen virker, som om han har is i maven omkring det kommende valg.

Ligesom han har lært sig at have i rollen som borgmester, der også byder på modstand og kritik af hans prioriteringer af og til. En præmis, man ikke kommer uden om som borgmester.

- Jeg har besluttet mig for, at det er borgmesteren og ikke Steffen, der bliver skudt på. Ellers bliver jeg jo syg.

Og så er Steffen Jensen jo også hærdet hjemmefra - af Verner og hans politiske pistolskud.

Groede du egentlig dit fuldskæg til, da du blev borgmester? For at få lidt mere pondus, respekt; nu du var så ung?

- Hahaha. Nej, jeg fik fuldskæg i 2016 for at skjule mine basunkinder.

- Jeg er ikke rigtig typen, der søger at blive mødt med respekt. Tværtimod forsøger jeg altid med selvironi, så folk slapper af. Han griner, tænker lidt.

- Men måske skulle jeg prøve det - at barbere det af? Se, om folk så ikke gad høre på, hvad jeg har at sige?

Han tror ikke rigtig på det. Men at vi kun har det skæg, vi selv barberer af ...

Dét tror han på.

Foran borgmesteren – de fremadskuende spørgsmål

Hvad kan du blive bedre til som chef?
Jeg kunne godt tænke mig at få mere teoretisk viden om lederskab at læne mig op ad.

Hvad kan du blive bedre til i dit privatliv?
At være mere initiativrig på familiens vegne.

Hvad er ikke sket i dit liv, som gerne må ske?
Jeg glæder mig til at blive bedsteforælder. Jeg er vild med børn.

Hvad vil du gerne huskes for i din kommune?
Ordentlighed. At have lyttet.

Hvad bliver de sidste ord fra dig (i dette liv?)
Husk at grine.

Bymidterne er indrettet til mænd – det kan coronatiden vende op og ned på

Corona gjorde plads til kvinder, børn og ældre i byrummene, men afslørede samtidig, hvor maskulint de er indrettet. Kommuner skal spotte oversete brugere, lyder det fra arkitekt.

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

På Den Røde Plads på Nørrebro i København er det svært at spotte de hyggelige siddepladser. Bylommerne. De små intime rum, der skal invitere til at sætte sig ned med sin to-go kaffe og nyde en solstråle, mens man samtaler med sin nære veninde eller mor.

I stedet er det nemt at spotte træningsfaciliteter, en skaterampe og store åbne arealer, der indbyder til leg og aktivitet og sætter en scene, man kan udfolde sig på. Og så er pladsen ikke til at overse, fordi den er knaldrød.

Sådan et byrum inviterer mænd til at bruge det, og det passer meget godt til et typisk bybillede. Under normale omstændigheder er kvinder, børn og ældre gemt i byrummene til fordel for mænd. Men under den første coronanedlukning og genåbning i perioden siden 11. marts 2020, hvor al social og fysisk aktivitet blev begrænset til udearealer på grund af smittefare, blev praksis vendt på hovedet.

Og det kan tjene til inspiration, når kommuner landet over skal gentænke bycentre med færre butikker i takt med, at

handelsmønstre ændres drastisk.

Under corona har både kvinder, børn og ældre været at finde især i de lokale byrum. Og selv om det er svært at sige præcis hvorfor, skyldes det måske, at kønnene bevæger sig i byrum på forskellige måder, siger partner i Gehl, der står bag to undersøgelser af byrum under corona, Jeff Risom.

Undersøgelserne viser nemlig, at kvinder især brugte byrummene i par med andre kvinder, mens mænd samledes i større grupper eller gik rundt alene.

- Vi var faktisk overraskede. Det er måske nemmere for kvinder at være sociale under de forudsætninger, corona gav. Men vi gjorde os også nogle overvejelser om, hvorvidt byrum generelt henvender sig til mænd. De er ofte meget fokuserede på sport, skating og stereotypisk mandlige, siger han.

- Vi mangler byrum, som er lidt mere stille og rolige, lidt

mere egnede til hygge, og som lægger op til den mere intime samtale i stedet for de her meget aktive, typiske udadvendte aktiviteter, siger han.

Færre prestigeprojekter

Tager man fra Nørrebro til Amager, kan man finde sådan et rum i Sundbyøster Plads. Det er et af de steder, arkitekterne undersøgte under corona, og her gættede de ved første øjekast på, at pladsen er tegnet af en kvinde. Og rigtigt nok.

- Pladsen er meget underspillet. Den er ikke så bombastisk som Den Røde Plads, Sundbyøster Plads er en form for arkitektur, som fordrer mange invitationer, der er plads til intime samtaler og steder, hvor der kan være mere stille, siger Jeff Risom.

Ifølge ham er første skridt på vejen til et mere inkluderende byrum derfor flere kvindelige arkitekter. Det siger han efterfulgt af latter, men ikke desto mindre skaber man tit det, man

selv ville anvende. Han mener, at det er vigtigt at være opmærksom på støj og på at skabe rum, hvor man kan gemme sig lidt.

- Som kommune skal man sørge for, at arkitektur er en ramme for livet frem for, at den skal skrive "her er jeg, jeg er en vigtig plads". Dem har vi ikke brug for flere af, fordi byrum kun kommer til sin ret, når folk bruger dem på forskellige måder, siger han, og understreger, at de gode byrum jo ikke kun er rettet mod kvinder, men mod alle mennesker, som ikke kun vil være meget fysisk aktive og "på scenen".

Helt konkret kan man nå derhen ved at være opmærksom på, hvordan man som kommune laver brugerinddragelse, mener han. Når man har en brugerinddragsesproces, som er baseret på, hvem der råber højest, er det klart, at byrum også afspejler den type brugere, lyder ræsonnementet.

Med andre ord: Flere kvinder i planlægningen skaber større mangfoldighed i byrummene. ●

Under coronalockdown kom kvinder, ældre og børn i højere grad på gaden i Horsens, København, Helsingør og Svendborg, også selvom Den Røde Plads på Nørrebro i højere grad inviterer mænd til at bruge byrummet.
Foto: Christian Lindgren, Ritzau Scanpix

Bymidter under forandring

Detailhandlen ændrer sig drastisk med øget nethandel og færre fysiske butikker - det aftvinger nytænkning af bycentre i både store og mindre byer. Kommunen.dk fokuserer på nye måder at indrette byernes traditionelle samlingspunkter.

Gehl Architects

Undersøgelsen er planlagt af Gehl Architects og udført i samarbejde med 60 registranter, Københavns, Svendborg, Horsens og Helsingør kommuner og med økonomisk støtte fra Realdania og Københavns Kommune

Bylivet skal fylde meget mere end strøget - også i Horsens

Corona tømte handelsstrøg og understregede vigtigheden af lokale byrum med grønne områder. Det clashede med åbningen af en stor ny gågade i Horsens.

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

Både børn, voksne og ældre bevæger sig gennem strøget på Søndergade, nerven i Horsens' bymidte. Nogle skutter sig som for at holde kulden og den svage blæst ude, mens de går fra A til B. Andre ser mere afslappede ud, godt pakket ind i overtøj, som om de er ude på deres sædvanlige gåtur. Det er blot en håndfuld mennesker, der har bevæget sig ind i gågaden på en kølig og skyet søndag formiddag, hvor solen kun titter frem i glimt.

Der har ellers været mange mennesker at finde i byens rum, siden corona indtog Horsens. Bare ikke i midtbyen. Det står sort på hvidt i en rapport, Gehl

Architects står bag. Arkitektfirmaet, der også jævnligt rådgiver kommuner i byplanlægning, har undersøgt, hvordan aktiviteten udviklede sig i fire danske byer under nedlukning og genåbning.

Horsens mistede i starten af perioden 96 pct. af fodgængerne i Søndergade, der ellers lige er renoveret, stod færdig under corona og nu er Danmarks bredeste gågade. I stedet søgte folk mod grønne områder som Lunden og Bygholm Park bag banegården.

Da landet åbnede op igen over sommeren, kom fodgængerne i midtbyen til gengæld tilbage i en vældig fart, viser rapporterne. Ifølge en af arkitekterne bag de to undersøgelser, Jeff

Risom, viser det med al tydelighed, at små områder og åndehuller i kommunale byrum er vigtigere end at tro, at man kan klare det med én stor handelsgade.

I Horsens ved fungerende borgmester Andreas Boesen (S) dog ikke helt, hvor meget kommunen kan tage med sig fra den erfaring, for som han siger, "vi har jo lige lavet Søndergade". Men han medgiver, at der er markant færre fodgængere, hvilket tyder på, at det er handlen, folk kommer efter på gågaden. Når man kaster et blik langs Søndergade, vidner få tomme butikslokaler om det samme.

Mest tankevækkende synes han, det er, at alle - uanset hvor de kommer fra - har fået øjnene op for naturen omkring sig.

- Når vi skaber oplevelser i midtbyen, er det selvfølgelig også for at understøtte vores detailhandel, men vi skal også

byliv på, ikke kun er begrænset til handelsgaden. Jeg tror, at vi skal tænke byens parker, skove og strande som byrum fremover, siger han.

Et storstilet gågadeprojekt

Udviklingen af Horsens midtby går langt tilbage. I 2008 lavede Gehls arkitekter en byrumsanalyse for kommunen, der førte til arkitektkonkurrencer og en ny helhedsplan. Rapporten er kommunen stadig tro imod, fortæller arkitekt og projektleder på

gågaden, Lene Holmgaard, mens hun guider gennem midtbyplanen, som den er navngivet.

Kommunen satte sig for at skabe sammenhæng mellem byens 'perler på en snor', som Lene Holmgaard kalder dem. Det dækker over byens forskelli-

"Når vi skaber oplevelser i midtbyen, er det selvfølgelig også for at understøtte vores detailhandel, men vi skal også have modet til at skabe aktiviteter ude i detailhandlens opland, de bynære naturområder."

Andreas Boesen (S), fungerende borgmester i Horsens

have modet til at skabe aktiviteter ude i detailhandlens opland, de bynære naturområder. Jeg tror, det permanent har sat sig i os, at vi har fået øjnene op for naturen lige rundt om hjørnet, og det bekræfter, at den måde, vi kommer til at arbejde med

Horsens Kommune har med udviklingen af midtbyen forsøgt at lave små byrum i det store på Søndergade med blandt andet træer og grøn afskærmning til caféer, som skal skabe de små intime rum midt i byen
Foto Emma Oxenbøl

ge rum. Midtbyen er opbygget som en lang rute, der bugter sig gennem byen med skift undervejs, som indbyder til ophold eller aktivitet.

”Under en pandemi fungerer det ikke at sprede aktiviteter for meget i en by som Horsens. Og helt generelt er det også svært at samle folk, hvis vi spreder os for meget.”

Lene Holmgaard, arkitekt og projektleder på gågaden i Horsens

Man starter ved banegården, hvor busterminalen er flyttet fra centrum til fordel for et grønt og bakket område, der pryder forsiden af uddannelsesinstitutionen VIA, som snart står klar med nyt byggeri. Så fortsætter man via Kongensgade til Vitus Berings Plads, inden ruten snævrer ind på den smalle grønne korridor Jes-

sensgade, der leder videre til det brede og centrale strøg på Søndergade.

Til slut breder Søndergade sig endnu længere ud og bliver til den store, åbne plads, Torvet, som lægger an til en videre tur ned mod havneområdet.

- Det her er en mere vindblæst plads, som måske ikke lige er der, hvor man slår sig ned i længere tid. Men så går man videre ind i en ny krog, hvor der er plads til det, siger Lene Holmgaard om Vitus Berings Plads og peger op mod Jessensgade, der er fyldt med bænke, drejestole og nyplantede træer.

Det er en midtby i forandring. Indtil videre står Søndergade færdig med mange nye forskellige typer træer, hvor få store platantræer er bevaret, forskellige former for siddepladser for hver 100 meter og grøn afskærmning ved caféer. Næste etape i renoveringen er sidegaderne, der strækker sig som fingre ud fra Søndergade, og renovering af en række baggårde, som kommunen under corona valgte at inddrage som små intime byrum, når alle ikke længere kunne være i det samme.

Gehl konkluderer tilsvarende i sine rapporter, at lokale byrum forskellige steder med fem-syv minutters gang til det meste var de mest populære. Så satsningen med at samle alle aktiviteter i en central handelsgade virker på papiret umiddelbart modsat anbefalingen, men der er en vigtig afvejning i en by på størrelse med Horsens:

- Horsens er jo noget mindre end både København og Århus, og derfor er bymidten mere kon-

centreret og ikke spredt over for eksempel Københavns brokvarterer. Det har vi ikke mennesker nok til at fylde ud, siger Lene Holmgaard.

Væregade

Derfor har udviklingen været drevet af at skabe de små og intime byrum midt i det store med træer, bede, grøn afskærmning til caféer, bænke, legeredskaber, belægningsskift, kunstinstallationer og hyggelig belysning.

Fungerende borgmester Andreas Boesen kalder det for en “væregade” fremfor en “gågade”. Gågaden skal ikke kun indløse behovet for at købe et par nye bukser, den skal også indbyde til ophold.

- For at trække folk til fysisk detailhandel i fremtiden skal det være en oplevelse og ikke kun i de store byer, men også i andenklassen så at sige i en stor provinsby som vores. Man skal have lyst til at gå ned og købe et par bukser og blive hængende længere, fordi børnene skal over på legepladsen, og man måske selv lige tager en kaffe eller en øl og nyder solen samtidig, siger han.

Gågadens længde og bredde indbyder ifølge borgmesteren også til mange formål, for eksempel at afholde koncerter eller skyde første etape af Giro D’Italia i gang. Men det er vigtigt, at arrangementer ikke overskygger de intime rum, som flere brugergrupper efterspørger.

Med pose over hovedet

Lene Holmgaard bor selv midt i byen og har løbende holdt øje med, hvordan folk har brugt Søn-

dergade. Selvom tallene peger på noget andet, har gågaden hele tiden haft en lind strøm af mennesker, der bruger den som en del af byen til at gå tur i, også mens butikkerne har været lukkede.

spejder mod legeområdet, der også består af nedgravede trampoliner, vippegynger og balanceleg.

Andreas Boesen peger på, at der kan være helt nyopståede

”For at trække folk til fysisk detailhandel i fremtiden, skal det være en oplevelse og ikke kun i de store byer, men også i andenklassen så at sige i en stor provinsby som vores. Man skal have lyst til at gå ned og købe et par bukser og blive hængende længere, fordi børnene skal over på legepladsen, og man måske selv lige tager en kaffe eller en øl og nyder solen samtidig.”

Andreas Boesen (S), fungerende borgmester i Horsens

Hun peger på et nyt og alternativt behov for fysisk planlægning med fokus på afstand og forskellige grupper behov som den vigtigste erfaring. Hun har undervejs snakket med anlægsgartnere om, hvor påfaldende mange ældre der er kommet ud i byrummet, og set, hvordan børn går for-gæves til lydrørene på legepladsen, som stadig er lukket af.

- Vi vil rigtig gerne have de her små legesteder for børn, men det er jo svært, når legepladserne skal delvist dækkes af, siger hun og

byrum omkring stranden og indersiden af fjorden, hvor vinterbadere er strømmet til, som kommunen kan undersøge og udnytte fremover. Så der er nok at gribe fat i, lyder det fra borgmesterkontoret.

Gågaden blev i første omgang åbnet uden fest og menneskemylder, som Lene Holmgaard havde ønsket sig. Men som hun siger, er det aldrig for sent at invitere til en stor fest. Meget har jo været anderledes under corona.

Det er altafgørende at få alle borgere til at lade sig teste, når et udbrud rammer, og at få de smittede i isolation. Her foregår testningen i en mobil partybus i Ishøj. Foto: Mads Claus Rasmussen, Ritzau Scanpix

Alle kneb gælder, når smitten rammer

Hellere gøre for meget end for lidt, og alle ideer er velkomne. Det er et par af erfaringerne fra måneders kamp mod corona-udbrud fra tre nøglepersoner, som også snakker om kommunikation, lokalkendskab - og schweizisk ost.

Af Anni Kristensen
anni@kommunen.dk

Styrelse: Kommunerne kan noget, vi ikke kan

Hvert smitteudbrud er forskelligt og skal håndteres forskelligt. Men det har vist sig afgørende at have kommunerne med ombord, siger vicedirektør i Styrelsen for Patientsikkerhed.

Sidst i januar skete der et skifte i corona-smitteopsporingen i Danmark.

Når en borger tester positiv med covid-19, var det indtil da en opgave for en enhed under Styrelsen for Patientsikkerhed at tage kontakt til den smittede og sikre sig, at nære kontakter blev testet, og at alle lod sig isolere.

Men efter store problemer i december med at få kontakt til de smittede blev kommunerne inviteret med på opgaven. De fleste af dem har siden indgået aftale om, at de sørger for at få fat på alle med positiv test, som styrelsen ikke har fået kontakt med 24 timer efter den positive test.

Spørger man i dag Styrelsen for Patientsikkerhed, er det en virkelig god ide og en stor hjælp at have kommunerne med.

- Det giver supergod mening. De kender borgerne bedre, end vi gør, og kan i nogle tilfælde bedre komme i kontakt med dem, hvadenten det er i telefonen eller ved at køre ud og lægge et brev i deres postkasse, siger vicedirektør Birgitte Drewes.

Ifølge hende er det normalt gode samarbejde mellem styrelsen og kommunerne fortsat under coronakrisen, ikke mindst ved større smitteudbrud. Kommunerne efterspørger sparring, og der er løbende

dialog om, hvordan en indsats tilrettelægges rigtigt.

De skal nemlig ikke behandles ens.

- Man må ikke tro, at "one size fits all". Vi ser på det konkrete udbrud og på, hvilke værktøjer der kan være relevante her. Skal man skaffe testenheder og få nogen til at ringe på dørene og sige, at nu er testbilen her? Eller er det en arbejdsplads, hvor vi skal bruge andre håndtag? Jeg vil ikke sige, at vi laver skræddersyede løsninger til hvert udbrud, men vi har forskellige versioner af stangtøj at vælge imellem, siger Birgitte Drewes.

Forsøg i fire kommuner

Samtidig afprøves nye ideer. Fx er et forsøg fra Ishøj-taskforcen nu også sat i gang i Helsingør og senest Høje-Taastrup og Fredensborg.

I stedet for kun at få data om dem, som styrelsen ikke har kunnet ringe op, kan kommunen kontakte alle smittede straks efter første opringning fra styrelsen. Dermed kan de hurtigt sikre

“Vi bliver hele tiden klogere på, hvordan vi kan bruge hinanden - kommunerne og os. Det handler om at spille hinanden gode.”

Birgitte Drewes, vicedirektør i Styrelsen for Patientsikkerhed

sig, om nogen har brug for hjælp til fx isolation, og data kan hjælpe med at se mønstre, så man sammen med styrelsen kan finde ud af, hvordan der bedst sættes ind ved lige dette smitteudbrud.

Forsøget skal senere evalueres for at finde ud af, om modellen bør udbredes til alle kommuner eller kun bruges i isolerede tilfælde.

- Vi øver os på at prøve ideer af, før vi beslutter, at de skal ophøjes til et koncept. Vi er også i dialog med andre kommuner om andre løsninger. Vi bliver hele tiden klogere på, hvordan vi kan bruge hinanden - kommunerne og os. Det handler om at spille hinanden gode, siger Birgitte Drewes.

Hun betragter det som en særlig udfordring med corona, at der er mange forskellige indsatser i gang samtidig.

- Normalt vil man sige, at man skal gøre én ting ad gangen og se, om den virker. Men tiden er ikke til at nøjes med et tiltag. Det er som "the swiss cheese model", som en forsker har udviklet: Når man kigger på en enkelt indsats, kan der måske nok være huller i osten, men hvis man lægger tilstrækkeligt mange skiver oven på hinanden, ender osten samlet set med at være tæt, siger hun.

Kolding:

Hastighed er afgørende, og ét greb er ikke nok

Alle gode kræfter blev inddraget, da B117 ramte Kolding i februar.

- Den store læring er, at du ikke kan nøjes med ét greb. Tag maks. fat i alt, hvad du har at gribe i.

Sådan sammenfatter kommunaldirektør Thomas Boe erfaringen fra den krisehåndtering, Kolding Kommune har været igennem den seneste måneds tid.

Op til vinterferien udbrød der smitte på to skoler, og da det viste sig at være den britiske variant B117, valgte kommunen at sende alle børn på de to skoler og otte daginstitutioner hjem straks og opfordre alle i byen til at lade sig teste. Kort efter blev alle skoler og dagtilbud i Kolding by lukket ned.

- Hastighed er altafgørende! Der var tale om skoler med elever fra blandede boligområder, og det er også her, vores modtagelasser holder til. Derfor gik vi hurtigt ind i de etniske miljøer og begyndte at kommunikere gennem bosnisk forening, somalisk forening, en bosnisk

radiostation, imamer osv., fortæller Thomas Boe.

SSP blev aktiveret, gademedarbejdere gik i dialog med ferierende børn og familier, der blev hurtigt skaffet ekstra testkapacitet, og der blev kommunikeret voldsomt om test, afstand, afspritning og muligheden for at få hjælp til isolation.

Kendte relationer

Et vigtigt greb blev at kontakte smitteramte familier gennem de relationer, man havde i forvejen, så det fx var lærere, der ringede hjem til elevers familier for at spørge, hvordan det gik, og om der var brug for støtte. Også ansatte på jobcentret deltog.

- På den måde var det ikke myndigheder, der ringede, men en relation, folk var trygge ved. Vi var også massivt til stede i pressen, vi sendte sms'er til borgerne om at lade sig teste, vi brugte infoskærme, og vi fik Business Kolding til at opfordre virksomheder til at lade deres

medarbejdere teste. Vi forsøgte at trække på alt, hvad vi havde. Vi knoklede derudad for at nå hurtigt ud, fortæller kommunaldirektøren.

“Vi forsøgte at trække på alt, hvad vi havde. Vi knoklede derudad for at nå hurtigt ud.”

Thomas Boe, kommunaldirektør i Kolding

Kommunen har indimellem ønsket sig, at den selv måtte lukke skoler forebyggende uden at skulle vente på en bekendtgørelse fra Styrelsen for Patientsikkerhed, som typisk først kom fredag før den mandag, nedlukningen gjaldt. Som reglerne er, må en kommune kun lukke efter en individuel vurdering af smitten på en skole.

Men bortset fra den detalje har Thomas Boe været godt tilfreds med samarbejdet med øvrige myndigheder. Også om smitteopsporing, hvor Kolding hurtigt indgik en aftale med styrelsen, og hvor de 30 medarbejdere, der frivillige meldte sig til opgaven, er lykkedes med at kontakte samtlige smittede, som styrelsen ikke kunne få fat på.

- Vi har fuld plade, og oplevelsen er, at folk er glade og tager vel imod, når vi ringer, siger han.

Det lykkedes at få udbruddet under kontrol, men Thomas Boe lægger ikke skjul på, at han gerne havde set smitteniveauet falde endnu mere.

- Vi er ikke dernede, hvor jeg gerne vil være. Men vi må erkende, at det er svært. Der er ikke noget quick fix, hvor man lige sprinter igennem og klarer et smitteudbrud på 14 dage. Det gør det heller ikke nemmere, når resten af samfundet snakker genåbning. Jeg stiller ikke spørgsmålstegn ved genåbningen, men jeg ved, at vi stadig har den engelske variant lige under overfladen, siger Thomas Boe.

Særlige indsatser

- Lige nu samarbejder Styrelsen for Patientsikkerhed med kommuner m.fl. om særlige indsatser her:
- ▶ Høje-Taastrup
 - ▶ Helsingør
 - ▶ Fredensborg
 - ▶ Vejle
 - ▶ Odense
 - ▶ Nyborg
 - ▶ København NV
 - ▶ Kolding
 - ▶ Ishøj
 - ▶ Task Force Hovedstaden.

Kilde: Styrelsen for Patientsikkerhed

Aarhus:

Vi holdt ualmindelig tæt kontakt til civilsamfundet

Det var afgørende, at somaliske foreninger tog medansvar for at bekæmpe udbruddet, da Aarhus sidste år blev ramt.

Tre ting var ifølge stadsdirektør Niels Højberg afgørende for at få styr på smitten, da et udbrud tilbage i august brød løs i Aarhus, især blandt byens somaliske mindretal: Mobile testenheder, massiv kommunikation og tæt kontakt til civilsamfundet, især de somaliske foreninger.

- Det er svært at sige, hvad der gjorde forskellen, for de tre ting spiller sammen. Civilsamfundet kan bedre arbejde, hvis der samtidig er god kommunikation og muligheder for at blive testet, siger han.

Kommunens kriseledelse besluttede hurtigt at ignorere debatten om, hvorvidt man risi-

kerede at stigmatisere borgere med somalisk baggrund, og at indgå i et tæt, forpligtende samarbejde med de somaliske foreninger og gøre dem til en del af løsningen på problemet.

Selv om de somaliske ledere var meget påvirkede af situationen og den offentlige debat, besluttede de hurtigt at give et utvetydigt tilsagn om at indgå i samarbejdet om at bremse smitten.

- Vi havde en ualmindelig tæt kontakt med civilsamfundet med daglig dialog med talsmændene for de somaliske foreninger. Vi trak også på andre med kontakt til lokalsamfundet

- bydelsmødre, børnehaver, boligsociale medarbejdere osv. Det er vigtigt at have en lokal klangbund, siger Niels Højberg.

Bedre kommunikation

Meget af myndighedernes kommunikation viste sig at være dårligt oversat eller svært forståeligt, og derfor brugte kommunen en del energi på at samarbejde med Sundhedsstyrelsen om at få lavet piktogrammer og mundtligt materiale, fx videoer, og med civilsamfundet om at få budskabet ud på nye måder.

Man brugte blandt andet lokale skoler og daginstitutioner, som i forvejen er i kontakt med hver tredje borger, som lokale samlingspunkter. Ledere fik mulighed for at lave særlige foranstaltninger lige præcis der, hvor smitten var, fx informationsboder og telte, og de indkaldte til aftenmøder, hvor alle med ansvar i lokalsamfundet arbejdede sammen om tiltag.

Kommunen har også uddannet 40 frivillige ambassadører, som er parate til at gå i dialog med deres lokalsamfund og hjælpe med spørgsmål om corona.

“Det er vigtigt at have en lokal klangbund.”

Niels Højberg, stadsdirektør i Aarhus

Da smitten også bredte sig blandt byens studerende, nedsatte kommunen en ungekriseledelse, hvor unge hjalp med at

få budskaberne om test og afstand ud.

- Vores største læring fra ungeledelsen var, hvordan vi skulle kommunikere, og hvad der ikke virker i forhold til unge. Der fik de virkelig lært os noget, siger Niels Højberg.

I dag - over et halvt år efter udbruddet i Aarhus - er flere ting forbedret på nationalt plan, blandt andet er der større mobil testkapacitet og bedre informationsmateriale, og kommunerne har fået en rolle i smitteopsporingen.

Men skulle Aarhus igen blive ramt af et større smitteudbrud, ville kommunens håndtering i store træk være den samme som sidst, siger stadsdirektøren. Og kriseledelsen mødes fortsat tre gange om ugen.

- Vi er hele tiden bange for, at vi bliver ramt af et nyt udbrud. Det er bare én familie, der skal tage forkerte beslutninger, så kan det gå galt igen, siger Niels Højberg.

Meget kan gå galt i et offentligt udbud. Men så er det heller ikke svære, pointerer partner i Bech-Bruun Anders Birkelund Nielsen i dette indlæg. Billedet er fra de første indledende øvelser til Femern Bælt tunnelen.

Foto: Mads Claus Rasmussen, Ritzau Scanpix

Alt for mange udbud annulleres

Lov og ret

Af Anders Birkelund Nielsen, Bestyrelsesmedlem i Dansk Forening for Udbudsret og partner i advokatpartnerskabet Bech-Bruun

Annullerede udbud koster hvert år det offentlige ufatteligt mange penge. Penge, som kunne være brugt på ydelser til borgerne i stedet for blive anvendt på administration og proces. Omkostningerne hos de private virksomheder, der deltager i udbud, øges tilsvarende.

Tårnhøje transaktionsomkostninger

Mig bekendt findes der ikke opgørelser, som tegner det fulde billede, men Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen opgjorde i 2019 de samlede gennemsnitlige transaktionsomkostninger hos den offentlige ordregiver og den vindende tilbudsgiver til 4,6 pct. af den udbudte kontrakts samlede værdi. De kom også frem til, at udbud med lave kontraktværdier har relativt større transaktionsomkostninger, og at kommunale ordregiveres udbud generelt er forbundet med de største transaktionsomkostninger for de vindende tilbudsgivere. En rapport udarbejdet af Center for forskning i offentligt-privat samspil i 2017 indikerer, at de samlede transaktionsomkostninger på tilbudsgiversiden er skræmmende høje, helt op til 45 pct. af kontraktværdien. Der er dog meget store branchebestemte variationer.

En undersøgelse foretaget af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen viser, at mere end ét ud af fem udbud ender med at blive annulleret. Da det offentlige Danmark hvert år køber ind for ca. 380 mia. kr., tyder meget således på, at transaktionsomkostningerne forbundet med annullerede udbud skal opgøres i milliarder. Dette uanset, at omkostningerne ved et genudbud ofte vil være lavere.

På denne baggrund synes det berettiget at stille nogle spørgsmål: Hvorfor annulleres så mange udbud? Og kan man gøre noget for at reducere antallet?

Ikke rocket science

Lad det være sagt med det samme: Gennemførelse af udbud kræver omtanke, og faldgruberne er mange. Men udbud er ikke rocket science.

Nogle indkøb er i sagens natur meget komplekse. Det gælder for eksempel, hvis det er usikkert, om markedet overhovedet kan levere en ønsket nyskabende ydelse inden for de af ordregiver opstillede rammer. Her vil der i sagens natur altid være risiko for, at udbuddet må afsluttes uden kontraktindgåelse.

Men langt de fleste indkøb er ikke så komplekse, at en annullation af udbuddet automatisk bør accepteres som et sandsynligt resultat og en uundgåelig risiko. Hvis ordregiver forbereder sig tilstrækkeligt, vælger den rigtige udbudsform og i øvrigt afsætter de rigtige ressourcer til selve udbudsprocessen, bør risikoen være lille.

Mere end ét ud af fem udbud ender med at blive annulleret.

Da det offentlige Danmark hvert år køber ind for ca. 380 milliarder kroner, tyder meget således på, at transaktionsomkostningerne forbundet med annullerede udbud skal opgøres i milliarder.

Ikke altid virksomhedernes skyld

Jamen skyldes mange annullerede udbud ikke, at ordregiver ikke modtager konditionsmæssige tilbud, eller at priserne i de konditionsmæssige tilbud er alt for høje? Er det i virkeligheden ikke virksomhedernes skyld?

Nogle gange, jo. Mange udbud annulleres, fordi der ikke modtages egnede tilbud. Og det skyldes i mange tilfælde manglende omtanke og kvalitetskontrol hos virksomhederne. Men ofte skyldes de ringe tilbud dårlige processuelle rammer i form af en utilstrækkelig forudgående markedsundersøgelse, uklare krav til ydelsen, upræcise krav til tilbuddet eller en for kort tilbudsfrist.

Før man skubber det primære ansvar over på virksomhederne, bør man også tage i betragtning, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens seneste undersøgelse indikerer, at de fleste annullationer skyldes, at ordregiver undervejs i udbudsprocessen indser, at der er behov for at foretage væsentlige ændringer i udbudsmaterialet.

Nu kunne man måske tro, at jeg taler for, at ordregivere generelt skal bruge mange flere ressourcer på udbud. Det er dog ikke tilfældet. Jeg ved godt, at der ikke gror et pengetræ bag rådhuset, og at der skal være en fornuftig balance mellem anvendte ressourcer og forventet afkast. Det skal ikke altid være perfekt. Nogle gange skal det det bare være "godt nok".

Jeg er imidlertid fortalende for, at de offentlige ordregiveres indkøbsressourcer anvendes så hensigtsmæssigt som muligt, og at man som ordregiver og indkøber bevidst træffer nogle proceduremæssige valg med henblik på at minimere risikoen for, at udbuddet må annulleres. Også for virksomhedernes skyld.

Omtanke betaler sig

Mange annullationer vil i mine øjne kunne undgås, hvis flere ordregivere forbereder sig bedre og tager en dialog med nogle af de potentielle leverandører, før det sidste punktum i udbudsmaterialet er sat. Det er lovligt, og så er man mere sikker på, at markedet kan imødekomme de opstillede krav til en rimelig pris. Man kan formentlig også undgå mange annullationer, hvis flere ordregivere gør det mere simpelt at afgive tilbud. For eksempel ved kun at efterspørge de oplysninger, som er helt nødvendige, og som reelt betyder noget for ordregiver. Gennemtænkte tilbudsskabeloner kan lette processen.

Men jeg tror, at det, der vil have den allerstørste effekt, er, hvis endnu flere ordregivere og indkøbere griber muligheden for "udbud med forhandling" på en hensigtsmæssig måde. Dialog om de opstillede krav og ønsker kan for alvor flytte noget, og man er heller ikke tvunget til at starte helt forfra, hvis en eller flere tilbudsgivere ikke rammer skiven i første forsøg. Med indførelsen af udbudsloven blev adgangen til at anvende denne procedureform lempet væsentligt. Populært sagt kan man nu forhandle, hvis det, man køber, ikke er en "hyldevare". Og hvis man ved, hvordan man skal gribe det an, så behøver et forhandlet udbud ikke at være komplekst eller særligt ressourcekrævende.

TRANSPORTABLES^{EUR} MED DETALJER FOR FEINSCHMECKERE.

EUROPALLEN HAR FÅET ET LØFT NU SOM ET INNOVATIVT LOUNGEMØBEL

**TRANSPORTABLES^{EUR} ER EN HYLDEST TIL
EUROPALLEN, DER BÆRER EN FORTÆLLING,
DE FÆRRESTE SKÆNKER EN TANKE.
FØR NU.**

Det er en ny serie transportable borde/bænke i en gammelkendt og nytænkt version i massivt egetræ fra bæredygtige skove. Håndlavet af dygtige danske møbelsnedkere.

TransporTables^{EUR} er til loungeområder og for feinschmeckere, der værdsætter storytelling og innovation.

80 x 120 cm massivt egetræ med industrihjul.

... med 12 mm diamantglas, polerede kanter.

... med specialdesignet læderhynde og diamantglas.

IDÉ OG DESIGN

Niels-Henrik Bruun Iversen har re-designet europallen med omtanke, og skrevet historien om den. Det er en hyldest til den gammelkendte europalle, der bærer en fortælling, som begynder i 1887 i Amerika. Læs historien og se hele kollektionen her:

WWW.TRANSPORTABLES.DK

TransporTables^{EUR}

Salg og showroom: CEBES Stephen Høj
Engdraget 20, 6800 Varde Tlf. 3140 4678
Showroom efter aftale. www.Transportables.dk

Ordførerne

Af Charlotte Broman Mølbæk, SF

Kommunalordførerne skriver på skift om aktuelle politiske mål, udfordringer og sager. I denne måned: Charlotte Broman Mølbæk.

HJÆLP KULTUREN HELT UD PÅ DEN ANDEN SIDE

Efter snart et år i et mere eller mindre nedlukket samfund begynder vi endelig at kunne se lyset for enden af tunnelen. Kulturlivet har været særdeles hårdt ramt, men nu, hvor vi nærmer os åbningen, er det vigtigt fortsat at holde hånden under og støtte kulturlivet, så vi får det helskindet igennem.

Vi savner fællesskabet

På ”den anden side” af corona tror jeg, at rigtig mange forestiller sig en hverdag med samspil, fodbold, museer, dans og koncerter. I mere eller mindre et år har der været lukket ned for kulturlivet, og det kan mærkes.

”I kulturen finder vi fællesskaber og bliver klogere på os selv og hinanden. Vi underholdes, vi udfordres og vi udfolder os. Følelsen af at være en del af noget større er den, vi alle savner i øjeblikket.”

Kunstnere og udøvere har selvfølgelig mærket konsekvensen af nedlukningen, og kultur- og idrætslivet har været stærkt afhængigt af hjælpepakker og kommunal støtte for at holde sig flydende. Men nedlukningen af kultur- og idrætslivet har også konsekvenser for os, der til hverdag deltager. Vi er blevet mindet om, hvorfor kultur er noget, vi kan og skal investere i.

I kulturen finder vi fællesskaber og bliver klogere på os selv og hinanden. Vi underholdes, vi udfordres, og vi udfolder os. Følelsen af at være en del af noget større er den, vi alle savner i øjeblikket. Vi har brug for disse fællesskaber nu mere end nogensinde og derfor er vi nødt til at handle. Heldigvis har mange kommuner støttet kultur og foreningslivet igennem nedlukningerne, men det er vigtigt, at vi fortsætter. Vi skal have alle med og sikre, at floorball såvel som formning og filmklubber kommer med ud på den anden side.

Altid værd at satse på

At bruge penge på kultur- og idrætsliv er en investering i sammenhængskraft. Det er kulturen, der gør os til noget særligt. Kulturen hjælper kommunen med at skabe en profil, en fælles forståelse, og et velfungerende kulturliv er et kæmpe aktiv for kommunen.

Men også hvis man bevæger sig ud fra rådhuset og ser det fra borgernes perspektiv, viser det sig, at kultur-, idræts- og foreningslivet er værd at bruge ressourcer på. Fællesskaber i kultur-, idræts- og foreningslivet har enorm betydning for rigtig mange mennesker rundt om i landet. Det er en kilde til livsglæde og et afbæk fra hverdagens aktivitet. Det gælder både for unge og gamle og er i sig selv et godt argument for at investere i kultur og idræt. Derudover spiller kultur og idræt også en kæmpe rolle for danskernes mentale og fysiske sundhed. De kulturelle aktiviteter får os til at bruge vores krop på andre måder, end vi er vant til. Man skal tænke, kigge, tælle, løbe og svinge på andre måder, end vi gør til daglig, og det skaber sundhed og trivsel.

Kulturlivet er alt det, vi savner under corona-nedlukningen. Alt det, vi glæder os til at få tilbage. Derudover og derfor er det en rigtig god investering.

Vi skal huske kulturen i genåbningen, så vi får kulturen helskindet med ud på den anden side!

Charlotte Broman Mølbæk, SF er kommunalordfører

Mads Claus Rasmussen, Ritzau Scanpix

Meget nemt at mistænke

Indledningsvis repeterer vi lige vilkårene for folketingsmedlemmer, når de holder op med at være det: op til to års eftervederlag og oveni betalt efteruddannelse efter regning op til et beløb svarende til ca. 20 pct. af en årsløn. Meningen med det er, at ophørte politikere skal have tid til at omstille sig, og meningen med at nævne det her er ikke at bashe politikervilkår i almindelighed. Men at opridse, hvad det koster at have folk gående to år uden ny indtægt.

Når det skal nævnes, er det fordi Lægemiddelstyrelsens nu forhenværende direktør Thomas Senderovitz har fået job hos Novo og derfor naturligt har bragt nyt liv i den evigt tilbagevendende diskussion, om det nu går an, at politikere/ministre/offentlige topchefer uden videre skifter til det private eller til lobbyorganisationer. Karensperioder nævnes lejlighedsvis som en mulighed, men der gås som regel let hen over konsekvensen, nemlig at så skal man i den periode give dem nogle andre penge, hvis de ikke må tjene en løn selv.

Her plejer diskussionen at stoppe, for jævnfør de nævnte politikervilkår ved alle ganske udmærket, at der ikke er mange point i at foreslå lignende guldrandede ordninger udbredt til endnu flere. Denne gang tog diskussionen desuden hurtigt en uvant drejning, idet folketingsmedlem Rosa Lund fra Enhedslisten uden blusel erklærede, at “det er meget nemt at mistænke Senderovitz for at være blevet belønnet for ikke at presse på for en offentlig vaccineproduktion”.

En ret skrap uhæderlighedsbeskyldning, hvad enten den nu skal rubriceres under bestikkelse, nepotisme eller blandet korruption. Men i hvert fald både ærekrænkende og fuldstændig udokumenteret.

Man forstår på det hele, at Rosa Lund i det hele taget har nemt til mistanke, for dagen forinden var det den bebudede diplomatiske post til Kristian Jensen, der fik hende til på tv at sige, at “det er nemt at mistænke regeringen for, at det her skal bruges til at gøre nogen en vennetjeneste”. To ensartede mistanker i løbet af to dage

peger på et tilbagevendende mønster, og for at blive i jargonen må det derfor være passende at konkludere, at det også er meget nemt at mistænke Rosa Lund for noget.

Nemlig at det, hun mistænker alle andre for, er præcis, hvad hun selv ville finde naturligt at gøre. Her behøver man ikke lede længe og heller ikke uden for hendes eget parti for at finde eksempler, der kan illustrere, hvad det er, der måske nærer Rosa Lunds mistanker.

Tilbage i 2018 skiftede det daværende folketingsmedlem Maria Reumert Gjerding fra miljøordfører for Enhedslisten til præsident for Danmarks Naturfredningsforening. Uden karensperiode. Efter mindre end en måned nyoprettede hun en stilling som pressechef for naturfredningsforeningen og anbragte Enhedslistens daværende pressechef Emil Nielsen i den. Også uden karensperiode.

Kunne det være et eksempel på, hvad der har fået Rosa Lund til at finde det “nemt at mistænke” nogen for “at gøre nogen en vennetjeneste”? Måske. Eller “meget nemt at mistænke” nogen for “at være blevet belønnet”? Tja. Hvis man er mistænksomt anlagt, og det er Rosa Lund jo tydeligvis.

Dog kun vedrørende andre end hendes egne. Der blev ikke luftet mistanker mod partifællerne dengang, men med en mand, der skifter fra det offentlige til det private, er sagen en anden, og ikke kun for Rosa Lund. Pernille Skipper gav partifællen opbakning med en bemærkning om, at “uafhængigheden skal ikke bare være der. Den skal også se ud til at være der”.

Hvis ikke det er andet, så er det i hvert fald en konsekvensmæssig påmindelse om, at uafhængigheden netop ikke “så ud til at være der”, dengang det var jobskiftene til Danmarks Naturfredningsforening, det handlede om. Den påmindelse var næppe bevidst, og det ligner, at de ikke har tænkt hverken beskyldning eller opbakning ordentligt igennem.

Det er det i hvert fald meget nemt at mistænke dem for.

Man behøver ikke lede længe, og heller ikke uden for hendes eget parti, for at finde eksempler, der kan illustrere hvad det er, der måske nærer Rosa Lunds mistanker.

Vilkårene for gravide og fødende er gennem mange år forringet, hvilket har resulteret i geografisk ulighed og svingende kvalitet, skriver Mie Ryborg-Larsen.

Foto: Christian Lindgren, Ritzau Scanpix

Familier får en traumatisk start

Alt for mange danske fødende beretter om at blive sendt hjem fra fødegangen, før de føler sig klar. De, der allernådigst har fået en plads, fortæller om ophold på barselsafsnit, hvor de venter timevis på at blive tilset af personalet, og om adskillelse af mor og barn, som sker alene af organisatoriske hensyn. De fortæller om kummerlige forhold på neonatalafdelinger og om efterfødselsforløb præget af manglende støtte og vejledning i forhold til amning, pleje af brystninger og kejsersnitsår samt manglende opsamling på fødselsoplevelsen.

Vilkårene for gravide og fødende er gennem mange år forringet, hvilket har resulteret i geografisk ulighed og svingende kvalitet. Hård kritik fra familier og organisationer viser, at der er akut behov for handling.

Vidnesbyrd fra invalideret mor

Indenfor de seneste måneder har medierne bragt adskillige vidnesbyrd fra fødende, der kan berette om traumatiske fødselsforløb. Men det er ikke kun forholdene ved selve fødslen, der er mangelfulde. Foreningen Forældre og Fødsel har også modtaget henvendelser om graviditets- og efterfødselsforløb med fysiske såvel som psykiske efterspil og heraf følgende privat- og samfundsøkonomiske konsekvenser.

En kvinde fortæller i sit vidnesbyrd om følgerne efter to graviditeter præget af bækkensmerter og et uopdaget brækket haleben:

"Sammenlagt har jeg siden 2009 brugt langt over 300.000 kr. på genoptræning og fysioterapi m.m. for blot at have et nogenlunde liv."

"I dag, 11 år efter fødsel nummer ét, summer, murrer og sover mine ben fortsat ved almindeligt hverdagsliv på skånejob to gange to timer ugentligt. Mit haleben og korsben gør ondt på smerteskala 7/10 dagligt, jeg har dårlig nattesøvn, og blot jeg sidder på en almindelig stol, kan jeg intet den følgende dag."

Systemet melder pas

Mange af de lidelser, fødende kæmper med i årevis, kunne være undgået og forebygget med bedre støtte, træning, information, aflastning og tilstrækkelige ressourcer.

En uddannet jordemoder fortæller fra sit eget fødselsforløb om at blive hånet, negligeret og sendt forkert i systemet. Allerede under graviditeten blev hun ramt af en depression, som ikke blev opdaget:

"Jeg fik en voldsom efterfødselsreaktion/depression med PTSD-lignende symptomer. Min sundhedsplejerske var en stor følelsesmæssig støtte, men hendes vejledning var faktisk forkert. Tilbuddene gennem sundhedsplejen var kun tilgængelige de første få måneder, efter man havde født, så da jeg endelig opdagede, at den var helt galt fat med mig, kunne jeg ikke få hjælp fra sundhedsplejen..."

Dårlige fødselsoplevelser går ud over tilknytningen mellem mor og barn. De går ud over parforholdet, andre nære relationer og økonomi. Også samfundets økonomi. Eller som førnævnte jordemoder videre skriver:

"Det har med garanti kostet samfundet langt mere, end hvis jeg havde fået rettidig omsorg første gang. Og den eneste grund til, at det gik "så godt", var, at jeg kendte systemet indefra og havde kontakter samt en ok økonomi, der gjorde det muligt at købe psykologhjælp."

En sårbar livsovergang

Graviditet og fødsel er ikke en sygdom. Men der er behov for anerkendelse af, at det for nogle medfører midlertidige eller varige funktionsnedsættelser fysisk som psykisk. Fødende bør have ret til samme ydelser og behandling som andre patienter og borgere med nedsat funktionsevne. Sundhedsfremmende forebyggende indsatser såsom grundig fødselsforberedelse, træning ved fysioterapeut, varmtvandstræning, gruppeforløb og samarbejde mellem fødested og sundhedspleje var i en ikke så fjern fortid del af det almindelige tilbud til gravide og fødende.

Sørg for, at gravide og fødende informeres om de muligheder, der givetvis allerede eksisterer i systemet, men som af uvisse årsager ikke er synlige for dem, som har behovet.

Man er i en tilstand af kaos, lykke, smerte og glæde, når man lige har født. Selvom langt de fleste fødende er såkaldt "ressourcestærke", står de alle midt i en sårbar livsovergang, hvor overskuddet til selv at opsøge den rette hjælp og behandling kan forekomme uoverskuelig. ●

De offentlige opgaver

bliver stadigt større og mere komplekse at løse. Samtidig bliver presset på velfærden og behovet for effektivisering på tværs af den offentlige sektor næppe mindre.

Kommunen.dk inviterer en række forskere, eksperter og praktikere til at levere deres bud på, hvordan vi kan finde nye veje til varig velfærd.

NYE VEJE

FAKTABOKS

Mie Ryborg-Larsen fra Roskilde er mor til to, uddannet socialrådgiver og sammen med foreningen Forældre og Fødsel står hun bag et borgerforslag om at indføre basale rettigheder for fødende:

1. Ret til fødsels- og forældreforberedende undervisning, som Sundhedsstyrelsen anbefaler
2. Ret til kontinuerlig jordemoderstøtte under graviditeten, fødslen og tiden efter fødslen.
3. Ret til frit valg mellem fødsel hjemme, på fødeklinik eller på hospital.
4. Ret til at overnatte på fødested eller få opfølgende hjemmebesøg.
5. Ret til individuel hjælp med amning.
6. Ret til koordineret støtte og behandling ved komplicerede forløb.

Læs hele forslaget på www.borgerforslag.dk/se-og-stoet-forslag/?id=FT-06850

Mie Ryborg-Larsen

Socialrådgiver og mor til to fra hhv. 2016 og 2020

Denne klumme sætter fokus på de gode velfærdsteknologiske historier, giver læseren et tiltrængt forspring og trækker de gode eksempler og ideer frem i lyset.

Velfærdsteknologi møder virkeligheden

Anders Lyck Fogh-Schultz

Chefkonsulent i Danish.Care Branchen for hjælpemidler og velfærdsteknologi. Og netværksleder i CareNet.

alfs@danish.care

Lille sensor giver større motivation

Danske forskere og fagfolk har udviklet en bærbar måler, der gør det muligt for fysioterapeuten at måle individuel genoptræning på flere parametre.

I 2020 lancerede CareTech Challenge et nyt iværksætter- og innovationsprogram, der har til formål at sikre, at Danmarks mest loven- de iværksættere inden for pleje- og sundhedsteknologi kommer hurtigere på markedet.

17 startup-virksomheder fra hele Norden deltog i første runde, og vinderen blev den danske virksomhed Moti, der er grundlagt af et tværfagligt team fra Aalborg Universitet bestående af ingeniører, forskere og medicinske fagfolk med ekspertviden inden for muskuloskeletal undersøgelse og vurdering.

Synlige resultater

Moti er med andre ord en ægte velfærdsteknologisk vidensspinout, der er etableret primært af to kvindelige iværksættere, Halldóra Auður Jónsdóttir og Marie Cathrine Soele Madsen, med en målsætning om at tilbyde sundhedspersonale inden for fysioterapi en ny digital teknologi, der kan måle objektive data om patienters fremskridt, så patienten og personale motiveres til handling i form af bedre genoptræning. Genoptræning og motivation hænger uløseligt sammen, når fx borgere med erhvervet hjerneskade står over for en rehabiliteringsperiode og har brug for tilskyndelse til at sikre bevægelighed og fornyet funktionsevne, fx i hals, skulder, hofte, knæ, håndled eller ankel.

Fremskridt kan måles

Tidligere har fysioterapeuter og andre sundhedsprofessionelle skullet aflæse data om leds bevægelig-

hed og bevægelseskvaliteten ud fra eget syn og fortolkning ved hjælp af et analogt *goniometer*. Moti's digitale måleinstrument bygger videre på grundideen med goniometeret, men kan desuden måle og sammenligne data samt gøre data kvantificerbar, så led-

dets bevægelighed (ROM - Range of Motion) visualiseres. Dette gør, at fysioterapeuten effektivt og sikkert kan give nøjagtig og objektiv vejledning til den enkelte patient om dens fremskridt og fysiske for-

måen. Kort og godt indeholder Moti's løsning en rem, en æske med klistermærker og en sensorbaseret måleenhed. Ved hjælp af enten remmen eller engangsklistermærket monteres enheden direkte på det led, der ønskes at måle på. Resultater visualiseres på forskellige devices via en app eller webklient i real time og kan tilgås efterfølgende i journalen direkte i clouden.

Kommercielt potentiale

Det, der driver løsningen fremad, og som vil være med til at sikre dens implementering i både kommunale og private rehabiliteringstilbud, er dens bidrag til den digitale transformation, som vi ser inden for hjælpemidler og velfærdsteknologi netop nu. Med afsæt i

digitalisering af arbejdsgange og metoder fanges, behandles og afleveres sundhedsdata på helt nye måder.

Den digitale transformation muliggør kort og godt, at vi ved at videreudvikle og gentænke alt fra teknologier, produkter og services kan forbedre vores fælles sundhedsløsninger - og derved fremtidssikre hverdagen for borgere og patienter.

Resultater visualiseres på forskellige devices via en app eller webklient i real time og kan tilgås efterfølgende i journalen direkte i Clouden.

» www.dknyt.dk/dkjob

Sundhedschef, Solrød Kommune

Kan du fortsætte og udvikle de mange gode resultater på sundheds- og frivillighedsområdet i Solrød Kommune i et stærkt samarbejde med både borgere, medarbejdere og resten af organisationen? Så er det måske dig, der skal være vores nye visionære sundhedschef og stå i spidsen for Sundhed og Frivillighed.

Ansøgningsfrist 5. april 2021

Personalechef, Silkeborg Kommune

Vil du være vores nye Personalechef og medlem af kommunens koncernledelse i et af Danmarks mest attraktive områder?

Ansøgningsfrist 24. marts 2021

Direktør for Job og Økonomi, Favrskov Kommune

- Du er analytisk stærk og har stor indsigt i kommunal økonomi
- Du tager aktivt del i styringen og udviklingen af arbejdsmarkedsområdet
- Du bidrager til en øget digitalisering i hele den kommunale organisation
- Du er resultatorienteret og har en positiv tilgang til opgaver og udfordringer
- Du er en holdspiller med stor interesse for den samlede kommunale opgaveløsning.

Ansøgningsfrist 26. marts 2021

Voksenchef, Kolding Kommune

Kolding Kommune søger en områdechef til strategisk ledelse af det specialiserede socialområde for voksne med handicap, psykiatri, misbrug og socialt udsatte.

Ansøgningsfrist 21. marts 2021

Kommuner

Byråd:

ALBERTSLUND: Enhedslisten skifter ud i Albertslund

Lene Rygaard Jessen er det ene af Enhedslistens to kommunalbestyrelsesmedlemmer i Albertslund, men kun måneden ud. Hun flytter nemlig fra kommunen, og derfor godkendte kommunalbestyrelsen forleden, at hun udtræder pr. 31. marts. Som stedfortræder overtager lærer Fedai Celim pladsen.

BRØNDBY: Dansk Folkeparti skifter ud

Byrådsmedlem Allan Runager (DF) flytter fra Brøndby Kommune og ophører derfor med at være byrådsmedlem fra 16. april. Han erstattes af førstesuppleanten Ole Valsgaard Hansen, der missede genvalg ved KV17. Foruden pladsen i byrådet efterlader Allan Runager sig også posten som 2. viceborgmester og en plads i økonomiudvalget. Dem overtager byrådsmedlem Tom Bech Fredriksen, som til gengæld afgiver en plads i teknik- og miljøudvalget til Ole Valsgaard Hansen.

VORDINGBORG: Byrådsmedlem forlader S efter møllestrid

Jesper Berring-Poulsen har dels frasagt sig sin post i bestyrelsen for Vordingborg Havn, dels meldt sig ud af S, begge dele som udløber af en debat om kæmpevindmøller på erhvervshavnen på Masnedø. Jesper Berring-Poulsen kom i byrådet ved KV17 og er formand for social- og psykiatriudvalget, en post han beholder, fordi han forbliver i konstitueringens flertalsgruppe. Han fortsætter som løsgænger og er indtil videre uafklaret om både eventuel indmeldelse i et andet parti og genopstilling ved KV21.

KALUNDBORG: Eks-borgmester stopper efter 34 år som folkevalgt

De Radikales byrådsmedlem og tidligere borgmester Ole Glahn stopper i byrådspolitik med udgangen af marts. Det har han meddelt De Radikale i Kalundborg. Han var borgmester i daværende Bjergsted Kommune i otte år fra 1986-1994 og siden kulturudvalgsformand til 2005, hvorefter han blev ældre- og sundhedsudvalgsformand i Kalundborg. Han fylder 74 år senere på måneden og stopper på grund af alder, oplyser han i en pressemeldelse. Andensuppleant Hans Munk overtager pladsen fra 1. april, da førstesuppleanten, Jesper H. Sørensen, har brug for tid til familien den kommende tid.

AARHUS: Jette Skive stopper i byrådspolitik

Rådmand for Sundhed og Omsorg i Aarhus Jette Skive (DF) stopper i byrådspolitik efter denne periode, oplyser partiets lokalafdeling. Hun kom i byrådet ved KV09 og har haft rådmandsposten siden KV13. 69-årige Jette Skive har været kommunal spids ved de to seneste valg og har været igennem en voldsom sag om svigt i ældreplejen. Hun vil nu stille op til det midtjyske regionsråd.

DRAGØR: Dragør-borgmester stopper

Efter at have været borgmester i Dragør siden KV13 vil Eik Bidstrup (V) nu være formand for den kristelige fagorganisation Krifa. Han er eneste kandidat til formandsposten og forventer derfor at forlade både borgmesterposten og Venstre for at blive "partiafhængig formand for Krifa på fuld tid" fra 1. juni. Valget til formandsposten i Krifa finder sted på organisationens repræsentantskabsmøde 28. maj 2021. Eik Bidstrup afløser Søren Fibiger, der har været formand i 20 år. Eik Bidstrup blev valgt til Dragør Byråd ved KV13 og blev straks borgmester. Foruden borgmesterposten efterlader han pladsen som Venstres spidskandidat til KV21. Det er endnu uvist, hvem der tager over.

SVENDBORG: DF'er rykker til De Konservative

Efter en god måned som løsgænger efter sit farvel til Dansk Folkeparti er byrådsmedlem i Svendborg Johan Emil Rasmussen nu medlem af De Konservative, hvis byrådsgruppe dermed vokser fra to til tre. Sammen med det nye gruppemedlem kommer også et par uenigheder om konkrete lokale sager, som parterne imidlertid erklærer sig overbeviste om, at de kan håndtere.

GLOSTRUP: Eks-V løsgænger skifter til LA

Efter en kort periode som løsgænger efter sit exit fra Venstre har byrådsmedlem Marlene Frandsen meldt sig ind i Liberal Alliance, som dermed for første gang er repræsenteret i Glostrup Byråd. Hun brød med sit gamle parti i utilfredshed med dets

lokale ledelse, og efter at hun tidligere var blevet vraget som spidskandidat. Hun har valgt LA, fordi man der kan "være mere klar liberal i sin politik, end det har været muligt for mig i Venstre", siger hun. Marlene Frandsen blev valgt til byrådet ved KV17.

ODSHERRED: To Venstre-medlemmer bliver løsgængere

Venstre i Odsherred har mistet to af sine syv byrådsmedlemmer, der nu i stedet bliver løsgængere. De to er Erik Winther og Helge Fredslund, som begge begrundet deres farvel med den lokale partibestyrelses anbefaling af byrådsmedlem Hanne Pigonska som spidskandidat til KV21. Erik Winther har været byrådsmedlem siden KV13, mens både Helge Fredslund og Hanne Pigonska har været med siden kommunens dannelse ved KV05.

REBILD: DF'er trodser partihop-stop og skifter til NB

Nye Borgerlige har fået sit sjette byrådsmedlem, det første, siden partiet sidste sommer slog bremsen i for flere partihoppere på valgte poster. Princippet er ikke ændret, for partiskiftet skete inden det nye byrådsmedlems første byrådsmøde. Rebild-byrådsmedlemmet Kim Edberg Andersen ville skifte fra Dansk Folkeparti til Nye Borgerlige, og han ønskede derfor på grund af NB's antipartihop-regel at udtræde af byrådet. Det blev på byrådsmøde 27. januar bevilget med denne ordlyd: "Kim Edberg Andersen udtræder af byrådet ved dette byrådsmødes afslutning. Stedfortræder Gitte Bundgaard indtræder i byrådet." Formuleringen er afgørende, for den betød, at det nye byrådsmedlem Gitte Bundgaard først deltog i sit første byrådsmøde efterfølgende, og inden da var hun skiftet fra Dansk Folkeparti til Nye Borgerlige.

HØRSHOLM: Løsgænger melder sig hos K

Halvandet år som løsgænger i Hørsholm Byråd blev det til for Annette Wiencken, siden hun meldte sig ud af Venstre i 2019. Nu har hun sat sin underskrift for De Konservative. Dermed tilslutter hun sig borgmesterpartiets i forvejen syv medlemmer. Hun blev valgt ind ved KV09 og er blandt andet medlem af øko-

nomiudvalget og næstformand i børne- og skoleudvalget.

ROSKILDE: EL-veteran i Roskilde stempler ud før tid

Byrådsmedlem Henrik Stougaards (EL) beslutning om ikke at genopstille ved KV21 er transformeret til en beslutning om at stoppe her og nu. Det formelle blev besluttet i byrådet sidste måned, og nu er Anna Bondo Nielsen byrådsmedlem året ud i resten af valgperioden. Dermed blev det til 35 år som byrådsmedlem for Henrik Stougaard, der fik debut ved KV85, dengang for SF.

FURESØ: Dødsfald: Tidligere Værløse-borgmester Erik Eefsen

Tidligere borgmester i daværende Værløse Kommune, Erik Eefsen (K), er død, 81 år. Erik Eefsen blev valgt til Værløse Byråd ved KV85 og blev borgmester efter KV97. Her afløste han partifællen Ernst Ellgaard, der ligeledes døde for nylig. Han besad kun posten en enkelt valgperiode, indtil Venstre overtog den. Erik Eefsen forblev i byrådspolitik frem til Værløses sammenlægning med Farum, men stillede ikke op ved byrådsvalget til den nye Furesø Kommune.

Forvaltning:

STEVNS: Ny kommunaldirektør hentet i Sorø

Efter at Per Røner i december meddelte, at han ville gå pension, er der nu blevet ansat en ny kommunaldirektør. Henrik Nielsen tiltræder 1. april og kommer fra jobbet som vicekommunaldirektør i Sorø Kommune. Henrik Nielsen er 44 år og har en uddannelse inden for offentlig administration og ledelse. Han har flere års direktørerfaring på det kommunale område.

FANØ/ESBJERG: Chef tilbage til Esbjerg efter et år på Fanø

Fanø Kommunes chef for erhvervs- og teknikområdet, Lars Bach, har fået nyt job og forlader stillingen som forvaltningschef den 1. april efter godt et år. 57-årige Lars Bach skal være chef for Vej & Park ved Esbjerg Kommune, efter at han har stået i spidsen for den tekni-

ske forvaltning, Plan og Byg, på Fanø siden 1. januar 2020.

I 2001-2008 var han også afdelingschef i Esbjerg for en dengang noget større Vej & Park-afdeling. Han har også haft eget firma, Bachlandskab, og været planchef i Billund Kommune.

REBILD: Rebild skal have ny kommunaldirektør

Efter otte år som kommunaldirektør stopper Jes Lunde, når hans kontrakt udløber 1. juli. Kommunen er sammen med rekrutteringsfirmaet Genitor i gang med at finde en ny til posten. Jes Lunde kom fra stillingen som direktør for Social, Sundhed og Velfærdsteknologi i Frederikshavn Kommune, da han i 2013 startede i Rebild. Han har siden 2001 haft forskellige direktørstillinger inden for det offentlige.

AALBORG: Stadsingeniør i Aalborg fratræder

Med virkning fra 10. marts er Svend Erik Pedersen fratrådt stillingen som stadsingeniør, oplyser Aalborg Kommune. Svend Erik Pedersen tiltrådte 1. oktober 2016 som stadsingeniør, men overgik i starten af 2020 til jobbet som projektchef på Plus-Bus projektet, der i disse år medfører væsentlige forandringer i stor-Aalborgs bybillede. Processen med at beskrive den nye profil for en kommende stadsingeniør går i gang snarest. Frem mod rekrutteringen er Mette Skamris Holm konstitueret i stillingen, mens Niels Bresemann Jensen indtræder i rollen som projektchef for Plus-Bus-projektet.

SKANDERBORG: Favrskov-direktør rykker til Skanderborg

Asbjørn Friis Jensen tiltræder som direktør for økonomi, digitalisering og ejendomme i Skanderborg Kommune 1. april. Centraladministrationen i Skanderborg justeres, så kommunen er

Egon Fræhr fylder 70 den 29. marts, og når han stopper som borgmester i november, kan han se tilbage på 19 år som borgmester i først daværende Brørup og siden sammenlægningen Vejen Kommune.

Foto: Søren Gylling, Jysk Fynske Medier/Ritzau Scanpix

VEJENS

Afgående borgmester-nestor bliver 70

Egon Fræhr fylder rundt i sin sidste periode som Vejens politiske førstemand - en rolle han har udfyldt siden sammenlægningen i 2007.

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

Når Egon Fræhr (V) i slutningen af måneden fejrer sin 70 års-fødselsdag, kan han se tilbage på et politisk karriere-resumé, som i længde kan slå de flestes. Han har beklædt borgmesterposten i Vejen siden sammenlægningen i 2007, og forinden nåede han fem år som borgmester i den daværende Brørup Kommune, hvor han blev valgt ind i byrådet første gang i 1998.

Sidste år besluttede Egon Fræhr sig for at stoppe i kommunalpolitik til valget i november - som en af landets syv længst siddende borgmestre.

- Jeg har været glad for at varetage opgaven som borgmester, men jeg har besluttet efter 20 år ikke at genopstille og i stedet bruge min energi på noget andet. Så når denne periode udløber om knap halvandet år, må nye og yngre kræfter påtage sig opgaven og ansvaret, sagde han i august.

I november blev viceborgmester Morten Thorø valgt som Egon Fræhrs afløser som spidskandidat for Venstre i kommunen.

Egon Fræhr er født i Tønder og opvokset i Varde. Han er uddannet agronom, og før han gik ind i politik, arbejdede han i 25 år som chefkonsulent ved Landbrugets Rådgivningscenter.

I sin borgmestertid var han i en årrække formand for Kommunernes Kontaktråd, KKR, i Region Syddanmark.

I sin sidste borgmesterperiode har Egon Fræhr måttet håndtere en kompliceret vejsag om ekspropriering af en landmands jord i Askov, og det førte i begyndelsen af 2019 til, at borgmesteren fik politibeskyttelse oven på anonyme trusler.

Egon Fræhr fylder 70 år 29. marts.

klar til bl.a. stor tilflytning og mange nyanlæg. Det har betydet oprettelse af den nye direktørstilling. 57-årige Asbjørn Friis Jensen kommer fra en stilling i Favrskov Kommune, hvor han siden kommunesammenlægningen har været direktør, fra 2010 for job og økonomi, og inden da i daværende Hadsten Kommune. Asbjørn Friis Jensen er uddannet cand.oecon. og bor i Skæring nord for Aarhus med sin familie. Han bliver fjerde medlem af kommunens øverste administrative ledelse.

HJØRRING:

Eks-topchef helt ud, ny konstitueret i Hirtshals

Føljetonen om udskiftning af ledelsen på Hirtshals Havn fortsætter - den opsagte nu tidligere adm. direktør Jens Kirketerp Jensen skal alligevel ikke arbejde sin opsigelsesperiode ud og heller ikke fortsætte i en ny job-funktion. Samtidig har havnens bestyrelse konstitueret tidligere teknisk direktør ved Hjørring Kommune Andreas Duus som adm. direktør under den

fortsatte proces med at finde en ny varig ledelse af havnen. Den adm. direktør og vicedirektør blev begge var opsagt allerede før jul. En ny ledelse ventes at være på plads senest inden udgangen af juni, oplyser den kommunale selvstyrehavns bestyrelsesformand Anker Laden-Andersen.

GLADSAXE:

Kommunaldirektør fundet i egne rækker

Fra 1. april hedder kommunaldirektøren i Gladsaxe Ulrich Schmidt-Hansen. Han er hentet i egne rækker og kommer fra stillingen som social- og sundhedsdirektør. Tidligere

har han også været direktør i Holbæk og Herlev kommuner samt været ansat i flere ministerier. Han tiltræder stillingen som kommunaldirektør 1. april efter Bo Rasmussen, som har valgt at gå på pension efter ni år på posten.

GLADSAXE:

Gladsaxe konstituerer chef på direktørpost

Gladsaxe Kommune konstituerer sin beskæftigelses- og socialchef, Katrine Birk, som social- og sundhedsdirektør indtil 1. august. Det fremgår af sundheds- og rehabiliteringsudvalgets referat fra denne uges møde. Stillingen er ledig, fordi kommunen i februar ansatte den hidtidige social- og sundhedsdirektør Ulrich Schmidt-Hansen en tand længere oppe - på kommunaldirektørposten.

RINGKØBING-SKJERN:

Finder fagchef på Fyn

Ringkøbing-Skjern Kommune har ansat Henrik Juul Kjær som

fagchef for Handicap og Psykiatri, oplyser kommunen. Den 49-årige Henrik Juul Kjær kommer fra en stilling som direktør for velfærd i Assens Kommune, hvor han lod sin åremålsansættelse løbe ud i foråret 2020 uden at forlænge den. Han har arbejdet som sekretariatschef, afdelingschef, myndighedschef og til sidst velfærdsdirektør. Sidst nævnte i Assens, hvor han havde ansvar for børne- og ungeområdet og social- og sundhedsområdet og indtil september 2018 også beskæftigelsesområdet.

FAXE:

Tidligere pædagog bliver social- og familiechef

53-årige Søren Ethelberg bliver ny centerchef med ansvar for social- og familieområdet i Faxe. Han kommer fra en stilling som familie- og rådgivningschef i Frederikssund. Søren Ethelberg er uddannet pædagog, og fra 2005 tog den ledelsesmæssige del af karrieren fart både uddannelses- og jobmæssigt. Han bor i København med sin familie.

RANDERS:

Tidligere Aalborg-rådmand bliver direktør

Siden Erik Mouritsen i september valgte at gå på pension, har Randers Kommune søgt efter en ny direktør for sundheds-, fritids- og omsorgsområdet. Thomas Krarup er nu blevet ansat i stillingen, når Erik Mouritsen holder ved udgangen af marts. Thomas Krarup er hentet i Jammerbugt Kommune, hvor han siden 2018 har været direktør for Vækst- og Udviklingsforvaltningen. Thomas Krarup har før sin direktørstilling i Jammerbugt siddet i byrådet for De Konservative i Aalborg og var fra 2014 til 2017 råd-

mand for Ældre og Handicap. Han er 45 år og uddannet cand. scient.pol. fra Aarhus Universitet.

ASSENS:
Ny direktør for uddannelse, børn og familie

53-årige Jan Præstholm er ansat som ny direktør for Uddannelse, Børn og Familie i Assens Kommune pr. 1. april. Han kommer fra en stilling som direktør for Børn og Skole, Pleje og Omsorg i Tønder Kommune, hvor han har været bare halvandet år. Han har tidligere været direktør for Børn og Ungeområdet i Svendborg og Aarhus Kommune. Oprindeligt er han uddannet lærer og har en master i offentlig ledelse. I Assens byder titlen blandt andet på at sikre samspillet mellem Ungeenheden og beskæftigelsesområdet, så visionsmålet om, at ”alle unge skal være i uddannelse eller i job” i 2030, nås.

VORDINGBORG:
Ny stabschef samler afdelinger

Brian Johansen kommer til at stå i spidsen for en ny afdeling, som samler funktionerne økonomi, HR, personale, digitalisering og it i Vordingborg Kommune. Han starter 1. april og kommer fra en stilling som økonomichef i Lolland Kommune. Brian Johansen er uddannet cand. polit. fra Københavns Universitet og har også års erfaring fra chefstillinger i Maribo, Vallensbæk og Hillerød Kommuner bag sig.

FAVRSKOV:
Ny direktør for Teknik og Miljø på plads

Sidsel Homann er ny teknik- og miljødirektør i Favrskov fra 1. april. Hun er uddannet cand. scient. pol. og kommer fra en stilling som chef for Stab og Bæredygtighed i forvaltningen Udvikling, Miljø og Teknik i Randers Kommune, og tidligere har hun bl.a. været Sekretariatschef i Center for Byudvikling og Mobilitet i Aarhus Kommune. Hidtidig direktør på området Hans Minor Vedel har skiftet forvaltning og blev ny direktør for Børn og Kultur ved årsskiftet. Chefen for Trafik og Ejendomme, Claus Vind Andersen, har været konstitueret som direktør for Teknik og Miljø siden.

ODENSE:
Kommunikationschef hentet fra Vollsmose

Efter i mange år at have haft Vollsmoses udvikling som hjer-tebarn tiltræder Nanna Muusmann fra 1. april som ny kommunikationschef for børn- og ungeforvaltningen i Odense. Hun kommer fra en stilling som chef for kommunikation og boligstrategi hos Civica - Bolig med fremtid. Før det var hun sekretariatschef for Vollsmose Sekretariatet, og hun har også tidligere været ansat i kommu-

nen som projektleder for byudvikling i Vollsmose i Bystrategisk Stab.

JAMMERBUGT:
Ny sundhedschef på plads

Anette Bilde Thoft er blevet ansat som ny chef for sundhed og handicap i Jammerbugt pr. 1. april. Hun kommer fra en stilling som leder i Ældre- og Handicapforvaltningen i Aalborg, hvor hun bl.a. har været leder af et samværs- og aktivitetstilbud for mennesker med handicap og med 100+ medarbejdere. 54-årige Anette Bilde Toft er oprindeligt uddannet sygeplejerske og sundhedsplejerske og er ved at afslutte en Master i Public Governance.

SILKEBORG:
Koncerndirektør går på pension

Koncerndirektør i Silkeborg Kommune, Hanne Ahrens, går på pension med udgangen af juni. Hun har været en del af direktionen i Silkeborg siden kommunalreformen i 2007. Som koncerndirektør har Hanne Ahrens ansvaret for børne-, familie- og skoleområdet, kultur og borgerservice, beskæftigelsesområdet og Socialtilsyn Midt. Hun er 62 år og blev i 1984 uddannet arkitekt fra Arkitekt-skolen i Aarhus med undervisning i byplan, kommune- og regionsplanlægning. Gennem 37 år har hun haft en række poster i forskellige kommuner, heraf 26 år som leder. Da hun ved kommunesammenlægningen kom til Silkeborg, kom hun fra en stilling som kommunaldirektør i

den daværende Them Kommune siden 2001.

Regioner

HOVEDSTADEN:
Konstitueret regionsdirektør er nu fastansat

Jens Gordon Clausen er på et ekstraordinært møde i sidste måned fastansat som regionsdirektør i Hovedstaden. Han har været en del af regionens direktion, der også består af lægefaglig koncerndirektør Dorthe Crüger, siden 2015 og bliver fast koncerndirektør fra april. Hidtil har ansvarsområderne heddet økonomi, it, hospitalsbyggerier, ejendomme og HR i regionen. Tidligere har han været afdelings- og kontorchef i Finansministeriet og reserveofficer i Flyvevåbnet. Han er uddannet cand.polit.

Stat

Departementschef er ny ledelsesambassadør

Regeringen, KL og Danske Regioner har fundet ny ambassadør for offentlig ledelse i Beskæftigelsesministeriet. Departementschef Søren Kryhlm

mand starter 15. marts i rollen, hvor han skal bidrage til debatten om ledelse af den offentlige sektor, oplyser Skatteministeriet. 42-årige Søren Kryhlm er uddannet cand.scient.pol., og han har besiddet flere forskellige lederstillinger i det offentlige. Han har deltaget i statens topledertalentforløb SPOT og er medlem af styregruppen for Program for Ledelsesudvikling i Staten (PLUS). Søren Kryhlm efterfølger Albertslunds kommunaldirektør, Jette Runchel, der har siddet på stillingen siden marts 2020. Posten som ledelsesambassadør er blevet udpeget en gang årligt siden 2019, hvor koncerndirektør i Region Hovedstaden Dorthe Gylling Crüger var den første i jobbet. Søren Kryhlm bliver den tredje på posten.

Folketinget

Herning-direktør tager Kristian Jensens plads

Venstres førstesuppleant Kenneth Mikkelsen overtager Kristian Jensens plads i Folketinget, når denne tiltræder sit nye job som ambassadør. Dermed stopper Kenneth Mikkelsen som direktør for Erhvervsrådet Herning & Ikast-Brande, når han 1. april begynder sit nye job som folketingsmedlem.

Organisationer

Direktør for Komponent udpeget

51-årige Jonatan Schloss kommer til at sidde i direktørstolen, når KL's nye udviklingscenter Komponent åbner til april. Jonatan Schloss kommer fra en stilling som direktør i Praktiserende Lægers Organisation (PLO) og har tidligere været hospitalsdirektør på Frederiksberg Hospital, direktør i Falck samt i Skat og kontorchef i KL. Komponent skal ifølge KL's administrerende direktør og formand for Komponent's bestyrelse, Kristian Wendelboe, være omdrejningspunktet for ledelsesudvikling i kommunerne og skabe en rød tråd fra ledelsesopgaven til de efteruddannelsestilbud og kompetenceudvikling, som kommunerne har brug for.

Lundgaard Konsulenterne

- Rekruttering af ledere og nøglemedarbejdere
- Visions- og strategiprocesser for den politiske- og administrative ledelse
- Netværksanalyse – vi kan vise hvordan organisationen i virkeligheden arbejder sammen
- Udvikling af ledere og ledergrupper – med eller uden typeprofilværktøjer
- Sparring/coaching med toppolitikere og ledere

Vore konsulenttydelser

- Det nye byråd/udvalg – arven fra det gamle byråd/udvalg
- Udvikling af organisationen, ydelserne og det gode lederskab
- Rekruttering af topchefer, ledere og nøglemedarbejdere
- Studieture for politikere, ledergrupper, chefforeninger m.fl.
- Visions- og strategiprocesser for byråd, udvalg, direktør og ledergrupper
- Det lokale demokrati og aktivt medborgerskab
- Chef-til-leje

H.C.Vestergaard
LEDELSE STYRING UDVIKLING

Brug proceskonsulenter med topledereerfaring. Den erfaring har vi!

Tlf. 7022 0272
www.hcvestergaard.dk

KL RUSTET TIL STREAMINGKRIG

Stor spænding blev afløst af dyb skuffelse, da redaktionen for nylig erfarede, at KL har sin egen streamintjeneste, **KL Play**. Skuffelse, fordi tjenesten bare bliver brugt til tørre onlinekurser. De 98 medlemskommuner er jo selv storleverandører af serieegnede dramaer, så hvorfor ikke:

Stoleleg i Slagelse Byråd (*Game of Thrones*)

Slagelse Byråd bliver ikke kaldt “Danmarks giftigste” og “mest betændte” for ingenting. Hoveder skal rulle, drager spy ild og helte hæve deres hvæssede sværd mod himlen i kampen om jerntronen. Samtidig, nede i kulkældrene under det gamle rådhus, ruges der over mindst én metoo-skandale

Ude-undervisning ved Harboøre (*Stranger Things*)

Turister og ravsamlere forsvinder på mystisk vis fra de coronatomme strande i Lemvig Kommune. Har de mon badet i vandet, der lyser i nat-ten ud for hofde 42? Er de gået til bunds i kviksandet ved Thyborøn? Eller sidder de uhjælpeligt fanget i forladte spøgelsesgarn?

Julefrokost på Københavns Rådhus (*Sex And The City*)

Hovedstadens hovedsæde er som skabt til en ny bysmart og lidt kinky sitcom. I første sæson blev seerne inviteret indenfor til skatteyderbetalte champagnereceptioner og frisindede sleepovers hos miljøborgmesteren. Hele den nyeste sæson udspiller sig ved én meget omtalt personalefest.

Regnskabets time i Roskilde (*Vikings*)

Blodige slag, makabre henrettelsesceremonier, samspilsramte vikinger og eventyrlige togter er so last year. Følg med i det rigtige drama, når der igen-igen skal forhandles om Roskildes Vikingeskibsmuseum. Hvor skal pengene komme fra? (Ikke egnet for børn under 15 år)

Glæd dig også til:

Randers-rødder forever (Sopranos): 58 sæsoner med prisvindende kronjysk konflikt-optrapning.

Swinger i Solrød (Sex Education): Dokumentarserie fra kommunen med flest klamydia-tilfælde.

Drama i Trekantsområdet (The Affair): Fredericiatoppen forfører hele byrådet.

Gentoftes arvekrig (Succession): Skærmtrolden eller håndboldhelten? Hvem skal afløse bykongen?